

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\H\Hrabal Bohumil\Hrabal_Bohumil-Nezny barbar.pdb

PDB Name: Hrabal bohumil-Něžný barbar
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 18.5.2007
Modification Date: 18.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Bohumil HRABAL
Něžný barbar

Vladimír miloval periférii, miloval stále rozkopané ulice, z jejichž útroby bylo vyrváno potrubí, elektrické vedení a telefony, všechny ty černé a vzduté pruty, které objímají svými chapadly zděšené konvenční chodce jako hadi Laokoonovo sousoší, Vladimír miloval vysypané čerstvě pálené cihly a dlaždice jen tak pohozené na hromádách surové hlíny... tu odhalenou metodu vnitřností velkoměsta a přirovnával ty rozkopané ulice ke své grafice, nacházel vždy ve zmatku tvůrčí postupy, takže podle Vladimíra by bylo nejlepší sice spravit všechny ty kanalizace a elektrické vedení, všechna ta potrubí a spoje, ale všechno pak nechat jen tak, jen tak přemostěné fošnami a narychlo sbitými mostky, zrovna tak, jak je to pod katedrálou svatého Víta, když se objeví další rotunda, další kostelík. Vladimír se nikdy nemohl dosyta vynadávat na tu odhalenou krásu, ve které chaos má řád. Používám jeho metody při psaní vzpomínek na něj, taky nechávám text jako rozkopanou ulici a je na čtenáři, aby přes příkopy proudících a rozházených vět a slov, kdekolí se mu zlíbí, položil fošnu nebo narychlo sbitou lávku, po které by přešel na druhou stranu... Dichtung und Wahrheit.

Deník psaný v noci

Když se Vladimír pozdě večer navracel ze svého zaměstnání, ze svých podivuhodných návštěv a setkání, uléhal oblečen do své postele v Libni, Na hrázi Věčnosti č. 24. Připevnil stahovací lampu nad polštář, a shora postříkovan elektrickým světlem, psal dopisy sám sobě, svůj deník. Tenkrát psával Vladimír v pozdním večeru ten svůj deník do ohromné knihy podobné knihám, do kterých se v pivovarech zapisuje výstav piva, žurnálům, do kterých na jatkách zapisovali komisionáři nákup a prodej jatečného dobytka. Vladimír si zapisoval ty svoje denní zprávy ne že by chtěl, ale psát musel, protože psaní bylo součástí jeho psychoterapie, protože pišící ruka ventilovala přehřátý kotl jeho mozku. Psal za noci ten svůj deník tesařskou tužkou, poněvadž tok jeho myšlenek byl tak rychlý, že jen s velkou námahou Vladimír sledoval průtočnost obrazů, které jej posedaly a zahlcovaly. Býval s tou knihou tak spojen jako telefonní seznam řetězem k telefonní budce. Tak drásl tesařskou tužkou ten svůj žurnál, zbědovaný migrénou, která mu zarážela hřeb do hlavy, žlučníkem, který jak rozpálený klíč mu odmykal játra. Avšak Vladimír čím déle psal, tím rychleji se od něj vzdalovaly ty jeho nemoci a komplexy. A když několikrát do noci zakřičel svůj vítězný smích: „Chachachacháá!“ , poslední vrásky se mu přehrnuly do očí, maniakální síly dojiskřily a pracovní den se uzavřel, aby pokračoval v jiných rovinách a soustavách delirantního snění a zveličených snů. Ten čas před čtvrt stoletím, kdy Vladimír psával za noci svůj deník, býval v morální situaci protikladů, úzkým hrdlem se překloukával z brilantních asociací ke skutečnému pohybu hmoty. Tušení a zření nových výtvarných postupů stupňovalo Vladimírovu agresivitu, kterou se dral ze svého prodlužovaného jinošství do mužného věku, který ještě nenastal. Nemoha se ten čas jedním skokem dostat vnitřní výtvarné vazby hmoty, tedy ze subjektivní individuality prodat se k obecnosti a objektivitě, trpěl hypochondrií a hysterií tak, že hnával situace a události na samý okraj brachiálního násilí, žaloby pro urážku na cti. Ten čas ve svých dopisech přátelům záměrně provokoval, aby pak nastalo ne smíření a návrat v původní stav, ale syntéza vyšší identity, kterou tvořivý Vladimír znovu rozdvojoval, aby novým rozštěpem dosáhl vyššího tvůrčího i lidského poznání. Psychopatologii k psychologii. Ten čas před čtvrt stoletím, kdy Vladimír za noci psal svůj deník, bydlel jsem ve vedlejším pokojíku, bývalé kovářské dílně, a i já jsem se prokloval do jiných oblastí psaní a chápání, zhruba řečeno, překonával jsem psychický automatismus realismem, návratem k zážitku a události. A tak jsme na sebe ten čas s Vladimírem křičivali, stojíce každý na prahu svého pokoje, jeden druhého jsme polívali kbelíkem pomejí, lískali jsme jeden druhého po tváři játry a střevy, které jsme jeden druhému vyrvali, hulákali jsme na sebe nejen za zaprásknutými dveřmi dál skrz zdi, ale i přes bloky baráků, ze Žižkova do Libně a nazpátek, aniž jsme věděli, že jeden jsme šli čehý a druhý hot. Ten čas Vladimírek raději schovával moji sekýrku a já jsem raději zamykal jeho kuchyňský nůž. Ale mýlil by se každý, kdo by si myslel, že jsme se neměli rádi! Za čtyřicet hodin po psychickém pogromu jsme už zase do sebe lili pivo a Vladimírek okouzloval pivaře a zatahoval do svých gestických a hovorových lahůdek i ty, kteří stáli v bačkorách u výčepu a přes ulici si přišli pro pivo do džbánů. To potom jsme kráčeli večerní a noční periférii, zvolna se vraceli k výtvarným problémům, které v nás pořád pracovaly, zírali jsme na Prahu z Pražáčky nebo ze Šlosberku, oči se nám třpytily odrazem té noční Prahy, abychom ještě ve Vladimírově pokoji dokrmili ty gigantické, neuchopitelné pohledy na elektrickým světlem vyšňořenou metropoli... pohledem do Vladimírova mikroskopu, který nás uváděl v

nadšení svým zákonitým pohybem v miliardostěnné hmotě. A moje sekyrka už zase stála v předsíni a Vladimírův kuchyňský nůž ležel přátelsky na jeho stole. Ten čas, kdy Vladimír psával za noci svůj deník, který se podobal protokolu na operačním sále, knize, do které se zapisuje poloha vnitřností, tak jak žil Na hrázi Věčnosti v č. 24 se mnou, zrovna tak hnal svůj rytmus lásky a zloby nejen proti svým spolužákům z výtvarné školy, ale i proti své matce a spoludělníkům a svým představeným. Vůbec obrazem pohybů jeho vztahů k lidem byla sinusoida, příliv a odliv, černá a bílá. Tak bláznivě miloval a terorizoval každého, s kým se setkal, protože raději se jevil jako pomatenec než maloměšťák. Básník Egon Bondy, který nás často navštěvoval, pokaždé když mu Vladimír četl ze svého deníku, dupal podrážkami svých malých střeviců do podlahy a křičival: Kurva fix! Než já najdu jeden takový vobraz, tak prstíčkem musím překopat celý náměstí! A von jich celý stovky sype takhle z rukávu! Vladimíre, proboha! Pište básně, kurva fix! A Vladimír se prostomyslně smál, vrkoče vlasů mu padaly do čela, smál se a zářil štěstím, protože v jistou chvíli Vladimír býval přístupný dojetí a pochvale, že se podobal dítěti, které spatřilo rozzářený vánoční stromek. A protože Bondy míval pořád strach, že večer zavrou všechny hospody, už odpoledne jsme nosili na ten případ konve a lavory piva. Když Vladimír měl dobrou náladu, jen jsme vyšli na ulici, vyhodil nohu tak vysoko, že položil podrážku botek na ten nejvyšší špryc žebříku, který byl řetízem připoután k plynovému kandelábru. A skoro dvoumetrový Vladimír si v té poloze zavazoval tkaničku a Egon se procházel pod jeho pokrčeným kolenem a křičel vzhůru: Kurva fix! Až vo tomhle budu vyprávět Zbyňkovi Fišerovi, ten bude mít radost! A Vladimír, aby se chodci nasýtíli té události, dosyta nechával tu botku těsně pod lucernou. To zavazování tkaničky bývalo mimořádně krásné večer, plynová lucerna osvětlovala Vladimírovy kučeravé prstýnky jeho rozsypaných kadeří, lidé se zastavovali a nebyli schopni slova. A vůbec, Vladimír, když kráčet, podobal se rozsvícené lucerně, byl taky tak štíhlý a jeho tvář přitahovala oči chodců už na dálku. Ten čas, kdy skoro před čtvrt stoletím Vladimír psal ten svůj deník za noci, vytvořil z učedníků ČKD skupinku, kterou poučil a pak naučil, kterák snadno a lehce lze vyrábět sady a seriály fliček, do kterých pak lze dotáhnout shodné tvary. A tak co nemohl Vladimír dosáhnout na svých přátelích, aby založili klan a výtvarnou společnost, to mu nahradila skupina učedníků, se kterou po práci chodil do hostince U kaštanu ve Vysočanech. Bylo nepochopitelné, jak Vladimír se vydával těm mladým lidem. Kdokoliv Vladimíra požádal i jen žertem, Vladimír nejen okamžitě podal vyčerpávající přednášku o tom, jak tvoří svoji grafiku, ale každému psával dopisy s tím svým elánem a vědeckou pečlivostí, jako když psal profesorovi Vondráčkovi. A když učedníci už museli domů, Vladimír se dál vydával těm hostům, kteří přisedli, a znovu s tou samou trpělivostí a přesností poučoval pivaře, jak každý se sice nemůže stát umělcem, ale každý, komu se zachce, si může dokreslovat to, co ve skvrnách vidí. Ten čas, kdy Vladimír psával za noci svůj deník, bydlel s ním mladý truhlář pan Kaifr, který když přišel ze šichty, učesal si napomádované vlasy, ulehl na kavalec a dřímá, častokrát jsem viděl, jak Vladimír klečel pod rozsvícenou stahovačkou, protože do našeho bytu nemohlo jít slunce, tak se svítilo i ve dne, vrkoče Vladimírových vlasů ve světle žárovky se třpytily jak mosazné špony a Vladimír vykládal o zázračnosti hmoty a jejím odrazu v lidském mozku, avšak pan Kaifr hluboce spal. A přesto po několika měsících explozionalistického školení pan Kaifr začal pracovat na kazetové skřínce pro svoji slečnu, skřínce, jejíž víko ozdobil dvanácti obrázky z fornyrovaného dřeva, jehož kouřovou neurčitost dotáhl štětcem do těch tvarů, které v nich viděl. Ten čas, kdy Vladimír psal za noci ten svůj deník, přivedl si na byt svého přítele Boušeho, který ten čas pracoval na přehradě, odkud se vracel tak znavený, že taky raději ležel a podřimoval, než by se výtvarně vyžíval tak, jak Vladimír si přál. Proto si přivedl dalšího přítele Pitharta a ten grafik celé dny a noci pracoval na grafických listech, které ryl do plechů, a jako podložky používal ohromnou železnou desku, která pokaždé v jiné fázi noci spadla ze stolu a otfásla nejen celým stavením, ale i ulicí, takže každou noc vstávali nájemníci a běhali v nočním prádle po pavlači, tak všechny ta děsná šupa polekala. Jediný Vladimír se smál, dokonce se radoval z takových neočekávaných probuzení, protože Vladimír miloval maléry a katastrofy, Vladimír dokonce neštěstí přitahoval, vždycky se cítil poctěný tím, co jinému nahánělo strach a hrůzu. A já jsem ten čas chodil pod okny jeho bytu, díval jsem se znovu a znovu, a když jsem ulehl, tak jsem nevěřil tomu, co jsem ve Vladimírově pokoji viděl, a zase jsem se šel podívat, a skoro pokaždé to bylo to samé. Vladimír klečel pod stahovací lampou a přednášel spícímu Kaifrovi a příteli Boušemu o explozionalismu, zapísal se, do rytmu pohyboval mojí sekyrkou, která se třpytila zrovna tak jako prsténčité vrkoče jeho blondatých vlasů. Chodil jsem pod jeho okny a viděl jsem, jak jeho dva přátelé mu naslouchají, ale nějakou jinačí signální soustavou spánku. Jediný Pithart pracoval, ale byly to velké realistické grafiky. Někdy přišla i krásná dívka v koženém kabátě, přinesla Pithartovi v kabele jídlo a tak kromě ostří sekyrky se pohybovaly cínové lžice ve světlech a přítmi pokoje, zatímco hrany té ohromné železné desky se zlověstně leskly, jako by vymýšlely, ve kterou nejnevhodnější dobu noci se svezou s děsnou ranou na podlahu. Ta krásná dívka v koženém kabátě byla od policie, později si odvedla Pitharta, protože tou grafikou strašlivě zhubnul. Když s tou dívkou odnášeli tu železnou desku, nesli ji jako šicí stroj nebo pračku. Celý dům i sousedé si oddychli.

Tak nějak žil Vladimír, když za noci psal svůj deník, tvůrčí dogmatik sebe sama, syntéza knížete Myškina a Stavrogina, mistr hororu a neuvěřitelné pokory, umělec, který tak, jak léta šla, dovedl tvůrčím úsilím všechno to negativní převést v pozitivní. Kdyby žil, bylo by mu bezmála padesát a jeho přátelé, mezi kterými žije více, než když ještě tady byl, vydávají Jednu sedminu jeho deníku pietně tak, jak sám z té ohromné knihy vybral texty, kterým přikládal důležitost, a vydal je ve své edici Explozionalismus pod názvem Jedna sedmina. Je třeba ještě dodat, že Vladimírova smrt to byla, která otevřela pohled na jeho život, ve kterém se snažil vbourat se do tkáně a jádra hmoty a postihnout její vnitřní krásu a grafickými listy tu velkou matku hmotu oslavit a zduchovnit...

Jednou jsme si vyjeli s Vladimírem a básníkem Maryskem na houby. Ve vlaku jsme žertovali o vztahu svatby a zlatého prstýnku, který se třpytil na Vladimírově prsteníku. Panu Maryskovi se ten prsten výtvarně nelíbil, připadal mu konvenční. Vladimír povídá: Vám se ten prsten nelíbí? A básník Marysko pravil, že nelíbí. A Vladimírek, než mu v tom mohl někdo zabránit, stáhnul ten zlatý prsten a vyhodil jej z jedoucího vlaku do nazad uhánějících kulis klánovických lesů. Pohybovali jsme čelistmi, neschopni slova, protože jsme věděli, jak Vladimír miluje ten prsten, symbol lásky k

Tekle, se kterou nedávno uzavřel sňatek. Avšak Vladimír bez pohnutí v hlase, tiše vykládal ztichlému kupátku o tom, že tuberkulózní krávy nejvíce dojí. A já dneska vím, že ten nazad letící prsten z jedoucího vlaku, to aristokratické gesto, byl pro Vladimíra tím víc tvůrčím činem, čím bolestněji zažil jeho ztrátu. Ostatně tak jak s prstenem nakládal Vladimír se vším, i se svým životem. Před pěti lety, na den svatého Mikuláše, který taky rád a s láskou rozdával všechno, co měl, Vladimír, děláje experiment sám na sobě a se sebou, netušil, ani ve své bezelstnosti tušiti nemohl, že poslední článek příčinné spojitosti nezapojí ten poslední očekávaný prsten... a klika klamně cvakne... a provázek utahující jeho hrdlo se utáhne ještě víc... ale lidské ruce, tak jako jindy, tentokrát na pomoc nepřišly... a Vladimír po hlavě skočil z hráze přítomností rovnou do srdce věčnosti.

Něžný barbar

Vladimír, mistr hmatové imaginace, vždycky umírající, na zhebnutí, vždy jen proto, aby byl schopen vstát z mrtvých, omladit se, vždycky nabrat sílu, prorazit hlavou zeď, dostat se na druhou stranu a pak po pupeční šňůře nazpátek k počátku všech věcí, nazpátek do prvního týdne stvoření světa. Tak současně dovedl být prastarý jako svět sám a současně mladistvý jako jitřní úsvit, jak listí právě zrozené. Svoji pořad se obnovující, zmlazující existenci dovedl Vladimír dávat všanc, dovedl ji rozviklat a postavit do zkoušky ohněm. Miloval proto bolest. Když nepřicházela zvenčí, způsobil si ji sám. Cítil se zodpovědný jen a jen sám sobě a živlům, ze kterých byl složen. Grafickými listy vracel elementům zušlechťenou strukturu jejich hmot...

Obnovil několik mýtů... Mýtus Dionýsův, opilého krasavce, který je zdrojem tvůrčího činu, a mýtus Antaiův, příběh hrdiny, který když zeslábně, tak jediné okřeje tím, že se dotkne země. Vladimíra uváděla v nadšení zednická míchačka a její útroby, kotel s tajícím dehtem, pneumatické kladivo, acetylenová bomba, jejíž hadičky a hořák tiše předou a modře svítí, pájka klempířská, letlampa, bílý led potahující chladírenský pult, malíř pokojů a cákance malby na novinách, zaschlé skvrny spermatu na trenýrkách, zakrvácené prostěradlo...

Všechny necnosti doby šly přes Vladimíra: skřetovství, herectví, patologická podrážděnost, alergie, hraní si na prostáčka a imbecila, dogmaticčnost, romantická melancholie a snovost, odpor ke kravatám, záliba v nápisích a standartách, rád dělal vlajkonoše, nesnášenlivost, pohrdání intelektuály, pokora a velikášství, záliba v obscenitě, pavlačové drby, hysterie, vztahovačnost, narcismus, sentimentalita, podezíravost...

Ale Vladimír dovedl to co moderní automobilové stroje. Hnát směs rovnou pod svíčky bez rozptylování v karburátoru. Surovou hmotu rovnou do oblasti transcendence. A to vyžadovalo velkou náročnost na materiál. Vladimír tu schopnost měl. Koeficienty tlaků v jeho hlavě snesly nejvyšší žár hmoty, ne víc a ne méně než Vincent van Gogh, Munch, Jackson Pollock. Proto jeho emoce byly jeho zdravím. Jedině tak mohl položit základy vědecké imaginace, jediné subjektivními vztahy k milované hmotě vnikl do objektivního ducha doby. Jeho grafické listy jsou apoteózou světového materialistického názoru, Vladimír sám je tvůrčí proletář, který svým dílem oslavil lidskou práci novým poznáním, a tak se přičlenil k těm, kteří usilují o aktivní lásku k člověku, o aktivní proměnu světa. Tím, že ze společenské smlouvy si bral jen a jen povinnosti, že sám sobě a experimentem na sobě dokázal, že válku lze vyhlášovat jen a jen sám sobě, že lze pustošit jen a jen svoje území, které je v hlavě, svým životem dokázal, nejenže vykořisťování člověka člověkem patří minulosti, ale zrušil ve jménu tvůrčího explozionalismu i třídní boj, protože lze žít mírově na útraty vesmíru a sebe sama.

Brusné kotouče značky Karborundum sršícím chvostem zbavující cágle oceli plen a kazů, ty kotouče byly Vladimírovi symbolem pedagogiky jak jedince, tak celé společnosti. Půl roku jsem pracoval na pendlovkách v Poldince, Vladimír, když vešel do dílny, kde na řetězech pracovalo deset kotoučů řízených deseti obrýlenými brusiči, Vladimír býval tak dojat, že nemrkal, zíral, znovu žasnul nad tím, co vidí a co si představuje...

Jednou jsme kráčeli s Vladimírem od Kroftů, jak staří Libeňáci říkali od Pudilů, a živě diskutovali. Když jsme přešli kočárek opuštěný na chodníku, ve kterém plakalo dítě, Vladimír ztuhl, analyzoval situaci, několika skoky se vrátil ke kočárku, od hlavičky v peřince vyzdvihl ještě kouřícího vajgla, divadelně jej ukázal a pak jako odporný hmyz zašlápnul. Někdo vyhodil zbytek hořící cigarety z otevřeného okna. A když jsme zase vykročili, řekl: Doktore, že mi nekoupíte papír a barvy, že ne? A kdyby ano, tak víte co, já pod dojmem toho dítěte v kočárku a u ouška hořící cigarety vám udělám grafické listy. Parádní grafiku, jen pro vás, vo tom dítěti. Ale vy mi ani barvy, ani papír nekoupíte. Nebo koupíte...?

Vladimír a Bondy a já jsme měli tak rádi pivo, že jak přinesli první sklenici na stůl, zděsili jsme všichni celou hospodu, nabírali jsme pěnu rukama, pomazávali si obličeje a vtírali pěnu do vlasů jako židé mazající si pejzy cukrovou vodou, při druhém pivě jsme si dali repete pomazání penou, takže jsme se leskli a voněli pivem na sto honů. Hlavně ale – byla to recese – byla to exprese nadšení pro pivo a nadšení mládím, které z nás hýřilo. Byli jsme pivní frajeři...

Vladimír se pohyboval tak rád a rychle napříč Prahou, že krátil vzdálenosti mezi Žižkovem a Libní, mezi Košířemi a Střešovicemi. Tenkrát, jak hodil z jedoucího vlaku snubní prsten do klánovických lesů, to odpoledne se nám v kerských lesích ztratil. Ráno, když jsem otevřel dveře libeňského bytu, vypadla cedulka, na které stálo: Přes Český Brod jsem dorazil ve 12 hodin do Prahy, o čemž vám podávám zprávu. Zdraví Vladimír. Tak se zjevoval v Hlubočepích, tak se zjevoval na Medníku u surrealistických přátel. A pak, když měl někde výstavu, tak jel už tu noc před výstavou, vychutnával všechny podrobnosti výstavy a při výstavě, podrobnosti, které se vůbec nestaly... Vladimír se zajímal o věci, které se mohly stát. Přitele, který vlastnil doma několik metrů otisků živočichů do opuky, toho Vladimír naučil explozionalisticky kreslit. Vladimír rád dokresloval ty otisky krabů do lidských portrétů, a když byl přítelem pozván, aby za otisky s ním sestoupil do Koněpruských jeskyní, Vladimír řekl: Kdepak, já jsem tě zasvětil do aktivní grafiky, já jsem ti řekl víc než komukoliv jinému, já se bojím, ty to v jeskyních znáš, ryceš do mně a shodiš mě do propasti a pak budeš vydávat moje myšlenky za svoje... kdepak. Jdi si tam sám...

Vladimír nenáviděl peníze. Jak dostal zálohu, hned ji utratil, aby si do dobírky denně vypůjčoval tu deset, tu dvacet korun, pečlivě na skříňku si psal jména věřitelů, se kterými se poctivě vyrovnal, když bral: to vždycky stál a rozdával každému to, co mu byl dlužen. Pak stál se zbytkem v ruce a s velkým smíchem pravil: Co s tím? Mám to hodit do plotny? Nebo ten zbytek utratit? A utratil ten zbytek a bylo mu dobře, když v noci si vypůjčil šedesát halířů na tramvaj nebo na cigarety, a pak šel domů pěšky. Když dostal několik tisíc za ilustrace knihy, byl zděšen... Dva tisíce dal matce, dva tchyni, několik stovek utratil hned, a když matka, jsouc přesvědčena, že Vladimír má peníze, odjela, aby si vychutnal domácnost bez matky, Vladimír utratil s maniackální zuřivostí zbytek peněz a oddychl si, až zase si vypůjčil šedesát halířů na tramvaj. Ten čas jsme si taky mysleli, že Vladimír je zabezpečen na několik týdnů. Když jsem jej navštívil, otevřela mi sousedka a řekla mi tiše, když jsem poznamenal, že Vladimírek si aspoň chvíli žije: Kdepak... včera mi snědl brambory, co jsem měla na chodbě...

Ten čas, kdy jsme se s takovou chutí hádávali, protože k hádkám jsme měli důvod, sousedé to vyčítali Vladimírovi, který se bránil: Já? Kdepak, to on! A ukazoval na moje okno. A když to vyčítali mně, tak já jsem říkal: Já? Kdepak, to von! A ukazoval jsem na okno Vladimírova pokoje. A když jednou hádka vyvrcholila, kdy jsme každý spali ve svém pokoji, Vladimír s mojí sekýrkou v posteli a já s Vladimírovým kuchyňským nožem, jak se jen někdo z nás pohnul, už jsme se hnuli také, když jeden vstal, tak ten druhý vstal také, rozsvěcovali jsme a spojovací dveřmi jeden druhému ukazovali, že jeden na druhého máme protivníkovy zbraně. A pak jsme se rozhodli, že ty spojovací dveře zazdíme. A tak přišel z Bratrské ulice staříček zedník, vysadili jsme dveře a zedník podložil futra térovým papírem, a podepsali jsme bytné revers, že když se odstěhujeme, že zase to uvedeme do původního stavu... a zedník kladl cihly, nabíral z kolečka maltu, seděli jsme s Vladimírem každý u svého stolu a dívali se se vzrušením, jak zvolna stoupají cihly, jak roste mezi námi zeď, jako by stoupala voda, viděli jsme jeden z druhého už jen bustu, Vladimír, že byl tak veliký, pořád ještě seděl, viděl jsem už jen jeho hlavu, pak jsme se postavili a mezi námi stál zedník na převráceném kalfasu, podávali jsme mu cihly, jeden druhému jsme přikládali cihly na oddělení jeden od druhého, separatio od stolu a lože, jako ta babička, která přinesla Husovi na hranici svoji otýpku chrastí, pak jsme se už neviděli, ale s tou samou zuřivostí jsme se předháněli a podávali zedníkovi cihly, který rozpočítav odhadem, vrstvil maltu v poslední fázi tak, že mu ty cihly vyšly akorát... A když malta zaschla, jen tak jsme opřeli ty dveře... a spokojeně si oddychli, že máme zdánlivě jeden od druhého pokoj, když sedíme každý na dně svého pokoje. Egon Bondy, který přišel na návštěvu, když ještě cihel bylo po pás, střídavě běhal dveřmi vedoucími z chodby hned ke mně, hned k Vladimírovi, držel se za bradu a hledal klíč k tomu rozdělení, když na sebe a k sobě jsme mohli z chodby... Do prdele, co to zase vyvádíte? ržál a vyběhl na dvůr do slunce, které vrhalo na dno dvora hektolitry piva, Egon vůbec, když stál v slunci, tak vypadal jako faun, který se vynořil z cisterny piva, jeho světlé vlasy mu vždycky stékaly podle uší a zrovna tak jeho vousy ve světle slunce byly zalité světlým ležákem, tak stál a třepal rukama a volal: Panie Wladimirze! To vám nestačí, že zdí je vod sebe rozdělená Evropa, že je vod sebe rozdělená Korea, že je vod sebe oddělená rozdělená Berlín? Prd to je vám a vůbec platný! A rozzloben zase vešel, díval se na Vladimírovu hlavu ode mne, pak odběhl a díval se od Vladimíra na moji hlavu a vychutnával ten moment zrovna tak jako my, když už na sebe nebudeme vidět, poslední cihla, poslední nahozená lžice malty... A pak večer, když přišel Vladimír a začal psát svůj deník, slyšel jsem jeho pero, jak tiše a s chutí se opírá do těch stránek velké knihy víc, než kdyby nebyla mezi námi ta zeď... A když se Vladimír obrátil v posteli, jako by se obracel vedle mne, a když dýchal, slyšel jsem jeho dech, dokonce jsem slyšel, jak se mu vzdouvají plíce, jak mu pracují játra, slyšel jsem skrz zeď jeho srdce ještě víc a zvučněji, než když mezi námi nebyla zeď. A tak jsme se potkávali jen tak na chodbě, zdvořile, abychom když jsme se zamkli, každý ve své noře vychutnávali přítomnost toho tam na druhé straně víc než kdy jindy. A já jsem přisunul postel těsně ke zdi, a druhý den jsem viděl ze dvora, jak z druhé strany ke zdi přisunul i Vladimír svoji postel, tak jsme spali jako siamská dvojčata, srostlí k sobě páteří zdi, která nás nedělila, ale pojila ještě víc, než když dveře se pohybovaly podle libosti ve svých veřejích. Spíte? zašeptal Vladimír. Ještě nespím, šeptal jsem do zdi. Já taky ne... zašeptal Vladimír. Někdy jsme na sebe nemluvili vůbec, avšak stačilo se dotknout nehtem zdi a z druhé strany jsem slyšel, zrovna tak jak Vladimír, že z druhé strany proti nehtu se zatínají prsty do omítky, jak drápají lehce, a tak jsme si dávali znamení, že vlastně jsme víc přátelé než dřív... A tak se stalo, že když se Vladimír odstěhoval na Žižkov a chodil sem tam na návštěvy nebo já jsem mu chodil naproti k fabrice, do hostince Na zastávce, tak jednou jsme se do toho dali... Zase jsme byli přátelé na život a na smrt, ale už jsme na sebe nekřičeli, protože každý jsme šli svou cestou a jeden druhému nekonkurovali, tak Vladimír přistavil židli a já z druhé strany svoji štokrli a majzlíkem jsme vydrolili suchou omítku, maltu, pak jsme uvolnili cihlu, pak ještě jednu a byli jsme bezmezně vzrušeni, jako bychom byli přítomni procesu operace jeden na druhém, jako bychom si otevřeli hrud... a žasli jsme nad tím, jak pokojík toho druhého je krásný, i když jsme neviděli nic jiného než čelo nebo bradu přítele a v pozadí bílou, smutnou zeď... a tak jsme vyjmuli několik cihel, pak jsme už viděli jeden druhého bustu, Vladimír na zídku postavil nedopitou láhev griotky, já z druhé strany jsem do ní dolil rum, zatřepali a nalévali si ten likér... a když jsme si připijeli, přišel Egon Bondy a žasnul... pak se postavil na štokrličku a díval se do pokoje k Vladimírkovi, oběhl chodbičku a vběhl k Vladimírkovi a zase odtud se díval na mne, na zídku ve dveřích, která byla tak akorát jako nějaký stůl... přinesl jsem sklínku, nalil do ní syntézu, Egon se napil, ale pak vyprskl likér, jako by se omylem napil kyseliny... a potavil se ke zdi, oběma pěstičkami tloukl do omítky, čelem lehce tloukl do zdi, to samé pak udělal u Vladimírka a kuckaje volal: Kurva fix! Uvolňování napětí! Dorozumění mezi národy začalo teď a tady! Jdu se vo tom poradit s filozofem Zbyňkem Fišerem. Je to růže, není to růže, je to tedy růže! Aby bylo pohlazení, musela bejt napřed přesdržka...

Vladimír rád chodil prostovlasý, za nepříznivého počasí nosil černý rabínský klobouk nasazený s ohromnou brumlovsko-dandyovskou elegancí, a když přišel mráz, tak si sám ušil z mamínčina rukávnicku fantastickou kožešinovou čepici, jako se nosí nyní, s obrovským kšiltlem, čepicí, jako nosili rabíni z Nikolsburku. Když jednou za čas si vzal kravatu, hned na první pohled to nebyla kravata, ale obojek, ne obojek, ale jakési povřísllo, které záměrně nosil stáhnuté doleva, takže uzel byl napůl vykryt límečkem košile. Sníval o elegantním svetříku a decentním kvádru, avšak když to

realizoval, hned prohlašoval o sobě, že je debil, imbecil, blbeček...

V automatu Svět jsme rádi popíjeli pivo a dívali se na uklízečky. Jedna bývala za mlada u operety, teď naličená sedmdesátnice s afektovanou zástěrkou. Když zametá, tančí s koštětem, každý chlap ji něžně lískne dlaní, když se k němu přitočí. Mladokomička. Směje se, upíjí hostům pivo, když tlačí vozík s talíři a nedojedky a znečištěným nádobím, zpívá veselé kuplety. Bláznivá rachomejtle k popukání... Avšak pozor! Vladimír: To je svěťice... Druhá uklízečka, taky už dávno v důchodu, hrávala tragédie u soukromých společností, žlutá tragická maska rozšlápnutá karnevalem. Když zametá, vzdychá, jako by pohrabáčem stahovala zbytky po své kremaci. Když tlačí vozík se znečištěným nádobím, odváží svoje staré kosti do sběrných surovin. Tragická výčitka svědomí. Ale pozor! Ráda pije, cokoliv. Penzi má vypitou vždy dopředu bandaskami piva, pro které chodí tragicky k Vaništům. Vladimír: Druhá svěťice...! A tak stojíme a upíjíme a díváme se na ty dvě svěťice, kdokoliv vejde, tak zavírá zefýr nejdříve pomaloučku, a pak hroznou ranou. Tak za každým hostem jako by zapadlo víko stojící kovové rakve. A najednou vešel Egon Bondy: Kde jste? Já vás hledám už v šesti hospodách! křičí a zvedá ruce ve veřejích a za ním báb ho! Zase zavírá zefýr. Egon si zacpal uši. To pořád? Vladimír: Ne, to jen za každým, kdokoliv vejde... paní Vlaštovková, máte šroubovák? A pak Vladimír přistavil židli, nasadil si brýle, třikrát utáhl šroubek, vrátil šroubovák a všichni čekali na prvního hosta... Dveře se zavřely tiše, jen tragická uklízečka sebou škubla, jako by jí zacukali míchou. Egon Bondy pil pivo za pivem, rozhlížel se, nikde nic. Co tady děláte? optal se. Vladimír: Jsme na čekaně... Tak Egon Bondy nechal stékat pivo po vousech, a než mu natočili další pivo, cucal si z vousů zbytky piva. A shora od Primátorský přijížděla sanitka, houkala, na čele jí křesalo modré světlo, tragická uklízečka se chytila za srdce, sanitka zahnula, div se nepřevrátila, před Svět, dvě stařenky se v pasáži chytily za krk a volaly: Proboha! Pro koho to zase jedou! Egon Bondy se polekal: Kurva fix, dyk mi nic není! A ohmatával si puls. Z auta vyběhli dva zřízenci, vytáhli bílé vikslajvantové lůžko, pak každý dvě baňky a vběhli do výčepu a poručili plné bandasky plzeňského... a každý vypil ještě jedno od cesty a dopili ze sklenic to, co se nevešlo do přetékajících bandasek, v průjezdu hadříkem omývaly se navzájem ty dvě stařenky, které se tak polekaly, a zřízenci s bandaskami vyběhli, pláště vlály, naskákali do sanitky, když napřed zasunuli vikslajvantové lůžko s bandaskami, a zase houkačka ječela a světlo křesalo a auto do zatačky se div nepřevrátilo, a lidé, co šli od záměčku, tak se chytili za srdce – koho to zase vezou? Egon Bondy pravil: Do prdele, to je memento mori! Vladimíre, co jste to zase přilákal za numera? A Vladimír byl nadšený, Egon se díval, jak před biograf přijel zündapp, na něm chlap celý v kůži, v kukle, ponurý jako potápěč, na zádech obrovský horolezecký ruksak, opřel motocykl o obrubník, vážně vešel do pasáže a pak do biografu. Do prdele, co je tohleto? breptal Egon. Vladimír: Ale to je jeho zaměstnání, pendluje mezi biografy a na zádech vozí žurnály. Pak jsme viděli, jak zase ten zakuklený motocyklista našlápl zündapp a odvážel žurnál tam, kde biograf začínal o půl hodiny později, a pili jsme pivo za pivem. Když jsme vyšli pod záměček, refýže už svítily, přijela třináctka, ženská s kočárkem do posledního vozu, kdosi jí pomohl, ale průvodčí předčasně zavřel dveře a ženská držela kočárek přiskřípnutý vejpůl a tramvaj se rozjela a ta ženská pořád držela rukojeť kočárku a směšnými úskoky běžela za tramvají a křičela, ale tramvaj nezastavila a kočárek narazil na kandelábr svítlny, třesk, a kočárek se ulomil, lidi čekající na další tramvaje křičeli nebo se opírali o zídku záměčku, několik odvážných běželo ke kočárku, Egon Bondy zbledl... avšak z rozlomeného kočárku se vysypaly s třeskotem láhve s pivem a vůně rozlitého piva zavanula ulicí... a ženská křičela za odjíždějící tramvají: Těch dvacet piv mi, syčáci, zaplatíte! Pánové! ukázala na Vladimíra a Egona, jste mými svědky, dosvědčíte mi to? Egon Bondy hřimal: Flašky, flašky, kde je to dítě? Praskaly kosti! A ženská řekla: To praskala basa, přeci nebudete na starý ženský chtít, aby tahala dvacet piv v rukách, ne? Vladimír zářil štěstím a tvůrčí pohodou. Egon Bondy vrávorl do tmy parčíku, mával rukama, jako by odháněl zlý sen: Do prdele, to jsou mi gagy. Na to nepřišel ani Chaplin...

Když někdo tlačil něco na káře, Vladimírovy ruce pomáhaly ani ne tak účinnou láskou k bližnímu, ale pro dotyk dlaní s řetězem, kde někdo skládal uhlí, Vladimír poprosil, zda by mu mohl pomoci? A zase nikdo nebyl nadšený, jen milenec při styku s mileninými boky tak jako Vladimír, když mohl nakládat a vychutnávat v ruce štýl lopaty, mastnou hmotu držadla kbelíku, nikdy se nebránil uhelnému prachu a mouru, ale naopak, nechával si potom u nozder tmavé prachové čmouhy... Jednou jsme si vyšli pod Koráb a tam jsme žasli. Stráž, kdysi pustá, teď byla rozdělena geometrií na políčka, budoucí zahrady, zahrádky, a lidé už tam vytahovali pejry, obraceli zemi rýčem, ti snaživější pracovali i v noci, takže už vysazovali jahody a zeleninu. Vladimír si vždycky vybral to políčko, kde bylo nejmíň uděláno, a pomáhal, rval se s plevelem, pracoval celým tělem a rád při tom hovořil o tom, co zažíval, když obracel hlínu, míval vždycky hmatový požitok, že defloruje rýčem slečnu zemi... Ten čas jsme pomáhali ženské, která navíc měla s sebou kočárek s dítětem, které pořád plakalo, takový žár byl na té stráni... Vladimír nechával přepadat do slunce svoje blondáté kučery a ta ženská odbíhala k dítěti, někdy vytáhla prs a dala dítěti pít... Navečer Vladimír, když se loučil a vymíňoval si, že zítra přijde zase, ta ženská myslela, že zase chodí po zemi Kristus, a políbila Vladimírovi hřbet ruky... ale jindy zase, když Vladimírek složil do dřevníku na dvorečku uhlí a začal důchodkyni vykládat o svých problémech a o své práci, stařenka neklidněla čím dál tím víc, pak dlouho se dívala na sekyrku zaseknutou do špalku a v zoufalství sundala zástěru a přikryla tu sekyrku... a oddychla si, až když jsme s Vladimírem odešli, ještě vyběhla a dívala se, zdali jsme opravdu zahnuli k Hausmanům, zda už jsme pryč...

Z odstředěného mléka vyráběl smetanu, z uhelného mouru brilianty, z vrabce ptáka Fénixe, z chromého udělal závodníka, vždycky, kde něčeho bylo málo, tam vrhal svůj talent, aby dokázal, že omnia ubique a v minimu je maximum, že každý bod na světě je středem rájské zahrady, zatímco visuté zahrady se zvolna mění v rozvaliny a prach a v tom prachu všechna krása odolává, v té špetce hlíny všechno začíná znovu...

Na staré poště byla hezká kelnerka, taková skoro buclatá cikánka, a Vladimír tam rád sedával a psal dopisy. A jako vždycky přitahoval numera. Když jsem si sedl, právě takový hezký mladík vypravoval: Když jsem ji poznal, tak jsem měl ruku v gypsu, tak jsem byl tou tlapou zvyklej ji vobjímat, jenom vždycky hekla, ale zvykla si. Kluci mi do toho gypsu ledacos namalovali, jeden spisovatel, kterej přišel na besedu do nemocnice, že jsem neměl knížku, tak mi podepsal tu

ruku v gypsu... ale ten malér, sundali mi gyps a ta moje holka, ač jsme měli před svatbou, tak že už na ni nejsem tak něžnej, jako dřív... a vopustila mě. Včera – div jsem se neskácel! Koho to nevidím? Tu moji bejvalou, jak se vede s klukem, kterej má tu samou ruku v gypsu. Ty holky jsou stejně zvrhlý... Vladimír psal dál a jeho hlas vrčel pohoršením: Mne nechala taky, tak píšu prokurátorce, předseda senátu mi doporučil, abych byl na prokurátorku jemný... tak jí píšu zamilovaný už šestý dopis... ale hele, synáčku, viš, co to jsou Martonovy experimenty? Tak na ty já právě chodím. Do naha. Film s nahotinkama, kolem mne i přirození dráčečky, v pohlaví přístroj. Pornografický film. Žárovičky se rozsvěcují, ručičky přístrojů drkají, čarají. Zprávy pro psychiatrii. Martonová, doktorka. Viš? Zjistily stroje navíc oidipák. Když matka ráno vstává, tak číhám, jakoby omylem projdu nahatý. Má pořád parádní tělíčko. Dělá, že mě nevidí... Mladík byl zamyšlený, bradu celou v dlaních, prsty až k očím. Pak řekl uváženě: Platím, víte, vona ta holka to má asi po tátovi, její táta je z Podkrkonoší, jednou vzal řidičák a občanku a šel přihlásit na národní výbor novou živnost: Anton Hulík, Bůh. Až za měsíc ho chytili na nádraží v ohromném mraze jen v tričku. A v blázinci na něj nešli šokama, ale navodili mu takzvanou bličku, takže po injekcích tak dlouho blil, až se za tři měsíce vyčerpal. A za pět měsíců už zase z něj byl vobyčejnej člověk, instalatér, a vrátili mu řidičák i občanku... A zvedl se, obřadně zaťukal kloubama na ubrus a odcházel. Vladimír zuřivě psal dál, kolem úst se mu třpytily proužky od hořčáku, jistě mu výčepní teď nese třetí dvoudecák, ach, to bude dopis, to bude dopis, pro milosrdenství, čtvrtá stránka a pořád Vladimír ještě nejde s kopce, ale do kopce, pořád ta maniakální nálada, ve které řekne to, čeho bude zítra litovat... Nechal jsem Vladimíra psát, jdu raději procházkou Šlosberkem, můj bývalý lékař, na penzi, můj obvodní, nastavenou rukou, dlaní k nebi, láká sýkorky, aby usedly a zobaly mu burské oříšky, když mne vidí, tak na mne... A, vy vypadáte už líp, kdepak se pitvat... fífífí! Tak zdalipak jste si už vyměnil četbu, něco veselého, co? Humoristický listy, že? Včera se uškrtl v oku tadyhle zajíc. Kdepak je dneska moje parukářka, modřinka? Tak co, ještě to mokvá, mokvá? No tak, to je dobře, a co stolice se už upravila? Upravila. No tak, to je krásné, veliký úspěch vědy... Natočil jsem se, aby mne líp pan doktor viděl, prohlídl si mne a pokračoval tím samým tónem: Děti taky krmějí z dlaní, ale občas ptáčka chytanou. Nedůvěra k dětem. Ale víte, tu láhev višňovky, co jste mi dal, to jsme se ženou pod stromčkem vypili, vypili. Fífífífí, kdepak je ta moje modřinka, můj brhlík...? Kolik je hodin? No jo, chuligáni uškrtli zajíce, kterého jsme tady krmili deset let... Naklonil se a pošeptal mi, drže mne pevně pařáty za ruku: Kdepak, zabíjet se sebevraždou... Povídám: Ale to já ne, to Vladimír... A on přesně: Jste přece Vladimír... Fífífí, kdepak je dneska moje modřinka? Můj brhlík? Fífí... Vladimír se nechal přemluvit přáteli, aby si s nimi vyšel za motivem do přírody, do světa zjevů. Za dva dny přišel se štaflema, malkastlí, bez obrazu, ale vyjevený, nevyspalý, oslněn. Doktore, dejte mi pokoj s přírodou! Malovali jsme lesík u Kladna, a když jsme domalovali krajinku, přijela policie a zatkla nás jako špióny, křičeli na nás do rána, kdo si od nás objednal ten obraz, protože za tím lesíkem, tam, jak světlaly kmeny, tak mezi nimi je při troše fantazie vidět kladenský hutě, a kdyby to dostal nepřítel, tak má přesný nákras, kde naše ocelárny jsou. Za lesem! A tak že jsme špióni! Doktore, radši budu zas malovat na outraty vesmíru, radši budu zas špiónem nebes... Za rok nato se nechal přemluvit Rotbauerem, aby si vyšli malovat na pražskou periferii. Tak malovali zátoku Vltavy od Libeňského mostu. To odpoledne přišel Na hráz Věčnosti Egon Bondy a sháněl Vladimíra, že bychom všichni tři mohli za soumraku si vyjít proti toku Rokytky a tam si někde sednout a popíjet a zpívat lidové písně, Vladimírkovu oblíbenou Sedí sokol na javori... A když jsem řekl, kde Vladimír asi je, šli jsme mu naproti. A hle, po hlavní třídě mezi proudícími davy jsem viděl Vladimírkovu hlavu, nešel sám, ale byl veden policií, s Rotbauerem, a za nimi poskakoval duchodce a pokřikoval: Dobří lidé! Tady vedeme diverzanty, špióny! A Vladimír se usmíval, nesl malkastnu, oba obrazy nesli policisté, kráčeli jsme za nimi do ulice Antonína Němce, ulice Rosenbergových, a čekali jsme. Za tři hodiny jsme ze Světu, pijíce dvanáctku plzeň, viděli, jak ze dveří bezpečnosti vyšel Vladimír a Rotbauer. Při pivě potom Vladimír vykládal: Ten duchodce přivedl na nás policii, že prej za tou zátočinou, co malujeme, že je loděnice, státně důležitý objekt... a když jsme dokázali, že nám šlo jen o stromy, předvedli nás a... já řekl, že jsme placeni v dolarech, a tak s námi sepsali protokol! Musíme zase zacouvat do humánní abstrakce... Egon Bondy láteřil: Do prdele, Vladimírku, vy máte víc štěstí než rozumu. U mne si tajně podávaj i dveře, ale nikdo vo tom neví! A vás živýho vedou živou třídou, plnou lidí. Kurva fix! Já na vás musím žárlit, tolik zase slávy. A placený v dolarech! Vladimír rád jezdil tramvají tak dlouho, až přišla chvíle, kdy konduktérka si dopředu procvakla kleštěmi několik desítek jízdních lístků. To zavřel oči, chytil se za žlučnick a prožil současně několik rovin a docela jiných fází... jednak hmatově prožil sám sebe jako ty na sebe navrstvené jízdní lístky a jejich perforaci, dál prožil svoji žlučnickovou koliku, která se podobala procvaknutí jater kleštěmi žlučnickového záchvatu, dál prožil perforaci dvanácterníku... a když otevřel oči, procházel se a domýšlel, jak a kde bude perforovat grafický list, ve kterém už napřed prožil trauma v tramvaji. Jeho citlivost byla taková, rád o tom vyprávěl, jak se děsil toho okamžiku u krejčího, který mu šil nové šaty, kdy krejčí před něj poklekne a centimetrem mu začne brát míru na nové šat... kdy zasune lehkým a decentním způsobem prst s centimetrem mezi jeho nohy, aby vzal míru na nohavice... a jak při tom obřadu u krejčího omdlel. Kdykoliv se zřítílo letadlo, Vladimír se zajímal o podrobnosti. Jednak prožíval katastrofu jako pasažér, který s ostatními je vysypáván do prostoru, jednak uhořel s ostatními při dopadu nebo byl rozstřelen při detonaci motorů, ale hlavně zažíval sám sebe jako letadlo, kterak se řítí do oceánu nebo padá na zem nebo je rozhozen do vzduchu a pak část po části podle hmoty dopadá do krajiny. Dozvěděl se, že pojišťovací společnost, aby dokázala, že byl na letadle spáchán zločin, svezla zbytky a slepila je v původní letoun, Vladimír jásal: To je můj případ, tak já sám sebe zrovna tak dávám dohromady vždycky jednou za týden... Vladimír se uměl uvést do stavu nepříčetné chorobnosti, aby jí explodoval a vyhodil se grafickými listy. Takže rytmičky byl příliš nemocný a příliš zdravý... a tak jak kdo jej zastihl v tom kterém stavu, tak se mu jevil. Příroda však postupuje tak jak Vladimír, protože příroda byla před Vladimírem, lze říci, že Vladimír byl její žák, její produkt, její citel... Jednou jsme si vyjeli s Vladimírem do brdských lesů na houby. Ne ani tak na houby, ale chtěli jsme jet tráti, na jejíž koleje se položil Egon Bondy, uspán opiáty, aby se nechal bezbolestně přejet, avšak tu noc byla výluka té koleje, na které Egon

ležel, a tak ráno se probudil ne v říši ontologie, ale pořád na kolejích, zatímco vlaky jezdily po koleji druhé. Když jsme přišli na smíchovské nádraží, byl čas, chodili jsme po peróně a zálibně koketovali s lokomotivou. Strojvedoucí čistil kondenzátor a já povídám: Pane Kopic, kdyby vám tak hodili míč do uličky, ještě byste se prodral a dal gól? A pak Kopic, strojvedoucí, bývalý centrforvard Polabana Nymburk, řekl pyšně: A víte že jo? A víte, že si rád ještě zakupu? Kterej vy jste? A já povídám: Já jsem váš obdivovatel z Nymburka, z pivovaru. A pan Kopic, zatímco Vladimír žasnul, pravil: Pánové, je doba odjezdu, smím prosit? a udělal šlechtické gesto, kterým nás zval na lokomotivu. Vystoupili jsme na stroj a pan Kopic čekal, až výpravčí dá znamení, a zatáhl za páku a vyjel. Za jízdy nám líčil pan Kopic, jak za Smíchovem jeden otec přitáhl syna do kolejiště a nechali se oba přejet, jak viděl, jak se syn vzpouzel, ale otec byl silnější, zrovna tak jako Abrahám, když obětoval svého syna Jakoba, jenomže Bůh v poslední chvíli se vyhnul, zatímco on, mírumilovný pan Kopic, ač brzdil, přesto přejel otce i syna, viděl jen, jak nožky se mrskají... Vladimír byl dojat, slzel. Když mrak neštěstí odešel, Vladimír poprosil, zda by nemohl na chvíli podržet řídicí páku? A pan Kopic řekl že ano. A Vladimír držel páku a díval se okénkem, pak páku vrátil a prohlásil: V té páce je hmatově cítit celou lokomotivu! Celý vlak! Celou trať. Povídám: Tak tady je to místo, kde ležel Egon Bondy, a ukázal jsem a Vladimír prohlásil: To je Apollinairovo pásmo, co jsme za těch pár minut prožili. A s rozkoší stál rozkročený... A já, který jsem naježdil a vychutnal žebrování celé lokomotivy, otřásání, každý převál kol přes styky kolejnic, všechno jsem zaznamenával celým tělem, protože jsem se stal za války výpravčím, byl jsem i u tratové služby, jezdit jsem na lokomotivě musel, abych poznal podle pohybu, jaké vady jsou na spojích, jaká hlášení máme podat, aby železniční spodek byl vyspraven... já jsem viděl, že Vladimír prožívá tu jízdu jako hmatový prožitek nejen stroje, ale současně i kolejnic a vůbec celého pohybu vlaku, zase měl ty rozšířené oči a já jsem viděl, jak v tu chvíli se Vladimír opravdu stal vlakem, lokomotivou i celou tratí. A jak lokomotiva s tendrem, tak jak kuplunk dovoloval, něžně a brutálně přivozovala a navozovala milostnou komunikaci, Vladimír tuhnul a šeptal mi: Mám parádní erekci. A vlak zastavil v Zadní Třebáni, pan Kopic si utřel ruce pucvolí, a když se s námi rozloučil, omlouval se: To víte, Vojta Hulík mívá tak čistou lokomotivu, že nosil bílé rukavičky...

Vladimír, když tvořil, pracoval zpravidla vysvlečený do naha. Jednak miloval nahotu, a hlavně přistupoval k satynýrce nebo měděné desce zrovna tak jak k milostnému aktu. Postupně, jak se uváděl do erotického, a tedy i tvůrčího vzrušení, rozpočítával si vždycky čas tak, aby mezi rytím a zraňováním matiční desky uplynul ten krásný oblouk, vzepnutý mezi erekcí a ejakulací. Když pracoval se satynýrkou, pomazával grafické listy svým semenem. Viskozita sexuálního něžného povlaku umazává všechny jeho grafické listy...

Jednou jsme se vydali s Vladimírkem do Mělníka na ludmilku. V kryptě katedrály Vladimír obdivoval kostnici a dvě lebky, které měly lebeční kost rozežranou syfilidou, pak Vladimír se nadchnul soutokem Labe a Vltavy, protože Vltava byla mohutnější než Labe, a byl spokojen a liboval si, ač od Mělníka by se řeka až do moře měla jmenovat Vltava, jmenuje se Labe. Pak jsme šli pěšky do Beřkovic a podle zdi blázince jsme chodili až do večera, tak ten ústav se Vladimírkovi líbil, dokonce si přál jednou tady bydlet... Pak jsme se vydali do Liběchova, kde Vladimír, ač už bylo tma, objevil pod košatým stromem u potoka sochu, která neměla hlavu. Tím jsme navázali komunikaci se sochou u Rokytky, která byla taky bezhlavá. Pak jsme si spravovali chuť po ludmilce pivem a v noci jsme vystoupili křížovou cestou k rozbořenému kostelu. Svítíl měsíc, a tak z hlubokého stínu košatých stromů alejí jsme vkračovali do vápna měsíčního světla. Na kopečku u kostelíka táhl hrozný průvan, ulehli jsme do zátiší a dívali se do krajiny, krásně svítíl blázinec v Beřkovicích. Pak Vladimír ohmatal vrata a tiše je otevřel. Vešli jsme do rozbitého kostelíka, dírou ve zdi svítíl měsíc. Tři korouhve v objímkách u lavic. Vladimír ustlal si na oltáři, ulehl, pod hlavu si dal cihlu, ulehl jsem vedle něj, že jsem měl málo pod hlavou, Vladimír mi dal svou cihlu a hlavu si stulil a opřel pod zalomenou paži. Měsíc tak svítíl do kostela, že oslňoval. Vladimír pak natáhl nohu, dotkl se špičkou boty věčného světla beze světla a rozhoupal tu dekorativní nádobu, zavěšenou na třech grošovaných řetízích tak, že nádoba dosáhla až do toho chlórového měsíčního světla a zaplála, až oslnila... kyvadlo věčnosti vždy mizelo ve tmách jako noční pták, avšak když se objevilo ve světle měsíce, zaplála ta nádoba jako překrásný bažant, jak pták Fénix, chvíli setrval nehnutý, to když dosáhl vrcholné fáze, a gravitací a přirozeným pohybem Vladimírova střevice se vrátil do tmy. A celý ten mechanismus, na řetízku upoutaný u stropu, něžně vrzal, jak kroužky se rzivě o sebe dřely jak plotýnky choré páteře. Vladimír měl celou noc otevřené oči, zíral na pohybující se věčné světlo beze světla, nemrkal, leželi jsme naznak jak přemyslovští králové se svými manželkami... Za úsvitu, když už bylo vidět, Vladimír usnul a blaženě se usmíval. Tak přikrytí pouťovou korouhví přes prsa jsem ve světle viděl, jak na Vladimírovi leží trup svatého Václava a na mne vyšly stříbrnými a zlatými nitěmi vyšité nohy světce, který rád pil, rád hovořil se zvířaty a byl ubodán vlastním bratrem, protože na celém světě vám nikdo neodpustí, že chcete žít v míru a na útraty opilství, a tedy vesmíru...

Agonie a extáze byly pro Vladimíra jedněmi a těmi samými dvěma, kterými se vchází a odchází, neboť vejít pro Vladimíra znamenalo smrt a odejít život. Vladimír nebyl recesista, a proto neobracel věci na rub, ale obrácené věci obracel na líc. Čili naroditi se bylo pro Vladimíra umřítí a umřítí bylo naroditi se. Proto byl Vladimír náchylný na stigmata, nikoli na počest Krista otevřením ran, ale byl posetý stigmaty práce s kovy a výrazovými prostředky černého řemesla, jeho ruce i nohy byly plné zajizvených ran. Miloval tak tu svou fabriku, že kdyby ještě o trochu výše zvedl laťku své hysterie, z prstů by se mu sypaly mosazné piliny, kašlal by drobné špony a chrchlal ocelový prach... Ostatně železo a síra, mangan a uhlík, vápno a voda a ostatní minerály, které příroda přivolala ke stavbě lidského těla, při přiblížení shodných minerálů a kovů k Vladimírovu tělu, všechny ty prvky jásaly a volaly a Vladimír jen a jen sledoval jejich touhu a lásku k těm spřízněným kovům, které umírající vstávají z mrtvých, kolotajíce v říši metamorfóz... Když jsem se vrátil z Paříže, tak jsem Vladimírovi několik hodin držel tiskovou konferenci o tom, co jsem viděl. Vladimír byl nadšen: no ne, doktore, ta Paříž, to musí být nádhera, skoro jako Libeň, možná skoro jako Vysočany. A když pustím fantazii z řetízku, je Paříž krásná jako Žižkov. Z toho, co jste mi povídal, jsem si znovu zamiloval Utrilla, na ty jeho zdi, ty popraskané zdi, který dovedl tak krásně malovat, že jen je vidíte, už chcete vytáhnout ptáka a pochcat je. Jak říkám,

doktore, ta Paříž musí být ale nádhera...

Vladimír ke všemu přistupoval s rituálem, sakrálně. Do práce vždycky o půl hodiny dřív, aby se zvolna připravil tak jako kněz na mši, když dostal dopis, tak nejdřív tomu nevěřil, vrátil se a znovu si pečlivě přečetl adresu. Když zjistil, že je to opravdu jemu, položil dopis na stůl. Pak si pečlivě umyl ruce a přepečlivě otevřel dopis, pak se prošel a potom teprve usedl, nasadil si brýle a zvolna přečetl, pak dopis složil a přečetl ještě jednou. A potom dopis založil do kufříku k ostatním stovkám dopisů, k ostatním tisícům psaní. Zrovna tak když psal, taky k tomu nepřistupoval jen tak. Napřed učinil zápis do deníku, potom se uchýlil do ústraní, nejráději v hospodě, když si poručil pivo, přidal k tomu ještě jeden hořčák, a když dopis měl být kromobyčejně výrazný, dal si hořčák ještě jeden. Když pak zjistil, že je ve stavu milosti, začal psát, a to to letělo, jeho psaní se podobalo roztočenému vodovodu. Když dopsal, zapálil si obřadně cigaretu, uvažoval a sledoval, co asi ten dopis vyvolá, když cítil, že ten dopis vzbudí pohoršení, dál si ještě jeden hořčák, aby měl sílu dopis zalepit a hodit do poštovní schránky. Vždycky zabubnoval na kastlík a ještě prstem hmatnul, zda dopis nejde vytáhnout. Pak druhý den odhadoval, zda už dopis došel, a v duchu vychutnával přes cizí oči a mozek, jak asi ten dopis pohoršil, zranil, někdy i potěšil. Dopisy Vladimírovy vždycky byly osobní a agresivní. Čím víc Vladimír myslel, že dopis adresáty poraní, tím větší se těšil zdraví. Když Vladimír měl jít na návštěvu, tak se vždycky připravoval celé odpoledne, pečlivě se vykoupal, oholil, zkoumal v zrcadle, které by byly nejlepší šaty nebo svetříky. Když vystupoval po schodech nebo do domu, kam šel na návštěvu nebo byl pozván, omdlíval z představy setkání, hynul představou, co řekne... Vždycky se připravoval na setkání s kýmkoliv jako na setkání s dívkou, před kterou by se možná mohl nebo musel svléci do naha. Zrovna tak přistupoval ke své práci. Vždycky měl dokonalou přípravu, předem vymyšlené šaty nebo nahotu. Každá práce se satinyrkou byla mší, slavnostním průvodem, akademií. Katolický rituál vstoupil do Vladimíra podvědomě a nevědecky, proto jakákoliv událost s Vladimírem měla povahu a pečeť tajemství. Obřadnost však Vladimírovi dovozovala, aby ve společnosti říkal, nejen co proti ní a jednotlivým členům má, ale aby zaútočil tak, že potrefení spadli ze židle, obřadnost Vladimírovi byla zástěrkou, aby decentně vyzpovídali se ze všech svých komplexů, ze všech svých sexuálních a erotických obsesností, takže Vladimír dovedl z ničeho lidi uhranout tak jako krajta tygrovitá králíčky. Vladimír s každým ve společnosti zkraje souhlasil, každému dal za pravdu, avšak pojednou dostal sílu, pravil: Ale když dovolíte... a vzal svůj předchozí hovor do rejdu a jako při mši transsubstancoval obyčejnou oplatku a deci bílého vína ve svoje konkrétní tělo a ve svoji krev, kterou umazal přítomné, ať chtěli nebo nechtěli.

Vladimír neměl rád dialog. Měl, ale jen jeho metodu, kterak se doptat, kudyma se jde na nádraží, a tak. Pravou dialektikou rozuměl jen způsob, kterak se hádat sám se sebou a špornami protikladů se dohnat k monologu. Monolog, to bylo Vladimírovo kafe...

Vladimír nejenže přitahoval černou kroniku a lokálky všech večerníků, ale dovedl vždycky se vznášet nad událostí, kterou současně prožíval do mrtě. Jednou jsme si vyjeli do Klánovic, a když jsme kráčeli podle chat a vil, Vladimíra upoutala na řetěze přivázaná borovice, kterou chataři káceli, a ta borovice musela padnout mezi chatu a garáž. Fáze se blížila tragédii stromu, který s velkým nářkem je pilou a sekýrami sražen k zemi. Kmen připoutaný na hupcuku, kterým se přitahují v přístavech lodě k molu, už už se naklání, Vladimír zjištěn zíral, dělník ještě jednou, několikrát jakoby zapumpoval pákou a stoletý strom se konečně dostal do situace pádu a zvolna se řítí k zemi, avšak k hrůze všech dostal rozsochatou korunou trochu jinší směr a padl by rovnou na gráž, kterou by rozčísil k podlaze. Jeje, je! vydechli strnulí účastníci. Avšak jediný Vladimír přiskočil, několikrát zapumpoval pákou hupcuku a řetěz stáhnul kmen tak, že padl mezi garáž a chatu. Úleva vystřídala zděšení. Vladimír pravil: Pánové, v životě jsem nekácel borovici, ale jsem nástrojař v ČKD ve Vysočanech, a tím je řečeno vše! Jindy jsme si vyjeli s Vladimírem, chtěl vidět Doubravu, obec, kterou vede jediná silnice, která za vsí však končí v Labi, potom jsme na kole vyjeli do Byšiček, kde zase jediná cesta, která tam vede, objede náves a zase musíte nazpátek, protože jako v Doubravě cesta i silnice končí tady, a abyste se dostali kupředu, musíte zpět. A v těch Byšičkách jsme viděli toto: ve vratech stáli a zírali do středu dvora vesničané, na zdi seděli kluci a zírali do středu dvora, přes sousední ploty zíraly hlavy venkovanů a zíraly do centra dvora, odkud zazníval vysoký zvuk cirkulárky. Vladimír dopředu viděl, co se to asi na dvoře stalo. Vešli jsme a já jsem taky zíral jako ostatní, nemohl jsem z místa... Uprostřed dvora bzučela cirkulárka, před ní skoro klečel člověk jako kněz při mši, hlavu měl celou až ke krku ponořenou do stále se otáčející pily, která jak měla výkyv, vyřezala do krku a lebky centimetr široký zářez, stůl cirkulárky byl plný krve, která se ve slunci týpila, ruče mrtvého ležely v té schnoucí krvi a všichni, kdo se dívali, nemohli z místa, protože ten obraz byl tak tragický a překvapivě krásný, že přísádroval a zasádroval všechny údy citlivých lidí. Jediný Vladimír přiskočil k pile, stiskl knoflík pod stolem, když se vztyčil, měl rukáv plný krve, a cirkulárčin hlas slábnul, a když cirkulárka utichla, do diváků se vrátil pohyb, ale rozcházel se jako těžcí revmatici, jen několik odvážlivců přistoupilo k neštěstí, nad kterým se tyčila do slunce Vladimírova hlava plná sluncem zalitých kučer. Vladimír zvedl ruce do tpytu dne a zvolal: Nedotýkat, až přijde kriminálka. Nedotýkat! Vraceli jsme se na bicyklech, Vladimírův rukáv zalitý krví se týpila a rychle schnul na slunci, Vladimír s hlavou vztyčenou, nemrkající, rozrážel proudící vzduch, jako vždycky byl poctěn, když už se stalo neštěstí, že ho osud zatáhnul tam... Když se to dozvěděl Egon Bondy, dlouho si prohlížel své dlaně, rudnul, ale pak se ovládnul: Já už se s váma zlobit nebudu. Já teď musím vylízt tam, kam za mnou nemůžete, kde budu nezranitelný... do posledního patra indický filozofie, kde i nirvána je ulpívání. A protože Vladimír je schopnej všeho, tak odkopnu žebřík, abyste za mnou nemohli... ovšem ta silnice vedoucí do Doubravky a končící v řece, ta cesta do Byšiček, kde vobjede se náves a cesta dopředu je cesta zase nazpátek, tak to zajedu zkontrolovat já sám... to je moje cesta a silnice, to je cesta Egona Bondyho... Kurva fix! Do Vladimíra se zamilovala stará paní Šulcová, která vybírala popelnice a odpadové bedny, starý papír a hadry a kovy a prodávala do sběrných surovin. Nosila černé rukavice a tvářičky měla nabarvené rumělkou, a že se nemyla, vrstvil se jí ten nátěr na tvářích, takže vrstvy se odchlipovaly jako lístkové těsto na kremrolích. Ta měla utkvělou představu, že Vladimír by mohl být knězem u adventistů. Aby si Vladimírka naklonila, tak mu chodila uklízet, jindy mu přinesla kabát

po zabitém zedníkovi, kterému probodli záda, jednou přinesla šaty po zavražděném, kterého shodili do jámy s vápnem na stavbě, jindy nám přinesla láhev nevypitého likéru, a když jsme vypili ten šalvostr, tak nám řekla, že to našla v popelnici. Jednou přinesla takovou moderní sošku kočky nebo psa, ale pak Vladimírkovi pošeptala, že uvnitř je kocour, kterého betonáři z legrace hodili do tekutého betonu a vyhodili na vzduch a kocour ztuhl a umřel uvnitř tohoto betonového krunýře. Ale jednou po Ježíšku přišla paní Šulcová a vypravovala Vladimírovi, že do bytu vzala cikány, a ti, jak se bodali v noci, tak potom bodli i ji, a tak teď spí raději v opuštěném magacínu, kde je šťastna, avšak že v noci jsou tam tak hladový krysy, že jí sežraly vánočku, kterou jí dal Vladimír, i když tu vánočku měla na prsou. A tak Vladimír, když se jednou večer stmívalo, koupil si vánočku a kráčel na Kotlasku. Potkali jsme Egona Bondyho na rohu ulice Na žertvách, Egon, když viděl tu vánočku, tak už mával rukou. A Vladimír mu vykládal všechno o paní Šulcové, o tom, jak vystříhal ten kabát po bodný smrtelný ráň, jak ho nalepil na plátno a chce to sukno domalovat, a pak se rozloučil s námi, že chce spát s paní Šulcovou, aby na prsou se v noci rval a zápasil s krysami o tu vánočku, že nám ráno poví, jak to dopadlo, on že, ji jen tak krysám nedá. Egon Bondy rozhrnul husté křoví kustovnice, zalezl tam, jen nohy mu koukaly, a nařikal v tom roští u trati: Jejejejeje! Jeje! Dharmovi vandráci jsou v Praze! A já vo tom nic nevím... Jaj! Dneska se se Zbyňkem Fišerem asi pěkně vožereme! Jaj!

V automatu Svět jeden krejčí se díval na svět jen prismatem síónských protokolů. Pak si dal od Vladimíra hádat podle rukopisu. Vladimír povídá, podle písma jste samotář, melancholik. Podle písma bé jste měl být fořtem, zabít svoji ženu, zakopat ji v lese, ať si ji potom hledají! Krejčík byl tou vidinou tak nadšený, od chvíle zakopané ženy v lese nazýval Vladimíra: Nádherný borče! Pak chvilka přerušení, cikánská rvačka, samá gestikulace, všechno na zemi. Když paní Vlaštková vytáhla práce a mocnými kopanci je donutila, že přeběhli celé náměstí a svalili se až pod pomník Podlipného, žádné škody nebyly shledány. Jen rána pěsti do plintrámu dveří. A vedle nás psal člověk dopis, slinil půl hodiny tužku, pak napsal větu: Podávám ti poctivě obě ruce. Vladimír po té rvačce na útraty vzduchu a odfoukného kloubu si vzpomněl: Ach, taky jsme se s bratrem takhle rvali, a když jsme se jako bratři usmířili, dělali jsme berany berany duc. V noci epileptický záchvat, proražená lebečka. Muž naslinil tužku a psal další větu: Drahá Evženko, nedrásejme si nervy. Psal dopis, byl stár, fialový nos, fialové cévky na nose, tučné jak žížaly. Krejčí nadšený fořtem a zakopanou ženou pravil: Nádherný borče, máte pěkné kabátek. Krk šest, záda taky šest, to je móda z Ameriky. Centimetr pod pupík, pustit jej dolů, tři prsty od pasu vybrat... Vzal centimetr, a když chtěl změřit Vladimírovi kalhoty a dotknul se jej v rozkroku, Vladimír rozlil pivo...

Když se Vladimír rozváděl, v hostinci Za větrem jeden důstojník se kasal: Dělejte to jako já, seřezte ji řemenem! Za měsíc jsme potkali důstojníka Na zastávce, celej byl hrbatej, oči švidratý. Pojdte na skleničku, plakal. A rozbalil to v pláči: Žena mě vyhodila z domu, abych jí předtím dokázal, jak trpím žalem, rozmontoval jsem psací stroj do posledního šroubečku, ale ona to nepochopila. Voběsím se, nespím, a když, tak vstoje, odstavil jsem almaru maličko a tak žalem spím jedině na stojáčku... Ale pak přišel člověk a rozhrnul košili a ukázal, že má slavíka místo hlasivek. Potřeboval se svěřit, Vladimír, to byla vždycky zeď nářků, pravil: Jak se jmenuješ? Muž vytáhl notes a napsal: Václav Kopecký. A pak psal: Za ty dva roky jsem dostal 2 800 injekcí, za ty dva roky 28 operací, v pondělí mi budou zase zašívát slavíka... milovaná žena mi odešla s jiným chlapem... bolí mě nervy... ukradla mi 500 korun... vím, že se jmenuje Jarča... ale jiný ji znají, až ji potkám, nechám ji sbalit...

Paní Vlaštková je opálená, Vladimír po očku se na ni dívá, na obryni paní Vlaštkovou, která hází natočené plzeňské sklenice tak, že jedou po pultu až pod ruce pijáků. Co jsem? ptá se paní výčepní. Vladimír: jste růžové prasátko s barvou opadávající pivoňky. A paní Vlaštková s velkým smíchem: A co jste vy? Vladimír bez váhání:

Meteorologická stanice, která místo mozku má houbičku na drátkování nádobí. Pak vešel mladík, těkal a hledal, komu by dal do držky, ten krásný typ českého bijáka, kluk, kterej pořád pase po uražené spravedlnosti. Nikdo na obzoru, vychází kopancem ze dveří, nasupený, klobouk do očí, které hledají objekt. Vycházíme ven, jdeme přes šraňky, keř bílých růžiček se pne přes budku převodových klíček od šraňků. Vladimír: Jako by přes tu budku přehodili záclonu... Choromyslní občané se dobrovolně řadí do fronty na Večerní Prahu. Jasmínová halenka. Zelená sukně. Vladimír: Hele, doktore, ale vy mi to stejně nekoupíte! Potřeboval bych barev jako na výtisk nedělního Rudýho práva, tucet sieny pálený, dva tucty černý, jeden tucet rumělek, ale vy mi to stejně nekoupíte, nebo koupíte? Tak ještě dva tucty pařížské modré, jeden tucet umbry, jeden běloby, ale vy mi to stejně nekoupíte, nebo koupíte? Fakt? Tak ještě dva tucty čtvrtěk a uvidíte. Když já jsem tý mý holce moc důvěřoval, posteskl si, aby měla trochu radosti, tak jsem před ní stranguloval. He! Koupala se nahá! Ve dvanáct hodin v poledne! Rybáři dělali chybný výkony, cyklista sjel lebedou rovnou ze stráně, dobrovolně po hlavě do řeky, no, řekněte, jaké měla tělo, řekněte! Přisahejte! Co? Odpoledne violetu hodila do záchodu, já jsem to rukama tahal. Ovšem tenkrát jsem na to měl právo, protože jsem byl její muž... Mně se po ní, doktore, stejská, co já jsem bez ní... A Vladimír už kráčel nazpátek od Palmovky ke šraňkům a plakal, dva vodovody mu hrčely z očí, tak upřímně plakal, s hlavou vztyčenou nesl svůj zámutek jako ozdobu, jako pochodeň, a lidé, kteří kráčeli mu naproti, hlavně ženy, se otáčeli za ním a chřípí se jim vzdouvalo a každá druhá měla na Vladimíra chuť...

Když Vladimíra začalo bolet na prsou nebo měl v paži revma, tak vždycky si kupoval obyčejnou žitnou, takzvanou čistou anobř režnou, kterou si natíral prsa nebo tenisový loket. Když ho bolelo tuze v krku, namáčel si šátek do žitné kořalky na obklady na krk, když měl horečku, tak půl flašky jsme vypili a ostatní do ručníku a obtočil si tím hrud', protože to tak dělala jeho babička. Jináč jsme každou zálohu a každou výplatu už dopředu věděli, kterou kořalku si koupíme, to jsme už věděli skoro celý rok dopředu, postávali jsme před krámy s kořalkami a vybírali si, uvažovali, přeli se, která bude asi tak odpovídat naší právě jsoucí mentální poloze. Někdy jsme si kupovali kořalky dvě a míchali je, tak třeba láhev rumu je výborná, když se smíchá s griotkou, láhev rumu je také tuze lahodná, když se smíchá se zelenou fefermincovou kořalkou, tato syntéza se jmenovala rytmajstr, jindy jsme míchali žitnou kořalku s rumem jako takzvanou zednickou... anebo jsme pili každou láhev extra, vždycky ale po kališcích... tak se z toho vyvinul rituál. Láhev jsme zamykali do přiborníku, který tam nechala paní domácí, vždycky jsme odemkli, obřadně nalili, pak jsme zase kořalku

zamkli a přivoněli si, ťukli si a pak jsme každý podle povahy kořalinku pili, někdy ex, jindy usrkávali, pochvalovali, a když jsme dopili, tak jsme zase chvíli něco psali, ale ani ne za čtvrt hodiny jsme už zase stáli před příborníkem a odmykali jako kněz hlavní oltář a zase jsme si nalívali další skleničku a zase jsme pili a divili jsme se, jak zkraje z láhve málo ubývá, ale s lahví to bylo jako s dovolenou, nejdřív to jde pomalu a pak poslední týden už dny padají tak jako skleničky do našich hrdel, protože my jsme vždycky cenili na kořalince to, jak viditelně jsme se stávali lehčí a lehčí, jak jsme dostávali nadšení, jak jsme se přitrouble usmívali a jak nás ten alkohol a to odmykání a zamykání příborníku spojovalo tak dlouho, až jsme svorně prohlásili, že tuhle skleničku jsme už neměli pít... A pak jsme se odbatolili každý do své postele a sledovali jsme, jak alkohol dostává v útrokách a hlavě opačné znaménko, jak se mění v krásná snění, v krásný spánek, který ráno vystřídala tupost hlavy... A nikomu jsme z téhle zálohové a dobírkové láhve nedali ani stopečku, na to jsme měli lahve jinačí, tohle bylo jen naše tajemství, když někdo přišel, tak jsme každý schovali skleničku pod svoji postel a nevypili jsme jeden bez druhého ani slzu, protože to byla jen a jen naše záležitost, jako moje pití kávy, které si udržuji dodnes, kávu musím pít jen a jen sám, sakrálně, jen sám vychutnávat usrkávání kávy, kouřit tři silné cigarety a navozovat si tak krásnou meditativní náladu, že kdokoli přišel, uhasil jsem cigaretu, nedopil jsem kávu, nechal jsem celý ten obřad ladem, zrovna tak jako s Vladimírem jsme otvírali a zavírali krásný příborník, který když Vladimír definitivně opustil Libeň, jsem na jeho počest otvíral a popíjel sám, avšak bez Vladimíra to bylo znesvěcení hostie, a tak jsem ten příborník od paní domácí koupil a sekýrkou, tou, kterou přede mnou Vladimír schovával, tou sekýrkou jsem rozbil ten kus nábytku a po částech spálil v kamnech poslouchaje, jak a s jakou chutí plamen hučí a mlsá tou kořaličkou a vzpomínkami napojené dřevo...

Vladimír uměl tak jako já hovořit se zvířaty, kdykoli potkal kočku, hned jí nastavil prst a navázal dotknutím se čenichu s kočkou komunikaci a říkával: Doktore, kdo kamarádi se zvířátky, zadarmo kamarádi s Bohem, a tak jednou ranou propojuje a spojuje to nejnížší s tím nejvyšším a uzavírá kruh, zrovna tak jako já ze všech těch odpadů fabriky grafickým listem fičím k těm nejvyšším poryvům svého ducha. Chachá...! A tak se stalo, že když jsme jednou vyšli nad Kelerku, tam, jak je rybníček, dřív s vrabci jako z Erbenovy pohádky, a když jsme se šli podívat do hospody U mluvícího psa, kde opravdu byl vlčák, který docela zřetelně poslal hosty do prdele a ještě přesněji vyslovil hovno, vraceli jsme se přes prosecký hřbitov, zarostlý po celé svaté zemi brečtanem, došli jsme k proseckému kostelíku, a když byl otevřený, vešli jsme tam, protože tenhle kostelík byl nedávno skoro tisíc let starý... a tam uklízečka utírala lavice a s ní chodil krásný kocour, takový, jako já mám rád, mourovatý s bílými fusakličkami a bílou náprsenkou a růžovým frňáčkem, a ten kocour chodil po lavicích, a když uklízečka poklekla a utírala oltář, kocour vyskočil za ní na pódium, seděl vedle zvonku na pozdvihování a díval se tak, jako že je ministrant nebo kostelník nebo ještě něco víc, jak se obával Vladimír... Pak uklízečka skončila, poklekla a hluboce se poklonila a kocour kráčel za ní, zamkla kostel a vešla do fary a kocour taky za ní. Když jsme s Vladimírem šli v neděli na mši, bylo to tak, jak to předpověděl Vladimír. Při velké mši seděl kocour vedle zvonku, díval se tak na oltář, že když jsme se otočili, uviděli jsme, že žádná lidská tvář nejeví tolik pobožnosti a tolik moudrosti jako ten kocour, takže Vladimír mi pošeptal, že ten kocour, co se zálibně dívá na službu konajícího faráře, buzarem je v komunikaci rovnou s Bohem a Bůh přes faráře zase prostředně je v přímém spojení s kocourem, takže ve výjimečných případech kocouři předcházejí vlažné věřící, a v nebi že musí být plno koček. Když se tuhle úvahu dověděl Egon Bondy, řekl ztrápeně: Já si du rovnou lehnout, kurva fix, kam ten psychopat na to chodí? A nepudu si lehnout, já sebou tady hned praštím, ať mě vodveze sanitka, ale ne ta vobyčejná, ale ta s tím modrým křesadlem na čele... to bude ksakru zase noc...!

Jednou U města Rokycan Vladimír ztuhl a zíral do kouta. Dívám se na Vladimíra a vidím, že něco mimořádného se děje v koutě hospody. Bachor, pravil Vladimír, vlaštovky v letu, když jsem ještě nechápal, dodal a zaviklal ukazováčkem spodními zuby. Aha, povídám, aniž bych se otočil, maminka tam z termosky lžičenkou vybírá horkou kaši, napřed ji ohřívá v ústech... Nebo chladí, dodal Vladimír, a já jsem pokračoval: A pak z úst do úst dítě krmí. Vladimír kývl hlavou a pravil: Ne. A já jsem záporně vrtěl lebkou a tvrdil: Ano. Aha, zvolal jsem tiše, milenci si dávají polibek jazykem a ona prosí, aby on jí dal sliny. Vladimír vrtěl záporně hlavou a pravil: Ano. Radostně jsem přikývnul a povídám: Ne. Vladimír: Doktore, slibte mi, až takhle dopadnu, že mne budete taky tak... to. Povídám: Slibuju, a vrtěl jsem záporně hlavou. Pak jsem se otočil, abych viděl objekt Vladimírova dojetí. Dva přátelé seděli u stolu, jeden žvýkal pořádně, druhý jen tak mlel ústy... A teď jsem to viděl! Ten, co žvýkal pořádně, teď vyplivnul na talíř rozžvýkaný salám, ten bezzubý jako nějaké haše pojídal vidličkou a nožem to, co mu přítel rozžvýkal. Ungelt, povídám. A Vladimír se zamyslel a vrtěl záporně hlavou, ale že se usmíval, viděl jsem, že vidí tam na fresce toho starce, jak dostává pít z prsu krásné mladé ženy. Krizovní situace, řekl Vladimír. Povídám: A za války? Vladimír pošeptal: Hrůza... víte, že bych to někdy zkusil? A vešel místní – asi blbeček – přišel k našemu stolu, srazil boty, až to cvaklo, a hlásil: Pane Eliáš, tu zelenou střikačku jsme natřeli na červenou! Vladimír pravil: Já nejsem Eliáš, já jsem Hiob. Eliáš je tady, a ukázal na mne. A nádherný debil mi hlásil, že tentokrát tu červenou střikačku zase natřeli na zeleno...

Vladimír pozoroval dalekohledem havrany letící zvolna nad Libní přes Šlosberk někam do Chaber. Pak odložil přístroj a řekl: Doktore, nej moudřejší pták na světě je havran a vrány. Žádný lety v šiku, žádný polovojský útvary na nebi, každé se fláká, jak mu to jde, a cíle dosáhnou zrovna tak. A potom, jak j sou skromný. Takoví černí Diogenesové to jsou. Když padnou na pole, tak si dají osení, když osení není, tak strniště, když dojde strniště, tak se dají do stohu slámy nebo hnoje, a stačí jim to. Jak si teďky nasadím ten můj černej rabínskej klobouk, jako bych si na hlavu posadil havrana. A černý rolák si na jejich počest koupím taky. A potom, hnízdějí a v tisících se líhnou v korunách stromů zámku barona Chotka ve Veltrusích, a když přijde zima, tak jich jsou plné stromy v Bohnicích, takže blázni jim říkají bohnický slepice. A pak, staří havrani mají čich na střelný prach, jak někdo jde s puškou, odletějí. A potom, doktore! Doktore! Viděl jste na silnici přejetího havrana? Já ne, vlaštovky, drozdy, bažanty, koroptve, zajíce, ale havrana ne! A proč? Má tak přesnej radar, že odlétá pomalu, ale skoro těsně s pohybující se kapotou. Mít mozek jako havran, tak grafice pochčiju prsa na padesát let dopředu. Jak říkám, doktore! Havran, to je můj pták... A tak jsme kráčeli a stavili

jsme se na pívě Na korábě u pana Müllera, tatínka toho nejrychlejšího hokejisty, kterýho přivezli z Garmisch-Partenkirchenu mrtvého, a nikdo nevěděl jak. Vladimír dlouho si prohlížel pana Müllera, který ale byl veselý a točil pivo a žertoval, jako by se nic nestalo. Tak to má být, řekl spokojeně Vladimír, jako havrani, dodal, avšak když větrák vysál kouř, na zdi se objevila fotografie kudrnatého hokejisty v předklonu, jak se opírá o hokejovou hůl, a brusle se mu třpytily jako ty jeho vlasy a úsměv široký skoro jako rozpětí bruslí. A rámeček v rožku měl malou úhlopříčnu černého flóru. Pan Müller špláchal sklenice, a dívaje se na fotku, řekl: Jen se tam podívám, už mě polejou slzy...

V Libni, Na hrázi Věčnosti v č. 24, v tom zadním traktu, jak jsme s Vladimírem bydleli, byla kovářská dílna. Kdysi. Nemohlo tam jít slunce, tak byl ten zadní trakt z nouze stavěný, a tak když ještě bylo šero nebo pod mrakem, tak jsme nemuseli svítit, ale jak slunce pralo do protějších baráků a fasád a střech, tak v těch našich dvou pokojích byla tma, a tak jsme svítili elektrickými stahovačkami. A aby paradox byl dovršen, tak největší zima v tom našem bytě byla v květnu, červnu, kdy se teprve potily zdi z těch zimních měsíců, a když se vešlo z teplého dvora do našeho bytu, každý se otřásl, jako by vešel do lednice. Ale zase v zimě, v těch z opuky stavěných zdích, ty vydávaly teprve teplo, co se v nich akumulovalo v horkých letních měsících, a tak jsme ani nemuseli topit. Vladimír, ten netopil v zimě vůbec, jedině v létě, když přišly letní zimy. Vladimír, protože tenkrát studoval Leonarda da Vinci a chtěl být vynálezcem a zlepšovatelem, tak zavedl takzvanou soustavu Vladimírových zrcadel do oken, která se velice ujala. Někde jsem našel nebo uzmul, ani nevím, snad jednou si vzpomenu, jak jsem k těm zrcadlům přišel, zkrátka jsem dovlekl deset velikých obdélníkových zrcadel, která akorát se vešla mezi okna a na prkno uvnitř oken našich pokojů, a tak zákonem odrazu světlo ze dvora se vrhalo buzarem na strop, který v těch temných pokojích zářil, že kdo vešel, tak se polekal. A navíc Vladimír ze zrcadel, co zbyla, do dvou dveří se skleněnými výplněmi, zvnitřku hřebíčky zaťukal do dveří po dvou zrcadlech, takže kdo vešel a chtěl vyjít, tak se spletl, protože v zrcadle viděl kus pokoje za sebou, a navíc na zadní stěny Vladimír přišrouboval dvě ohromná zrcadla ze zkasírovaných restaurací, přes celou stěnu zrcadla, takže kdo se díval ze dvorku, tak se vždycky polekal, že vidí Vladimíra nebo mě dvakrát nebo celou ohromnou společnost, zatímco jsme tam byli jen tři. A tak se stalo, že když k nám přišla zadarmo uklízet paní Šulcová, ta, co chtěla, aby Vladimír šel na kněze, a přinášela mu šaty z těch zabitých, co dostávala z Bulovky od zřízenců po tragických neštěstích, tak vešla, postavila si vedle dveří kbelík s hadrem a držela pořád ruku na klíče a mlela si svou o poslání božím, co se jí v noci zdálo, a o Vladimírkovi, to zrcadlo ji ve dveřích každou chvíli spletlo tak, že myslela, že ten kbelík, co se tam zrcadlí, že je na chodbičce, takže každou chvíli se vyklonila do zrcadla a dala si ohromnou ránu do čela, pak když viděla kbelík, že je u jejích nohou, tak jej zvedla, a když se viděla na zadním ohromném zrcadle s kbelíkem, tak rovnou kráčela do toho zrcadla na dvůr, takže Vladimír ji musel vrátit ke dveřím, aby začala umývat dveře, ale ona, když se podívala do toho zrcadla na dveřích a dole v tom zrcadle viděla kbelík, tak se vyklonila a brala ten kbelík ze zrcadla a zase rukou šmátrala v zrcadle, jak to dělají kořata, a nakonec domnívající se, že ten kbelík, co jí stál u nohou, je v zrcadle, klopýtla o něj a hlavou narazila tak do dveří, že jsme jí vylili radši kbelík a museli jsme ji vyvést nejen na dvůr, ale i ven, a i tam dělala chybné výkony, takže Vladimír ji vedl až do toho magacínu, tam, jak jí v noci o loňských vánocích krysy snědly celou vánočku, i když s ní ležela na prsou v posteli. Egon Bondy, když uviděl tu soustavu Vladimírových zrcadel a slyšel vyprávění o paní Šulcové, zvolal: Aha! Já vám vletím na špek. Já, kterej jsem překládal Morgensterna! Tak ještě za světla nanosil tolik piva, že seděl na židli, dělal přednášky o surrealismu, o Dostojevském, měl nohu přehozenou přes koleno a díval se, nemohl se na sebe vynadávat, dokonce byl ušknut svým obrazem v tom velikém zadním zrcadle, že ani oka ze sebe nespustil, koketoval se sebou, pořád jen klopal oči a už se navracel, aby tím víc vychutnal pohled na sebe, který zřejmě se mu líbil. A tak v půlnoci, když jsme ulehli, probudil mne takový zvuk, jako když teče vodovod... pak znovu, rozsvítil jsem a Egon z těch patnácti piv právě domočoval zbytky toho třináctého, spokojený, na koberec. Povídám, to nemůžete jít, vy vole, ven? A on si lehl a pravil: To tak, praštím se někde o zrcadlo! A zase spokojeně spal dál, jeho botky zářily v ohromném tratolišti moče jak dvě bárky v zálivu a já, rozzloben, do každé boty jsem se mu vymočil. Ráno, když se Egon k desáté hodině probudil, to už jsme byli dávno v práci, stál v zadumání u dveří, díval se do zrcadla a hladil si bradu a najednou, jak se díval nepřítomně do zrcadla, uviděl svoje dva střevice. Kdo mi je dal na chodbu? Kurva fix! To Vladimír! zařval, a jak se naklonil, aby uchopil svoje botičky, udeřil čelem do zrcadla. Nejdřív se díval, jestli pan Kaifř spí, který měl po noční, pak se tiše obul a tiše vyšel. Odpoledne jsem koupil tři kila zeli a drhnul z červeného a la perského koberce paní bytné to zaschlé tratoliště básnických chcanek. A usmíval jsem se, protože jsem měl Egona Bondyho tak rád, skoro ještě radši než Vladimíra, a to už je co říct.

Jednou jsme se s Vladimírem rozjeli do Hradových Střímelic, tam že je nejstarší hostinská ve střední Evropě, jednadevadesát let je na hospodě, točí pivo, recituje Hála a všechno zná nazpaměť, co si pamatuje z četných románů. Vladimír byl nadšený. Nejhezčí ale vyprávění nikomu nevypravovala, jedině Vladimírkovi, jak dvacet let měla tolik práce, že nemohla jít ke zpovědi, tak napsala farářovi všechny svoje hříchy a farář, když přišel dát jí svoje rozhřešení, tak jí je musel dát na štaflích, protože ona zrovna ten čas nahoře čistila okna... Pili jsme zelenou kořalíčku a pak přešel nějaký průvod masek, z tmavého šenku tam všichni venku se třpytili jako tyrolské ubrusy polité zavařeninou a všelijakým želé... Co chvíli se ze šenku vynořila tvář té stařenky, šaty měla takové barvy jako přitím, takže ať jsme se namáhali sebevíc, viděli jsme jen její tvář a pod tváří püllitr... Když jsme potom šli někam dolů s kopce do Čerčan na dráhu, viděli jsme ve statku stát ženskou, ale jen když se pohnula, vrátka za ní byla zelená s podélnými šedivými pruhy a ta ženská měla taky tak zelené a pruhované šaty, že jen ve vrátkách zářila její posmrtná maska. Když jsme přeskakovali potok už skoro v lese, potůček, který tek lůžinou písku, v dále svítily ohně a zpívaly tam ty masky, tančily a mihotaly se a řvaly jak pohani... Vladimír stál zasažen... Ten, který vedl průvod s praporem klubu, teď ležel naznak v tom mělkém potůčku opilý a voda se přes něj čeřila, jak kulmovala jakoby roletou, tak jen několik centimetrů ten vodní povlak se vlnil přes ležícího opilce, který se usmíval a měl pod hlavou hladký valounek křemene a spokojeně oddychoval, zatímco přes prsa vodou se mu třepotal mokrá prapor...

Vladimír jednou vykládal cestou na pivo: Moje příští grafika bude sametová. Znáte to? Automaticky kopete do kamínku levou, pak pravou. Hromádka mosazných pilin. Patnáct vteřin, mrknu tam. Je to krásný! Doktore! A sametový! Víte, jsem nakonec rád, že jsem debil... Zahnuhli jsme do Skořepky, že půjdeme do Konviktu. Pan Fišer, bývalý řeckořímský zápasník před padesáti lety, teď zápasník se sklerózou, seděl před domem na židličky, a protože pan Fišer nikam jinam nechodil na pivo než k Tygrovi, tak na nás mával, tak jako celý den na všechny chodce, a zalamoval rukama: Zpátky, zpátky, dneska je sanitární den. Katastrofa...!

Jeden čas, kdy jsme s Vladimírem trpěli obdobím obscenity, hledající materiály, abychom popsali Poctu Georgu Groszovi, sbírali jsme nápisy na záchodech, ve fabrikách a v hostincích a opsali si jich několik desítek, vešli jsme omylem i na dámskou toaletu na nádraží ve Veleslavíně, ale zřízenci na nás vtrhli, zarýglovali jsme se tam a nastal křik a volání a přišel i přednosta, a tak jsme se odrýglovali a všichni se na nás vrhli jako na dva pornografy a zvrhliky a vinili nás, že jsme na záchodě čekali na dívky školou povinné, které jsme chtěli pohlavně zneužít. Když jsme ukázali zásobník nápisů ze všech možných záchodů, pak přednosta odvolal první tvrzení, ale setrval a trval na tom, co prohlásil, že jsme dva homosexuálové a že jsme chtěli ukájet svoje chtíče na záchodě ve Veleslavíně a ta sbírka pornografických nápisů je jen chraстítka, které má odvádět pozornost... a nejdřív nám naplil do tváře, pak i zřízenci, protože u obyčejných lidí je homosexualita v kromobyčejném opovržení. Jen nám ale otrnulo, sbírali jsme dál, a tak jsme se dostali na dámskou toaletu na filozofickou fakultu, kam jsme se dostali pod záminkou přednášek o revoluční činnosti v Africe. Tam jsme našli krásný nápis: Holky, mě včera jebal černoch! A pod tím bylo dívčí rukou dopsáno: A jakýho měl paťáka? Nejmníh kilovýho! Vladimír byl z toho nápisu celý divoký. Řekl: Já jsem si myslel, že jen já mám takový vilný obrazy, a teďky vidím, že to je obecný... Když se tohle dozvěděl Egon Bondy, sepnul ruce a tak sepaté je hodil nad hlavu a úpěl: Ježíši, dyk vy dva lotři mě vykrádáte, aniž byste vo tom věděli! Dyk já teď rozpracovávám v potu tváře větu: Sexus je anonymní, eros je adresný... Všichni jsme na jediný sexuální lodi, každý však pluje pod svojí erotickou vlajkou... Kurva fix! To zase dneska spolykám kila prášků, abych si v noci jen trochu zdřímnu...!

Vladimír byl vždy bezelstný. Jednou k nám přijel do Nymburka se svojí Teklou. Tekla jela s mým otcem nákladním autem white pro škodovku, která někde ztroskotala. Očekávali jsme na břehu Labe příjezd, a když white přijížděl, Vladimírek byl dojat, až plakal. Otec šoféroval nákladní auto, na kterém byla škodovka 420, ve které seděla Tekla a dělala ty samé pohyby volantem, jak vyžadovalo couvání, popojíždění a nakonec zacouvání do dvora. Pak se s Vladimírem šli koupat na náplavku. Maminka s paní řidičí učitelovou se dívala na Vladimírka dalekohledem a viděla, jak Vladimír v půl jedenácté dopoledne a v neděli, kdy začíná velká mše svatá, souložil pod prostěradlem průhledné řeky. Pan ředitel Cyril se podíval též dalekohledem a pak řekl žalně: Nevím, nevím, ale tahle generace asi nepůjde cestou Komenského. Když jsem potom Vladimírovi lehce vytýkal, co prováděl v řece v době velké mše, pravil s velkým smíchem: Já jsem viděl, že jsem viděn, ale já jsem chtěl udělat vaší mamince radost. Egon Bondy, když se to dozvěděl, zacpával si uši a křičel: Kurva fix! Doktore, proboha, dost! Dost! Ten Vladimírek naplňuje bibli! A přícházeti budou mnozí od západu i východu a stolovati budou s Abrahámem! To je čistá, ouplná paranoia, ten Vladimír...!

Jednou jsme seděli U Brabců a bavili jsme se o rozpínavosti vesmíru a úměrně k tomu pili pivo. Ach, ten Vladimír! Sám od sebe nikdy nešel na pisoár, a když byl na návštěvě, nešel na malou stranu, třeba by měl prasknout. A tak když po pěti pivech jsme šli poprvé, u našeho stolu usedli dva bratři a tak živě se bavili a s takovou chutí, obzvláště ten, který měl tmavé brýle. Jeho hlas duněl a každé slovo krásně kulatilo sémantiku znaku, že jsme naslouchali jen té dunivé melodii. Vladimír loutal housku, protože se mu rozviklaly všechny zuby. Ale když i ti dva naši noví spoluhosté šli na pisoár, viděli jsme: ten druhý dunivý byl slepý. Když se vrátili, naše hovory se propojily a nakonec jsme se dověděli, že když jako chlapeci tihle dva bratři skotačili, jak skákali ze stromu, tak jeden z nich pustil větev, které tomu druhému vyšlehly oči. Vladimír, když na refýži na mě vyzuzal šedesát halířů na tramvaj, pravil: Až dostanu sílu, tak se jednou toho slepého zeptám, když ty jeho oči se vyšlehly, jestli se náhodou nestočily, a v poslední vteřině se poprvé a naposledy ty voči podívaly sobě do tváře, do prázdných důlků... Druhý den jsme seděli ve Slovanské lípě ve Vysočanech a Vladimír naříkal, že slepne, že trojklanný nerv se mu tlačí pod obočím na skrání, že kdyby si pořádně kýchnul, tak mu vyletí přední zuby, když oknem uviděl tramvaj, zasténal, chytil se za pravý bok, a konduktérka jak v tramvaji procvakávala jízdenky v bloku, Vladimírovi se zakousnul žlučník. A navíc chytal a ohmatával si hlavu, věštil bouřku, obvyklý pěticolový hřeb se mu zarážel do hlavy, takže špičku si ohmatával jazykem. A navíc, předevěřem, jak soutěžil s učedníky, kdo z místa vyskočí na ponk, na kterém spočívala ocelová deska, Vladimír zvítězil, ale rozsekl si o hranu té štanecny holeň, která se podebírala, takže střídavě se chytal za tu holeň, za bok, tiskl si prstem trojklanný nerv nebo si viklal a přesvědčoval se, jak hrozně jsou uvolněné přední zuby. Tu vstal od sousedního stolu člověk a pravil tiše, dívaje se po očku na nástěnné hodiny: Moje jméno je Duže, jako duše, opakujte si každou chvíli, klid, klid, klid... kdybyste potřeboval mesmerické pohyby, bydlím v Horních Počernicích, ptejte se na moje jméno, bydlím za zahradou... A ručička tiknula minutu před devátou a pan Duže zvolal: Promiňte, zmeškám autobus... a rozběhl se, ale v litacích dveřích se srazil s číšníkem, který vířivým pohybem nesl hladinky. Pan Duže padl, zlit pivem neviděl, takže ležel na čtyřech v kalužinách piva, řval a nadával. Vladimír žasl a okřál. Vstal, zapnul si kabát, naklonil se nad pana Dužeho a pravil tiše: Opakujte si, klid, klid, klid. Kdybyste něco potřeboval, moje jméno je Vladimír, pracuji v ČKD, jen se tam optejte, říká se tam Na vystrkově... Jindy jsme s Vladimírem seděli U Horkých v libeňských Židech, koupili jsme si každý deset rohlíků a pili ke každému smíchovské pivo, hostinec řinčel hovorem a smíchem, vydrhnuté dělnice pily u okna kávu se šutrem, když najednou přišel k nám člověk a pravil: Pánové, já jsem ženatý člověk, to celkem není nic tak zajímavého, ale pánové, já bydlím u tchána v jedné místnosti, která je rozdělena oponkou. Prosím, že si můj tchán jí moje jídlo, to celkem není nic zajímavého, ale pánové, já když za oponkou v noci souložím s mojí vlastní ženou, tak vidím siluetu mého tchána na oponce, jak v mých hlavách onanuje tak šikovně, že když to přijde na mně, tak taky i jemu, pánové, kdy najdete takového tchána na světě? Na mém jménu nezáleží, jsem pouhý natěrač. Egon Bondy, když se dozvěděl o vyšlehnutých očích, mával jen rukou, jako že nic, když se dozvěděl o panu Dužem a Vladimírkovi, mnul si

ruce, jako že už ta naše setkání s fenomenálními událostmi slábnou, nejsou schopna stupňování, ale když se dozvěděl o tchánovi, který onanuje u hlavy své souložící dcery, bral mne za ramena a šilhal, díval se do mne, vzal mě za hlavu, tak se mi upřeně díval do očí za účelem ověření pravdy. A pak zařval: Kde je ten člověk? Povídám: Vladimír už asi bude doma. Bondy řval dál: Kde je ten lakýr? A hrozil mi prstem u očí: Nehraje si, já už vím, vy mi chcete zošklivit psaní, ale setsakra se spletete! S tím lakýrníkem mě musíte seznámit! Povídám: Von teďky natírá Cukrák, visí na provaze a s pimzlíkem v ruce namáčí do barvy a zpívá si... Bondy hulákal: Sem s tím lakýrem! A zacpával si uši a kvičel: To všechno Vladimír musí napsat, a když ne von, tak vy, tak jak to dělala Božena Němcová s pohádkami, Jirásek se Starými pověstmi. A Vladimírkovi že vzkazuju: Čím má hora blíž k slunci, tím je na ni větší mráz... a jen slunce má právo na svoje skvrny, jak řekl Goethe o Fridrichovi, králi pruským, kterýho teďka studuju! Ale s tím lakýrem mě musíte seznámit! Pochopte! Dyk to může bejt přestrojenej mučedník za lakýrníka! Vo to de! Pak řekne papež: Nepotřebuje církev mučedníky! Potřebujeme je víc než kdy jindy, sem s tím lakýrem! Kurva fix!

Jednou jsem navštívil Vladimíra na Kostnickém náměstí ve třetím patře, a když mi otevřela maminka Vladimírova, v přítmí předsíně se jí zatřpytily slzy... a viděl jsem, jak se rozletěly dveře a vzduchem ve světle místnosti letěl kastról, který se nakláněl a silou mrštění z něj létalo lesklé zelí, za ním jak pivní tácky čtyři pět knedlíků. To všechno přeletělo z jedné dveří osvětlenou chodbou a balistikou se to zasunulo do dveří paní Boudníkové, která v chodbě volala: Ale to je nádherné, že jdete na návštěvu, Vládiček bude mít radost! A tichounce dodala: To byla zase noc, ten vám řádl! A zase hlasitě a zvučně: Ale vy, pane doktore, krásně vypadáte, to jste jistě se byl koupat... a tichounce: To byly drile, po celým baráku ho bylo slyšet... a zase hlasitě: Jen pojďte dál, Vladimírek má nový svetřík, Vladimírku, no... ten bude mít radost! A tichounce: Pořezal se, jak upadl do zrcadla, a počáral tou krví zeď a ještě celou čtvrtku... a napsal do ní: stanu se knězem šílenství... Vladimírka jsem zastihl v depresi. Jen prohlásil: Máti mi vyčítala, že když mne krmí, tak mám mít trochu větší pocit vděčnosti, tak jsem hodil ten kastrůlek. Povídám: To byl nezapomenutelný obraz, jako když se nechal fotografovat Salvador Dalí, jak letí vzduchem a ze dveří kdosi vylejvá na něj akvárium s rybičkami a letí kocouři, který zešileli měchuřinou na vocase... Vladimírek jásal: Tak vy jste viděl ten kastról ve vzduchu, to zelí... a osvětlený, že to bylo krásný? Řekl jsem, že to krásný bylo a že půjdeme na pivo k Růžovému keři, že tam hostinský a hostinská mají každý svoje andulky a ty andulky si příšerně nadávají a hostinský a hostinská se jen usmívají, protože místo aby si nadávali oni, nadávají si ty andulky... Když jsem to s tím kastrólem řekl Egonu Bondymu, polekal se, ale pak zajásal: Kurva fix! Nietzsche se ptal, kde jsou barbaři dvacátého století... Vladimír! No jo, už je to tak! Vladimír! Barbar dvacátého věku, kterej pluje ve studených vodách umění a v teplých vodách vědy, jak řekl Dalí. Vladimír...

Jednou jsme s Vladimírem kráčeli polabskou krajinou, osamělý strom trčel a nabízel se slunci do všech stran, za ním byl temný les. Vladimírek se zase díval s pohnutím, usmíval se, přikyvoval si shodně sám ve shodě se sebou. Hele, řekl, tenhle strom, to je Goethe, měl podmínky, rozkošatěl, nabral si helenského slunce ze všech stran, jeho kořeny si vzaly ze země do sytosti to, co potřebovaly. Já jsem ale strom z támhle toho lesa, ramena mám odraný, musím počítat jen pro svoji štíhlou korunu s tolika sluncem, kolik ho na mne vyjde, jeden druhému v tom lese vadíme, jeden druhému zavazíme, avšak žijeme. Já povídám, pokračoval Vladimír, že díky imaginaci a hmatovému prožitku jsem zrovna tak košatý – ukázal na osamocený strom – jako támhle ten Goethe. Zrušil jsem rozdíl mezi silnou individualitou a masou... chachachááá! Ten čas jsem začínal chápat, že Vladimírovy grafické listy jsou apoteózou čtvrtého stavu, lesa, dělnické třídy, že dotýkající se větvemi jeden druhého, jsme odsouzeni žít na útraty Vesmíru a Krásy. A Vladimír ještě stál pohnut před tím osamělým stromem a něžně hovořil: Tak jako tady ten strom, tak já mám všechno taky v listech uzemněný... Ten strom je pro mne ze skla, vidím, jak míza stoupá sklem pně, šťáva trubicemi je rozváděna větvemi, vidím květ, vidím plod... i země je pro mne průhledná a ze skla, sleduju přesně, kam jdou kořeny a vlasečnice, vidím, jak sají ze země a z vody, vidím celý ten skleněný strom, vidím i každou jeho fázi ve kterékoliv roční době, teď i tady vidím ty kružnice, po kterých se každá součástka stromu otáčí, vidím tu harmonii sil a šťáv... troška imaginace a všechno se stává jasnější, a tedy lidštější, víte, doktore? Chápete? Doktore...! A já jsem si v té chvíli uvědomil, jak grafické listy Vladimírovy jsou tak krásně ukostřeny, tak dobře uzemněny, jak každé dobré rádio, jak každý telefon, jako ty cisterny nákladních aut s benzinem, které courají za sebou po dláždění jiskřící řetízky, aby hořlavina nevyletěla při hřmění do povětří. Viděl jsem, jak i Vladimír, když je rozbitý, jak se vždycky znovu zvedne, když se nakloní a prstem se dotkne země, která mu dodá čerstvých sil a se kterou se spojí v mystické a přece tak realistické komunikaci. Egon Bondy, když se dozvěděl o tom, co Vladimír na procházce řekl, kopl do žebra ústředního topení, a drže si v ruce roztrženou botičku, poskakoval v automatu Svět a křičel: S tím stromem, to je starej Jacob Böhme, ten geniální prták ze Zhořelce, kterej taky odhrnoval hlinu stromů, aby poznal, jak souvisí hmota s myšlením, aby vynašel větu: Der als Mensch gewordene Gott! Jejeje! Já jsem si snad ukopl celej prst! Ale to ten Vladimír! Dyk je to substrát Hegelovy celé filozofie, ten strom! Já to musím rok študovat a Vladimír, ta bestie, to přesně řekne jen tak na procházce, jako by se vysmrkal! Jak říkám, čistá paranoia! A celou botičku jsem si roztrhl! Koupíte mi boty! A basta... nadával Bondy, který spílaje lichotil... Egon Bondy se pak rozhodl, že se bude věnovat jen a jen umění. Aby unikl pracovní povinnosti, rozhodl se, že vstoupí do blázince. První den si liboval a zapřisahal Vladimíra: Hele, Vladimírku, Vládičku, to by bylo něco pro vás, takovej pěkněj ústav, docela blízko Prahy, je tam teploučko, strava vydatná, dají vám i malkastnu a papír nebo plátno, dostanete i vycházky a můžete tvořit. A když se vám chce bláznit, tak máte na to papíry, nic se vám nemůže stát...! Ale Vladimír kdepak aby opustil fabriku, ta byla pro něj víc než blázinec, byla pro něj azylem a učilištěm a milenkou. Řekl že ne a ne a ne. Za měsíc přišel Egon Bondy, ač dříve bledý, teď opálený, ošlehaný větrem, ale rozkacený a hned se svalil a křičel: Kurva fix! Hrom do blázince! Zavedli tam sovětský metody, že nejlepší na lehký diskordanty je léčba prací. A já tam mám motýčku a denně chodím vokopávat řípu! A čím dál jsem zdravější a zdraví je na poezii účinněj hrob, kurva fix! A svalil se na kanape a usnul, spal tři hodiny, a když se probudil, optal se: Doktore, nebylo by tam mlíko? A k tomu samožitnej chléb?

Vladimír se rozhodl, že bude skákat z prkna. K tomu si sám zhotovoval plavečky, tři dny si je šil, jedny z fáce a druhé z

černého glotu. Byly to vlastně dva trojúhelníčky spojené tenkými tkalouny, ale roucho muselo být přesné, a tak Vladimír šil, oblíkal si ty plavečky a zkoušel je ve velikém zrcadle, aby viděl, jak mu jsou i vzadu, koupil si malé zrcátko za 4,60 Kčs, každou chvíli jsem jej viděl, jak dává to malé zrcátko za sebe, aby ve velikém zrcadle viděl, jak mu to sluší i zezadu. To byla událost, když Vladimír skákal v těch plavečkách z nejvyššího prkna! Nikdy neskákal, zrovna tak jako nikdy nehrál na housle ani na mandolínu, a přesto na ni hrával s citem. Bylo to nádherné vidět, s jakým požitkem se Vladimír rozbíhá, oběma nohama pleskne o prkno, vznáší se a s rozpraženými rukama, které pak zvolna dává k tělu, když napřed udělal sklopku, a teď jeho dvoumetrové tělo letí do vody! Když se znovu objevil nad hladinou, několika sáhy plesknul rukou o okraj bazénu, crčela mu voda z obličejů a Vladimír dával klukům rady: Hele, hlavně jak vyskočíte, dávejte pozor, jak Vyšehrad tam v pozadí nejdříve jako by klesnul, ale pak vyjedete do obrátky a klesáte pak po hlavě dolů, pořád se po očku dívejte a uvidíte, zatímco se řítíte na hladinu, jak Vyšehrad prudce, tou samou rychlostí stoupá na obzor... Proč vám to říkám! Vždycky si všimnete toho, co děláte, a přitom ještě toho, co se děje okolo... A tak Vladimír vylezl z vody a zase vážně, vědecky stoupal po schodišti na poslední prkno, rozběhl se a donutil Vyšehrad, aby v pozadí maličko poklesl v kolenou a pak prudce stoupal vzhůru v očích Vladimírka, které s jeho tělem sdílely jeho legendární skoky z prkna z nejvyššího patra věže. Když se to dozvěděl Egon Bondy, láteřil: Kurva fix! Ten Vladimír mě zesměšňuje čím dál víc. Já abych teď skočil po hlavě buďto do prázdného bazénu, nebo ze svatovítský věže. No, tohle až řeknu Zbyňkovi Fišerovi, ten bude překvapenější...!

Ten čas jsem Vladimírovi půjčil knížku, ve které je vypsáno, proč maďarské národní mužstvo je nejlepší toho času na světě, proč vyhrálo zápasy století s Anglií. Vladimírek mi tu knihu vrátil a jásal: Doktore, to jste mě potěšil! Ta tak zvaná Hidegkutiho klička na čtverečním kapesníku, která v otočce přináší zvrat celé hry, ale to není nic jiného než moje aktivní grafika na tý samý ploše! Když tohle jsem vyprávěl Egonu Bondymu, ten chvíli mlčel a za chvíli byl o deset centimetrů menší. Pak pravil tiše, uvážlivě, naveným hlasem: Ten Vladimír, jak jsem říkal, je ouplná paranoia. Vo tý Hidegkutiho kličky na čtverečním kapesníku aktivní grafiky, no, to vůbec Zbyňkovi Fišerovi neřeknu! Ten by mi vynadal, že jsem na to nepřišel já...

Jednou se Vladimír zamiloval do buclaté dívky z Čimic. Na její počest o pauze na Poldině huti našteloval buchar přesně na míru svého nosu, lehl si pod ten buchar, a když jeden z jeho přátel stiskl knoflík, buchar se zastavil přesně tak, že lehce se dotkl Vladimírova nosu. Tak se Vladimír připravoval na odpolední schůzku s milovanou dívkou. Když za soumraku s ní kráčet čimickou silnicí, na její počest si odvázal kravatu, pevně ji utáhl na jabloňové větvi, pak rychle okolo krku a maličko se přiběsil, zatímco dívka prchala soumrakem domů. Druhý den Vladimír se svým fotografem se vrátili pod ten Čimický háj, kde ještě visela na větvi kravata, a Vladimír rekonstruoval to vyznání lásky a fotograf jej vyfotografoval s maličko vyplazeným jazykem. Seděl jsem doma v županu a bačkorách, a když mi Vladimír vyprávěl ten příběh a ukázal fotografii, vrtěl jsem hlavou a odháněl od svých uší jak ránu bucharu, tak věšení na kravatě. Vladimír pravil: Tak co jsem měl dělat, když jsem chtěl holce udělat radost. Aby měla něco ze života, ne? Když jsem to vyprávěl Egonu Bondymu, zacpával si uši a dupal a křičel: Dost, doktore, proboha, dost! Tyhle Vladimírovy příběhy mi berou sílu, doktore, plihnu jak ucházející pneumatika, pro smilování, už dost! Dost, dyk jedu už lautr po holým ráfku! Píchnul mi duši, ten lotr! Kurva fix!

Vladimír přivedl svého kamaráda z práce Kadla. Vladimír si z něj neustále dělal legraci, ne pro legraci sobě, ale věděl, že to Kadlovi dělá dobře. To přišli a Karel byl vyděšen. Vladimír pravil: Všiml sis, Kadle, že za náma pořád šel ten člověk se šoféřskou čepicí? A Karel přikývnul a vyjeveně se díval, pořád nosil čepici s klapkami na uši, aby nenastýdnu. A Vladimír: Kdyby něco, Kadle, kde jsi říkal, že bys chtěl bejt pochovanej, na Zbraslavi nebo v Modřanech? A Vladimír položil prst na ústa, pak kráčet po špičkách, odtrhl dveře a vyběhl do večera na dvůr. Když se vrátil, Karel měl oči plné otazníků, podávali si ruce a dívali se do očí a přísahali: Kdyby něco, tak jsi, Kadle, neslyšel, neviděl nic! A cesta z práce byla plná tajemství, vždycky když přišli, tak Karel hrůzou skoro nežil, jen si sundával tu čepici a vlasy mu řídly, utíral si zmáčené čelo, a když se podíval na Vladimíra, viděl jsem, že bez Vladimíra nemůže žít... mohl by, ale s Vladimírem měli tajemství, nejen ve dne, ale i v noci, pořád samý nebezpečí... Jednou zase se drželi za ruce v mém pokoji Na hrázi Věčnosti č. 24, Vladimír vyběhl ven, aby zkontroloval, že nikdo na dvoře není, a pak Vladimír pravil slavnostně: Kadle, naše společný heslo ode dneška je: Punkvou do Dněprostroje. A pak Vladimír seděl a jen tak v hovoru připomněl: Hele, Kadle, ber si teďky raději teplý spodní prádlo a nátělníček, v kriminále je zima, víš? Nebo: Kadle, nebolí tě hlava tadyhle v týlu? Já tě nechci strašit... ale jak začne bolet v týlu, tak to začíná paralýza, víš? A hele, Kadle, udělal jsi poslední pořízení? A co myslíš, Kadle, co je lepší podle tebe, být sežrán žralokem nebo zvápenatět? A pak zase odcházeli do noci.

Jednou přišel Vladimírek sám a byl nadšen. Hele, doktore, kdo by to do Kadla řek? Já už pro něj nejsem schopen vynacházet další a další tajemství, další hesla, tak jsem ho chtěl naučit explozionalistický grafice a von se tak rozčílil, že narovnal to železný kružítko, těžký víc jak kilo, a mrskl ho po mně a vono mi to přičíslo vlásky u ucha a zabodlo se do almráky a takhle se tam chvíli kymácelo. Kdo by to řek? Tak ten kluk má povahu skoro jako já, udělal mi tím kružítkem ohromnou radost. Když to slyšel Egon Bondy, posunutým okem tiše hovořil: Já už se s tím zlobit nebudu. Tak Punkvou do Dněprostroje? Ten Vladimír ovládá zem... nebo co... ještě že jsem napsal Prager Leben, ještě že jsem napsal Malou a Velkou knihu a jiný knížčky poezie... ale co dělat? Zvolna složíme psací náčiní, zvolna zamkneme šrajbmašinu do skříně, se Zbyňkem Fišerem teď budeme pěstovat indickou filozofii, Zbyňek Fišer mi naučí sanskrt, vlak vjíždí do tunelu, abych zase za pár let jak mystické osení se zazelenal... Tak Punkvou do Dněprostroje? Doktore, pro smilování, co mne ten Vladimír tak mučí, ale tak! Óóó! Kurva fix!

Když ředitel Křivého kola viděl Vladimírovy grafiky u básníka Koláře, hned se rozhodl, že udělá ve Varšavě výstavu. Složil grafické listy bez razítka, rozeplnul poklopec a košili, přiložil grafické listy na břicho, zapnul poklopec a košili, a tak Vladimír letěl tedy z Prahy do Křivého kola ve Varšavě. A protože nebyl papír na katalog, básník Kolář zjistil, že letecky je možno posílat do Varšavy dopisy až do váhy 4,50 kg, a tak se nařezaly 4,5 kg vážící balíčky balicího papíru a ze

všech pošt pražské periférie byly odesílány dopisy ve váze 4,5 kg směr Varšava, Křivé kolo, k rukám pana Bogusze, který dal příkaz, aby z toho papíru byly natištěny katalogy. A na té výstavě v Křivém kole viděl grafické listy ředitel Davis z Moderního institutu v Miami, a tak Vladimírovy grafiky letěly přes oceán, kde měly slavnou výstavu. Od té doby se Vladimír bál nechat ostříhat. Jak viděl nůžky v rukou holiče, trnul, co kdyby ten holič pracoval po večerech na grafice a žárlil na Vladimíra a zničehonic mu vpálil rozevřené nůžky do očí až do mozku? Proto stříhala Vladimíra matička a později jeho milovaná žena Tekla. To bývala událost, to stříhání, to bylo křiku, to bylo zrcadel, než Vladimír myslel, že je ostříhán tak, jako by nebyl ostříhán, miloval vždycky dandyovský účes, nedbalost šatů Baudelaira nebo Brummella. Ale když jeho žena Tekla stříhala šaty a rozstříhala je, aby je odnesla a prodala jako sběrnou surovinu, každou chvíli zaútočila nůžkami na Vladimírovy oči. Tak pokaždé, když Vladimíra stříhala Tekla, vždycky napřed domyslel, že po postřížinách bude slepý, protože Tekla při stříhání šermovala nůžkami a vyčítala Vladimírkovi, proč nenosí domů víc peněz, proč právě teď mají celkem dvě koruny padesát na hotovosti? Když se to dozvěděl Egon Bondy, poklesla mu brada a jeho pověstný, krásně červený ret se mu třeptal jako dužina třešně, jeho modré oči se posunuly žalně a pravil: Že přes hranice státní proudí bez povolení vzduch, že plyne voda, že ptactvo nebeské bez pasu si odlétá, kam potřebuje, to každý ví, avšak pro smilování, jak já k tomu přijdu, aby Vladimír letěl bez povolení v poklopci přes státní hranice tak jako Bůh? Ale to by ještě šlo, ale kurva fix! Proč já mám vědět ty krásné incidenty s nůžkami? Co jsem komu udělal, že mě žádná ženská z lásky nechce vypíchnout voči?

Vladimír měl rád hospody, ve kterých se topilo uhlím nebo dřívím v kamnech Musgraves 14 nebo v těch ohromných černých Filakovo, které se podobaly ohnivzdorné pokladně. Tak jsme seděli u okna U Horkých, venku padal sníh a Vladimír melancholicky se díval do šenku, jak výčepní pan Šoler přikládá, pak si dál hvízdá a točí ty svoje legendární desítky smíchov, venku už od rána padá sníh, právě se přirýly skupiny kluků, dvě party proti sobě se zasypávají koulemi, jedna skupina couvá, zvolna překoulována tou skupinou druhou. Vladimír řekl: Ty kamna v koutě, to jsem já, když nenasypte, tak nehřeju... teď ale dávejte pozor, pravil, dívá se na koulující se kluky, a vyběhl tak, jak byl, do sněhové vánice, tam nejdřív poklekl, pak se lokty opřel do sněhu a tak tam klečel na všech čtyřech, hřbet jako lavička. Už je to tady, povídám si, už zešlel, jak to říkal Egon Bondy, čistá paranoia, klasický schizos. Vladimír se však usmíval, stácel hlavu do okna, hosté se dívali, jedni litovali, druzí byli pohoršeni, ale Vladimír se usmíval, vždycky tak, jak se bystře smál, když před ním stálo tajemství před odhalením. A já už jsem se začal usmívat taky, protože tak jak házející kluci couvali, jeden z nich se přiblížil na nebezpečnou vzdálenost k Vladimírovi, který trpělivě čekal jak hvězdáři na zatmění slunce, které předpověděli a vypočítali na vteřinu a den. A taky se tak stalo, Vladimír, aniž musel po čtyřech popolízat sněhem, dočkal se toho zatmění, chlapec, když hodil kouli sněhu, přes Vladimírova záda, krásně pozpátku, jako fotbalista, když přes hlavu udělá nůžky, padnul na záda, a polekán neočekávanou překážkou, zůstal ležet. Vladimír mu podal ruku, trhem jej postavil na nohy a sám pak bral sníh a mačkal jej v něžné koule a chlapec se přidal a karta se obrátila a za chvíli chlapci neodolali přesile a zmizeli za rohem cukráře Václava Šimůnka, obchodem s lojem, jak ještě dnes je napsáno na štítě toho baráku.

Jednou Vladimír jel na týdenní brigádu. Když se vrátil, byl tak nadšený, posvěcený, ale kulhal. Vypravoval: Nádhera, doktore! Celej den jen rukama v zemi, vybírali jsme brambory, mám celou zeměkouli v sobě, matičku hlínu, zemi. Ale! Ta radost! Zavazuju si botku, a najednou taková hypa, že jsem letěl obloukem deset metrů, když jsem přistál, otočím se, a on rozzlobený beran, to víte, na mne skoro všichni mužský žárlejí. Pasák Němec přiběhl a povídá: To vona dělá, a hnal stádo ovcí dál. No, nádhera! Ale jen jednou jsem omdlel. K večeru koupám si nohy ve štoudvi, sedím na lavičce, najednou pasák žene stádo krav... Jedna se na mne zadívala, rozběhla se ke mně, rovnou na mne, tak jak po mně letějí ženský. Já koukám, už na mne ta kráva dejchá, už mi cintá kolena, ale zabrzdila pluhem, sklonila se a vypila na ex všechnu tu vodu a ještě mi cucala prsty u nohou. Pasák přiběhl a těšil mě: Tady je málo vody... To vona dělá. A já jsem vomdlel, v životě mi nikdo necucal nohy. Jak říkám, doktore, příště pojedu na brigádu zas. Později, když se Vladimír podruhé oženil, na svatební cestu vzal nevěstu na zemědělskou brigádu, taky na vybírání brambor. Vrátil se zklamaný... Doktore, štěstí se ode mne odvrátilo, žádný beran, žádná žízňivá kráva, mám už smůlu, žádný incident, jak říkám, štěstí se vode mě odvrací, možná už navždycky odvrátilo. Když se Egon dověděl o tom žárlivém beranovi a žízňivé krávě, hned na ulici něžně hlavičkou ducal do zdi a oběma pěstičkama tloukl do omítky a volal: Kurva fix! To je ouplnej svatej František! Ten Vladimír je pořád ve stavu milosti a ta milost s ním koketovat nepřestane a nepřestane! Kurva fix, to zase dneska bude spánek v čudu!

Vladimír vždycky začínal jako by znovu, jako cizinec, jako dítě. Když jsme šli na fotbal, nejdříve udiveně zíral, pak se začal vyptávat, jaké dresy má Slavie, jaké soupeř. Pak se vyptával, co to je ofsajd, co je to gól, co je to aut, co je ta foul. Když diváci se dost na Vladimíra vyřvali a nakřičeli, Vladimír nakonec prohlásil, že takový zápas je přesně obraz stavu v magnetickém poli, a když byla hra vyrovnaná, liboval si, to že je obraz správné grafiky, stav rovnováhy protikladů, že lze načrtnout silokřivky pohybu útoku a bránění obrany, nejvíce si liboval, když míč byl ve hře takovým způsobem, že uváděl do pohybu obě mužstva. Za nejkrásnější považoval na fotbalu, když hráči proudili a tekli do vakua, když pohybem jedno i druhé mužstvo se snažilo přechýlit soupeře. Nakonec dospěl k poznání, že fotbal je hra podobající se dveřím v hospodě, dveřím, které odolávají náporu deseti lidí, kteří usilují dostat se ven z hospody, avšak současně deset lidí se snaží všemi silami dostat se těmi samými dveřmi do hospody. Jednou jsme byli na Slavoji VIII, kde byl turnaj hluchoněmých jedenáctek. To dostal fotbal ještě baletní a pohybovou gestikulaci, při každém faulu se snažili gestickými pohyby hráči soudci vysvětlit, co se stalo, jak se cítí poškození, všechno v tom krásném němém filmu, pantomimou a taneční vložkou. Celou noc a pak dlouho Vladimír vykládal o vztahu fotbalu s explozivní grafikou a večer U krále Václava, kam přicházely nastrojené dámy ve svátečních šatech a účesech, bývalí fotbalisté Meteoru a SK Libně a Čechie Karlín a Libeňského SK, a očekávali černovlasého fotbalistu, který bydlel v Židech, a který když přišel, obrátil si židli, usedl a převyprávěl všechna fotbalová utkání, a všichni čekali jen na toho bývalého krasavce a jeho komentář. Vladimír, když podal zprávu o jediném zápase, který viděl v posledním čtvrtroce, ohromil všechny krásnými portréty

hráčů a krásnými postřehy důležitých momentů utkání... a když skončil, už se roznášely posilující likéry dámám a Vladimírovi velký koňak za poutavé vyprávění, a bývalí hráči na sebe pomrkvávali, protože Vladimíra měli za blázna, tak poutavě a z jiného úhlu líčil fotbal, docela jinak, než byli zvyklí tu hru vidět...

Sanatoriem pro Vladimíra byl normální svět, svět občanů toužících po spotřebním zboží, promítajících se do aritmetického průměru. Když byl zbědován k šílenství, přijal hru tohoto světa, aby si odpočinul, aby nabral nových sil. Stáhnul knot své příliš rozžaté lampy, aby mu nepopraskal skleněný cylindr, chodil na nákupy, do biografu, poslední dobou i na ryby. To býval někdo úplně jiný, a tak i když se díval na spotřební společnost z umělé družice, někdy rád si hrál na účastníka, tak jako děti rády jdou do panoptika, do zrcadlových sálů, do planetária nebo do Parku Julia Fučíka. A tak se dá říci, že průměrní lidé jej hnali vzhůru, dávali mu svým omezeným sobectvím ostruhy, byl někdo jiný, aby oblékaje se jako oni, aby chodil do práce tak jako oni, pohrdal vším tím allzumenschliches, aby vysouvacím žebříkem své imaginace se vysunul a vystoupil na poslední šprusel do bouřlivých krásných mračen...

Když se Vladimír oženil s Teklou, tak nejdříve se radili, zdali má Tekla studovat výtvarnou estetiku nebo raději jazyky či grafickou školu. Nakonec Tekla pracovala tam co Vladimír, zaučovala se na soustruhu, a že nosila montérky s kšandičkami, tak díky svým krásným prsům stala se miláčkem fabriky. Vladimír po šichtě sedával v ženském oddělení pod hodinami a zaváděl s vykoupanými dělnicemi hovory o svém manželském soužití do takových podrobností, že dělnice rudly až ke kořínkům vlasů. Vladimír hrozně litoval, že Tekla se musí koupat ve fabrice. Když ještě nechodila do práce, koupal si ji Vladimír v neckách sám. A aby holka měla něco ze života, tak před ní rád chodil nahý, s parádní erekcí. Když se dělnice lekaly, zdali se tím Vladimír nevyčerpává, těšil je Vladimír, že tohle a jiná věci dělá před svojí ženou proto, aby měla radost ze života a prožitek. Nejraději ale Vladimír sedával s dělnicí, lesbičankou, která se ráda koupala s Teklou, a tak Vladimírek, obdivovatel těla své ženy, si tiše vykládal s lesbičankou, sdělovali si ti dva zamilovaní svoje zkušenosti a poznatky a vždycky se shodli, ač každý byl jiného pohlaví. Šeptali si ale tak hlasitě, že dělnice rudly čím dál víc a dívaly se na Vladimíra s obdivem a přály si, aby každá měla doma tak zamilovaného mužského, jako je Vladimír. Když se to dozvěděl Egon Bondy, křičel: To vy zase schválně, schválně si ta lesbičanka s Vladimírem šeptala, abych se to nedozvěděl! Ten Vladimír! Kurva fix! Já, kterež jsem si myslel, že na tohle jsem specialista, protože jedu podle starejch gnostiků, že sexuální zvrhlost teprve vede k duchovnímu životu, tak ten Vladimír mě i ve fabrice zesměšňuje? Vono to s tím Vladimírem konce nebere a nebere! Pošeptal jsem Egonovi: Jak si tak vzpomínám, jednou si Vladimír Na hrázi Věčnosti zastrčil svíčku z vánočního stroměčku tak hluboko do nosu... Egon Bondy zařval: Do prdele, svíčku z vánočního stroměčku, a do nosu? Povídám: Do nosu... A Egon Bondy běhal a kopal do vzduchu a držel se za koleno: Dostal jsem z toho do lejtka křeč, ale proč do nosu? Do prdele! Povídám: Aby měl hmatový prožitek z homosexuála... musel jsem mu ji tahat kombinačkama, ještě že koukal knot... a Egon Bondy mě poválil a bradou mi čáral po obličejí a volal: Vy dva si nedáte pozor, a já zabiju a zabiju a zabiju... Pak mne odstrčil a díval se do nebes stropu a v extázi volal: Paříž je tady, v Praze, v Libni. A to dohromady je Halič. Syn rabína z Belzu je Vladimír. Jak jsem řekl, ouplná, čistá paranoia...!

Jednou Egon Bondy chtěl navštívit Vladimírka a jeho Teklu, pár týdnů po svatbě. Povídám: Tak to se musíme jít podívat na Žertvy, von bydlí ve sklepě, tam, jak bydlí Jiří Šmejkal, který si zrovna vybilíli sklep. Byl večer, když jsme došli ke dveřím. Okenice byly zavřené, nedoléhaly, tak bylo vidět pěticentimetrovým pruhem, jak v neónovém světle se Vladimír prochází sem a tam, jeho zlaté kučery vždycky zaplály, bylo to krásné, busta Vladimírova jakoby po pás v hrobě se míhala na dosah ruky, avšak Vladimír hovořil, pobíhal tím dlouhým sklepem. A pak se objevovala Tekla, krasavice podobná ženičce s grófskou krví, běhala za Vladimírem a cosi mu vysvětlovala, avšak Vladimír byl rozjitřenější, vzrušenější až k zešílení, podrážděný, bílá stěna natřená čerstvým vápnem oslňovala, a tak Vladimír a Tekla pobíhali, gestikulovali rukama, Vladimír cosi vytýkal a Tekla se bránila, sklep nabitý jako leydenská láhev. Egon Bondy oddychoval a v podřepu sípal: Do prdele, to je numero, ten Vladimír. Tam to skončí katastrofou! A měl pravdu, Vladimír, krásný v hněvu a výčitkách, hřímal a z rukou metal blesky po Tekle, která před ním několikrát klekla, ale Vladimír se jí surově vytrhl, vláčel ji za svýma dlouhýma nohama. A já jsem se otočil a tam přes trať, tam, kde se táhnou jednopatrové domy druhé strany ulice Na žertvách, tam v prvním patře bylo osvětlené otevřené okno, v tom okně pod žárovkou byl rozmalovaný portrét nahé ležící ženy na kanapi, na tom portrétu pracoval malíř obrácený zády do ulice, a vždycky, když nabral pohled z koutu pokoje, jehož druhé okno bylo zavřené a zdobené železnou žaluzií, omalovával svoje expresionistické dojetí z ženského masa, které s ohromnou vášní štětce tepal a metal na plátno. Povídám: Bondy, podívejte se... vzal jsem Egona za rameno, avšak v tu chvíli vjela na Žertvy lokomotiva s bílým dýmem, velebně tučným kouřem, zakryla nejen protější fasádu ulice, ale i nás. Když odjela a dým opadnul, Egon Bondy se zadíval na otevřené okno, na malířova záda, na jeho střídavé pootočení hlavy a pak soustředěnou práci na portrétu ženské, která s rozhozenýma nohama ležela v tišině pokoje. Egon Bondy položil nechápavě prst na červený ret, pak se otočil a díval se škvírou na Vladimíra, který na vrcholu svého rozjitření teď přinesl kbelík s térem, namočil štětku do téru a začal na bílou zeď mocnými pohyby nanášet černé pruhy, mrskal cákance na zeď, docela podlehl rytmu své explozionistické vášně, dokonce se zklidnil, avšak teď zmizel se svou prací ze škvíry okenic, bylo slyšet, jak štětka střídavě zavádila o kbelík... avšak do škvíry vešla Tekla, stála tam a dívala se na pracujícího Vladimíra, zloba a strach z ní opadávaly asi tou měrou, jak buzarem nám její obličej a ruce a postava podávaly zprávy o tom, co se děje tam, kam jsme nemohli vidět... Egon čekal u druhého okna sklepa, až se tam objeví Vladimír, tady byla škvíra okenic větší, tak střídavě jsme běhali od jednoho okna k druhému, od Tekly, která teď dokonce mluvila, rukou radila, dodávala Vladimírovi síly a odvahy... a tak jsem to byl já, který jsem uviděl dlouhý stín Vladimírův a jeho maniakální práci, práci, kterou ničil Jiříkův sklep, jeho stín se blížil a přecházel dál, až Vladimírova ruka se objevila jako první, pak Vladimír celý. Egon Bondy pravil tiše: Doktore, tak tohle, co vidíme, to je pravá obscenita, odhalování tajemství, to je nádhera, vo tomhle až budu konzultovat se Zbyňkem Fišerem... A Vladimírovi celým tělem procházel elektrický proud, a tak jak urazil tři metry, teď, když se objevil nadšený, soustředěný a zjasněný, a zjasněný obličej mu zářil radostí nad vrcholem, který se zvolna blížil, skvrny a

čákance a prudké vybíjející rytmy štětky smáčené ve kbelíku s térem se tak leskly, jak sníval o tom, térovaný záchod přehnat satínýrkou, tak nyní pracoval a vyráběl térovanou stěnu jako ventilaci jakéhosi utrpení, jehož obsah nám nebyl znám. A sotva jsme stačili se otočit, uzřeli jsme, jak záda malíře se zdvihla, poodstoupila, ženský portrét hromady zářivého masa zdobeného žíněmi v rozkroku a v podpaží a na hlavě zaplál v plných barvách a tou měrou, jak byl ten obraz silný, tou samou měrou malíř zeslábl, posadil se, poklesl, ruce mu visely přes kolena jako dva ručníky, ženská ruka vzala za porcelánový knoflík, zatáhla, žaluzie s ohromným rachotem vyletěla a byla vsrknuta vzhůru... A potom Vladimír, když zřejmě počáral celé stěny toho ohromného sklepa, vešel pomaličku, jako by jeho šlápoty vězely v houstnoucím téru, trvalo to dobu, než z druhé škvíry okenice vyšel do první... taky byl o deset centimetrů menší, nahrbený, vrásky podle úst mu visely jako dva kníry... Tekla zvolna kráčela v zamyšlení za ním, pak vešli přes chodbu do druhé místnosti, takzvané kanceláře, sklep zhasnul, Egon Bondy mlčel, natáhnul ruku, podal mi tu svoji něžnou ruku dívky, abych se přesvědčil, jak se mu chvějí prsty, jen pokyvoval hlavou, vlasy mu padaly do čela, podobal se Dionýsovi po kocovině...

Druhý den přiběhla Tekla a zalamovala už na dvoře ruce. Doktore, doktore, pro smilování, doktore!, volala. Honem pojdte k nám, Vladimír šílí! A vzal jsem si kabát a cestou jsem se snažil vyzvědět, o co jde, ale Tekla jen lomila rukama. Když jsem sestoupil do sklepa, okenice byla pořád ještě zavřená, studený sklepní vzduch byl prosycen vůní praskající zářivky, zatímco venku svítilo slunce. Vladimír ležel v posteli u zdi, zeď se třeptala térovými skvrnami a čaranci, celý ten sklep se podobal kolové stavbě, kolem dokola černé kmeny, plot z tmavých prken, které byly prostřeleny dělovými náboji a kartáči mocných úderů štětky smočené v asfaltu. A Vladimír měl celou hlavu zdobenou a vyšňořenou ponurými podlitinami a boulemi, které hrozivě narůstaly, některé se tyčily jako rohy. Povídám: Proboha, Vladíčku, co se to děje s vámi? A on, aby mi vysvětlil a nehovořil, se zvedl a opět hlavou beranil do zdi, dával si s chutí ošťasat mozek tlúčením hlavy proti zdi, ze které na čelo si otiskoval tér a vápno. Přiskočil jsem a strhl jsem Vladimíra, vyškubl se mi ale velkou maniakální silou, Tekla přiskočila, ale nám oběma se vytrhl, jako bychom byli děti, a znovu hlavou tloukl do zdi, znovu jsme jej strhli a vyvlekli z postele doprostřed sklepa, ale on nás oba táhl, jako bychom nevážili víc než naše šaty, ke zdi a vestoje tloukl hlavou do zdi a našima rukama proudily ty mocné údery... až poslední ranou skoro omdlel a tak se zhroutil a nechal se odtáhnout do postele. Přiložil jsem mu ruku na čelo a cítil, jak se vzdouvá narůstáním pohmožděnin a zhmožděnin hlavy. Tekla namáčela ručníky a střídavě jsme mu je kladli na čelo, tak jak Tekla nosila ty obklady, od vodovodu z chodby se leskla cesta kapek vody... Pak jsem poprosil Teklu, aby skočila pro octan hlinitý a hodně vaty a fáče... když její nohy vyběhly po schodech a její pravý střevec se zatáhnul na ulici, viděl jsem škvírou přeběhnout podle okenic její nohy... Vladimír se probral... povídám, Vladimíre, co jste to zase vyváděl, co jste se tak zraňoval, proč? Vladimír stočil hlavu do profilu polštáře a šeptal, zalit slzami: Vyprávěla mi o těch klucích, co ji měli, jak naposledy ji nechali a jak ležela na louce a jedla krtinu, tu kadeřavou hlínu žalem... a tak mě to dojalo... že jsem ji chtěl pomoci... vzít taky na sebe to zlo, co jí se stalo, abych ho umenšil... A potom taky, aby holka viděla, že pro ni udělám všechno... abych jí taky udělal radost, aby měla prožitek, že já patřím k té hrdý generaci, která bere život vážně... víte? Chvilí bylo ticho, po chodníku chodily sem a tam nohy, tu rychle, tu pomalu, podle toho, jak každý člověk nesl podle Vladimírova sklepa svůj osud... Pak se rozletěly dveře, viděl jsem, jak předtím proběhla lehce Tekla, viděl jsem plné ruce fáčů a balíčků vaty... viděl jsem, jak před zavřenými dveřmi se orientovala rychle jako krysa, zvedla nohu a podrážkou jako rukou stiskla kliku, a když vešla, rýla zadkem do dveří, které se zavřely. Potom jsme Vladimírovi kladli obvazy a napřed zasypali dezinfekčním práškem, pak vatu napojenou octanem hlinitým. Pak jsem stál na posledním schodě, musel jsem se předklonit, abych viděl na postel, Tekla seděla v hlavách, a že nevěděla nic jiného, tak natřásala polštář, rovnala cípky nad Vladimírovou hlavou, který obracel vzhůru k jejím prstům blažené oči... Dobrý? povídám. Dobrý, řekla Tekla a Vladimír se usmál a pak tichounce zajásal: Chachachachá...

Viděl jsem dva lidi s otiskem palce božího na čele. Vladimíra a Egona Bondyho. Dvě ozdoby materialistického myšlení, dva Kristové přestrojení za Leniny, dva romantici, jimž bylo dopřáno, aby v pětadvaceti dovedli prozkoumat sítnicové pozadí univerzitní knihovny...

Automat Svět jsme měli s Vladimírem rádi proto, že paní Vlaštovková měla vždycky dobrou náladu a ještě lepší pivo. Ale když jsme se dozvěděli o historii automatu a paláce a restaurace i biografu Svět, chodili jsme na každý program. Tam, jak se říká V židech, tam byl statek a statkář se jmenoval Svět. Dupal a shledal, že to, že se jmenuje Svět, není jen tak. Tak prodal všechno a ještě si vypůjčil a vystavěl ten palác Svět. Při premiéře biografu se hrála Potopa, americký velkořím, ale spodní voda Vltavy! Zatímco na plátně přšelo, jen se lilo, a Noemova archa plula průtrží, do suterénu biografu se prodrala spodní voda Vltavy, diváci po kolena ve vodě, ale film se musel dohrát do konce. Tak statkář Svět na biografu prodělal milión korun. Zastřelil se. Teď při každém představení jsou slyšet pracující pumpy. Nad restaurací je železný glóbus a nápis SVĚT. Egon Bondy, když jej Vladimír vzal do biografu Svět a slyšel tu pumpu a historii, křičel do žurnálu: Jebem ti boga tryskovego! Tři sta biografů v Praze a jeden jedinej je tam, kde bydlí Vladimír! Kurva fix! A fuj, a fuj! A fuj, plil a křičel, a že zrovna při žurnále, kde jsme vítali spřáteleného státníka, pořadatelé rozsvítili a vyvedli Bondyho s připomínkou, že jeho křik by mohl mít pro celý svět nedozírné následky...

Seděli jsme dopoledne na plzeňském U slovanské lípy. V zahradní restauraci, pak za sluncem na dvoře, dívali jsme se na pavlač, kde je svatý Jan Nepomucký, veliký jako chlap. Chlapi u stolu vedli prasácké řeči: Ta vám ji měla, řeznickej pes by na ni pěkně tahal, dát mu ji na krk místo chomoutu. – Pánové, pohlavní styk s manželkou po pětiletém manželství by měl být prohlášen za krvesmilstvo a trestán žalářem. – Ta ji měla, jako když vůl zívne. Vzali jsme sklenice a odtáhli do lokálu. A sedl si k nám čerstvý mladík s čerstvě zavázanýma očima, a když pil, musel zvednout hlavu, jako by kloktal. To nic, rozpovídal se, když ale vypil dvě piva, řekl: Chytil jsem oblouk. Svářeč. Pak vykládal dlouze o dívce. Letní noc. Nahmatat kalhotky. Ale, přetržená guma. Nepokoušel se dál. Byla krásná, ale ta přetržená guma mne zvadla. To se stát mně, dodal, sám si dám facku. Vladimír se inspiroval vzpomínkou na Teklu. Pravit: Moje síla jsou moje nedostatky. Někdy mám v hlavě takový přetlak, že bych potřeboval odvzdušňovací ventil. Co dělat? Utekla mi...

Nosím na sobě její kalhotky. Druhý. Ty první jsem už roztřhal. Jsou v obálce. Teď, podívejte se, nosím její svetr. Už je z něj víc nití než svetru. Chtěla mít prachy, proto je pryč, zatímco já se rozpadám... Holka, která inspirovala dacany, mně nedala ani tohle. Mít od ní znamení, přirozením bych jí psal dopisy... volal Vladimír a vyběhl na zahradu, pak stál na dvoře opřený ve slunci o zeď a slzy se mu řinuly po tvářích, neutíral je, zaplatil jsem a kráčeli jsme živou třídou, lidé mysleli, že Vladimírovi umřela maminka nebo právě dítě, přešli jsme na červenou, ale dopravu řídící esenbák komihl pruhovanou maršálskou holí, abychom šli dál, dával znamení, že chápe, dokonce zastavil auta, přecházeli jsme jako nějaká sanitka, jako mlíkaři, když jedou k požáru nebo automobilové katastrofě. Tak jsme došli až do Libně ke Králi Jiřímu. Tam Vladimír si utíral slzy a usadili jsme se u stolu, kde spal opilý truhlář z Kotlasky. Pak vešel mladík s ohromnou pleší, ale která mu slušela, položil na stůl pytlík s holoubaty, holoubátka se pořád stavěla a padala, mladík je pleskl a holoubata utichla, spíš se skácela. Kdosi u sousedního stolu dokončoval hovor: A tak, pánové, Hašek byl štráda, do čtyřiceti let napsal jeden román a šest set povídek, udělal někdo víc? He? A zvedl se opilý truhlář a pravil: Já jsem udělal za celý život šest set almar. A ten Hašek? Ten lotr? Manželka ho četla a tak z něj zvlčila, že mi utekla. Hašek rozvrátil můj manželství, řekl opilec, a než se opřel, roztáhl lokty na ubruse a udeřil na důkaz svým slovům pěstí do pytlíku, ve kterém se pořád snažila na nožky postavit holoubátka. Pak pytlík splihnul a na bílém ubruse se objevila rostoucí skvrna prosakující krve. Plešatý krasavec si spokojeně oddychl: Aspoň je nemusím rdoisit... Vladimír se vztyčil a obličej mu zářil: Doktore, jsem srab! Koupíte mi deset čtvrtků? Koupíte mi barvy? Kolik jich budu potřebovat? Tak jdeme... ukázal na skvrnu splihlých holoubátek a na opilce a ve dveřích zvolal: Skutečnost mne předbíhá... ještě dneska večer se ji pokusím dohnat...

Tak celý Vladimírův život se podobal práci lidského srdce, které myslí. Přitahoval a vybíral si ze zážitků jen ty, které se hodily k jeho typu. Tedy ne každý zážitek, ale jen ten, který obsahoval tvůrčí cit a myšlenku současně. Jako kritérium mu vždycky bylo chvění a zvonění v celé bytosti, signální soustava, která jej provázela od dětství, to, co bylo na začátku života, plazma, tekoucí semeno, které se přes všechny pupeční šňůry navrací až k hladkému bezešvému břichu praměti Evy. Tak Vladimírova tvorba je regressus ad originem, hmatovým prožitkem se nechal vsrknout do matčina lůna, a navlikaje přes hlavu jednu vaginu za druhou, tak jako svetr, nazpátek k velkým Matkám, tak jako Goethe. Avšak Vladimírův návrat, regressus ad originem, je současně i progressus ad futurum. Kruh se uzavírá, první den stvoření světa se dotkl svého konce... věčnosti...

Ereke i ejakulace Vladimírova měla povahu transcendentální, jeho semeno bylo schopno otěhotnit pannu. To je to stříkání nafty bez karburátoru rovnou pod svíčky. Je to jen a jen otázka odolnosti materiálu... a dílo myšlenky! Milost! I katolický Bůh je schopen jednat přímo, bez kauzálnexu, bez karburátoru. Žih ho! A je to tak, a drží to jako helvítská víra. Anna Hea Mulge. Otec, Syn a Duch svatý. Neposkvřené početí Panny Marie poskvřené bez karburátoru bezprostředně jen silou Ducha. Tak i Vladimír. Pomazán a pomazáván semenem svým, tak jak pracoval a dával na lopatky satínýrku, když jí nasazoval finskou páku a dvojitého nelsona, umazáván umazával všechno svým semenem, i děťátko, které vyběhlo vaginou satínýrky na druhou stranu v podobě grafického listu. Blesk nejkratší cestou k zemi a do země...

Tak to, co končilo krajním subjektem, končilo objektivací, stalo se svébytným světem, ve kterém Vladimír byl zasažen, bezprostředně dotčen, bez zákonitosti osloven přímo pohybem hmoty v hmotě, rovnou se svými grafickými listy prostřelil do prostoru, ve kterém odolává lidské myšlení. Relativní svobodou dospěl k absolutní nesvobodě, která už nepotřebuje ani vysvětlení, ani zdůvodnění, ve které je člověk ten, který je. Identita hudby sfér a po zemi pohozených věcí. Absolutní hra, fruicio dei, monáda monád, ens realissimum, Ding an sich selbst, jeskyně, ve které nikoliv stíny věcí, ale ve které lze zřít samotné ideje. Tak překročil a vkročil tam a k tomu, co nás překračuje. Vladimír jako prvorozený Syn boží oslovil hmotu a čin a nastolil znovu drama jako účinnou lásku k Vesmíru a k Člověku.

Vladimírovi jsem musel častokrát vypravovat dva příběhy, které jej nepochopitelně vzrušovaly. Příběh o Sepovi Brumlovi, který měl přítele a tak rádi si vyprávěli, že se doprovázeli několikrát přes Libeňský most, pan Sep vyjel se svým přítelem výtahem až k jeho bytu, ale dialog, který vedli, nebyl natolik ukončen, že zase sjeli výtahem a přešli most, aby vyjeli výtahem před dveře pana Sepa, který už nastrčil klíč do dveří, ale hovor nebral konce, a tak zase sjeli výtahem a zase provázal Sep svého přítele do Libně... Ale za nejkrásnější příběh považoval Vladimír legendu o přátelství třídního učitele pana Kocourka z Velenky a řídícího učitele pana Talacka ze Semic, kteří když vypili v hospodách svoje piva, korunováni hvězdami provázeli se tunelem noci, vždy jeden druhého až před vrátka, aby pokaždé shledali, že jeden druhému je dlužen jednu cestu, a nadto že problém výchovy mládeže potřebuje ještě natolik probrat, že zase od jednéh vrátek se doprovodili k vrátkům o tři kilometry dál. Tak za letních měsíců se doprovázeli až do úsvitu a jediné únava zmohla dva řídící přátele, že šli spát. Když pan řídící učitel Talacko jel do Prahy z Poříčan, smluvili si přátelé jistý vlak, kterým se bude pan řídící Talacko vracet, a pak třídní učitel Kocourek vyšel z hospody tak přesně, že se setkali na poloviční cestě v Chrástu, v Mandršejdě, v Mansu, aby prohodili, co je nového, a nového bylo vždy tolik, že když došli do Semic, pan řídící uložil aktovku a doprovodil přítele zase do Velenky. Vladimír, když tohle slyšel, tak jihnul, nemrkajícima očima sledoval cesty těch dvou učitelů a shledal, že museli být ti mužové velice šťastní. A když jsem Vladimírovi vykládal o tom, co jsem se dozvěděl až teď, jak dcera třídního učitele pana Kocourka se zamilovala do krasavce z Mansu, ale třídní učitel jejich láске nepřál, tak ten krasavec se stěhoval u lesa do hlavy, dívka mu přiložila pod krvácející hlavu svůj kapesník a sama skočila do Labe v Přívlakách. Když tohle Vladimír slyšel, zíral do samotného srdce té nešťastné lásky a řekl: Takový jsem si přál přátelství. A doprovázeli se i potom ti dva přátelé dál? Pravil jsem, tak jak jsem to slyšel, že dál, i když byli v penzi, tak tím víckrát pendlovali od vrátek ve Velence k vrátkům do Semic a nazpátek, a když nemohli, nakonec si každý den psali, posílali si vzkazy a poselství. Vladimír a já jsme už později nehovořili o těch příbězích, už jsme na ně snad zapomněli, avšak když jsme si měli co říci, tak Vladimír mne vyprovázal do Libně, abychom odtud vyšli a z Hráze Věčnosti jsme zase stanuli na Kostnickém náměstí před domovními dveřmi, do kterých Vladimír zastrčil klíč, pak ale, uváživ, opět klíč vytáhl a doprovodil mne přes Pražáčku na

Hráz Věčnosti, zatímco řídící učitel Talacko a Kocourek se nad námi vznášeli jako na barokním obrazu mračno ideální nadstavby. Ten čas, kdy Vladimír opustil matku a přestěhoval se na půdu Starého Města, aby odtud se přestěhoval do Libně, aby odtud zase se vrátil k matce, namotáván pupeční šňůrou nikoliv Oidipova komplexu, ale komplexu matky jako symbolu tvoření, ten čas, když jsme se doprovázeli, domýšleli jsme, proč oba jako nemanželští synové netrpíme komplexem otce, a že to je krásné poslání, pohrdat otcem a žít sám ze sebe jen a jen komplexem syna, nemít vzor kromě sebe sama, avšak nikdy sám se nestát vzorem, jehož podstatou je pohrdání vzorem, žít tedy na útraty sebe a Vesmíru, vést nekonečnou válku sám se sebou, uzavírat mír, který se nikdy neuzavře, být pořád ve stavu tvůrčího napětí a opojení. Egon Bondy, když slyšel o těchto hovorech, křičel: Já už se s Vladimírem zlobit nebudu. Já ho zabiju a bude pokoj! Dyk to, co říká, je to samý, jak žiju já, jako marxist levý, ve stavu permanentní revoluce, ve stavu trvalý vzpoury proti otci, protože doposavad za každého zabitého otce nastoupil syn, a tak stav se otcem, musel čekat, až ho zase někdo zabije... ale my jsme, kurva fix, jen a jen synové... ať žije permanentní revoluce...!

Když měl Vladimír první svatbu, tak jsem byl za svědka. Když svatební kondukt už měl nastupovat, povídám: Proboha, Vladimíre, zapomněl jste si vzít kravatu! Tak honem si Vladimír natáhl kravatu, ale nemohl najít tu svatební bílou. Když jsme přišli na radnici a kondukt se řadil, pošeptala úřednice něco Vladimírovi, a ejhle, Vladimír měl kravaty dvě. Jak byl ráno rozčilen, tak kravatu si pošoupl ke kliční kosti, a tak se stalo, že měl kravaty dvě. Jinak nosil kravaty vzácně, a v létě je nosil jen tak na půl žerdi a tak nenapodobitelně půvabně, jako by celou noc psal básně a flámoval. Jednou v Libni jsme se ráno, rozespalí, hrozně polekali, Vladimírovi tak otekla noha, že si nemohl obout botu, tak si natáhl bačkoru a odpoledne jsme se vydali na středisko rovnou k doktorovi Adamovi. Slyšeli jsme skrz dveře jeho dobrácký, utiňující hlas: No tak nebreč, matko, jen se, holka, vysleč, já tě neuřknu, no tak, holčino, snad by ses mě nebála, já už jsem taky tak starý jako ty, no tak... A když pak Vladimír, podpíraje se o mne, vstoupil do bílé ordinace, doktor Adam se skřípcem a ostříhaný dohola vypadal tak nenapodobitelně lidsky, řekl: Tak co, vy dva kluci pitomí, vožrali jste se, co? Ukaž, blboune... A Vladimír natáhl nohu a doktor ohledával bolavou oteklou nohu... A pak otevřel dveře a dobrácky křičel na plnou čekárnu: Koukej, ty kluku pitomá, mazat, než tě budu kopat po schodech až na Palmovku pod tramvaj... A vyběhli jsme a doktor Adam vysvětloval čekárně a našim vzdalujícím se zádům: Dyk ten kluk blbá ve vožralství si natáh na tu samou nohu tři ponožky! Egon Bondy, když slyšel o té Vladimírově oteklé noze, volal k nebi: Já už s Vladimírem přestanu kamarádit, ale napřed ho nechám zapsat do Klubu pražských recesistů, který vede syn majitele pohřebního ústavu Schönbach...! Ten Vladimír je větší než dadaisti, než Hašek, skoro takovej jako já. Kurva fix, já se z toho všeho zbředím...

V Bratrské ulici jsme ještě se třemi hosty seděli na obrubníku, bylo půl jedné po polednách, tácky s pivem jsme měli na obrubníku a zvolna jsme upíjeli, za námi byla stažená roleta hospody U Přemysla, v hostinci, ve kterém býval spolek povozníků a kočů, když od Žertev kráčí Egon Bondy, který už zdáli, když nás uviděl, znejistěl v kroku. Vladimír mu nabídl místo vedle sebe, když napřed rozprostřel kapesník, protože Bondy měl nové kalhoty, takzvané lázeňské. Co to zase, do prdele, vyvádíte? řekl Bondy a upil piva, které jsme si na obrubník vzali o jedno navíc. Vladimír pošeptal: Hostinský, když to na něj přijde, tak nás dvakrát tejdne vyžene, zamkne se slovy: Co bych se trápil...? Co to je? děsil se Bondy. Von má děsně rád svoji paní, šeptal Vladimír, tak když to na něj přijde, tak hosti musejí počkat venku tu půlhodinku, víte? Do prdele, kurva fix, to je takovej mladík? lekal se Egon. A najednou za námi hrozně zahrčela roleta, úplně se vsrkla s hromovým rachotem ke stropu, vyšel starý pan Bureš v bílé zástěře, hosté se zvedli, každý si vzal tácek a už prázdnou sklenici a vstoupili do šenku každý na svoje místo. Egon Bondy se podíval střídavě na starého pana Bureše, na hostinskou s už šedivými vlasy, ale ruměncem v tváři, díval se, jak točí pivo, jako by nic... A Bondy tiše křičel: To je narařčený na mě. Vladimíre! Doktore! To jste si vobjednali, abyste mě zkrušili! Já tejdne jen pro vás pracuju na zen buddhismu, na tom, že Rusko není Dostojevskij, ale Gogol, a vy na mě s happeningem, z kterého se těžko vzpomatuju. Kurva fix...!

Taky jsme s Vladimírem rádi chodili do kořalny Na Dědince. Ne že bychom měli rádi žitnou z těch hranatých decinek, ale že to byla kořalna bez oken, tak Vladimír rád stál v příšeři, obzvláště když venku bylo krásné slunečné počasí, světlo vcházelo jen zasklenými dveřmi, takže Vladimír měl dojem, že má ten svůj černý klobouk vtlačený pod obočí a kráčí ulicí. Později jsme chodili před kořalnu Na Dědince čtvrt hodiny předtím, než majitel kořalny odemkl a spustil závoru a otevřel dubová těžká vrata v podobě dvou andělských křídel. Tu čtvrt hodiny před otevřením přicházela stařena a v prstech měla plechový hrníček, posadila se na schůdek a čekala, pět minut před otevřením to už nevydržela a stoupla si k vratům kořalny, přiložila ucho a naslouchala s hrůzou, jestli majitel neumřel nebo co? Když uslyšela uvnitř kořalny život, lehce tloukla plechovým hrníčkem do železné závory, jako by byla zasypaná v dole a dávala znamení zachránčům. Když se pak otevřely dveře, první vběhla do alkovny, koupila si dvě deci žitné kořalky a hned nastojačku ji zvolna vypila, slzy štěstí jí tekly po tváři, pak si koupila ještě jeden hrníček, na schůdkách upila a pak odnášela hrníček domů, křepká a bystrá, plná štěstí. Vladimír se ptal majitele: Prosím, kolik je té dámě let? Majitel špláchal sklínky a nalil nám znovu po deci žitné proti světlu a pravil: Sedumdesát šest, navečer je tady znovu. Vladimír řekl: Doktore, tak si štrnkne na zdraví té dámy. Ta jestli v devadesáti letech dostane světového doktora, tak vydrží do sto třiceti let, takový lidi mají nesmrtelný pajšl. Přesně tak, řekl majitel, nalil si žitnou a dodal: Já, jak ta baba se napije s tou chutí z toho plecháče, dostanu takovou chuť, že se musím napít taky! A zvedl hranatou sklínku, která se zabýšela jak benátský lustr, srazil kramfleky a hodil panáka do sebe. Vladimír a potom i já ulili jsme do dlaně několikrát trochu žitné, pomazali jsme si obličej a řasy a pečlivě vetřeli žitnou kořalku do šíje. Je to dobrý na plotýnky, řekl Vladimír, a tak voňaví anýzem jsme vešli do slunce a šli na pivo k Ferklům o tři baráky dál, abychom měli pohyb...

K Hausmanům jsme s Vladimírem chodili v bačkorách nebo pantoflích, protože to bylo za rohem. Když jsem si vzal do Prahy z Nymburka bicykl, jednou jsem si vypůjčil ještě jeden bicykl, do aktovky jsme si dali budíka, ten strašlivý dvouzvonkový budík značky Rosskop, který zvonil tak, že vstávali lidé o několik ulic dál, a že si vyjedeme na výlet k Hausmanům. A jen jsme vyjeli k sousednímu baráku, kde byla patentní výroba pohřebních svítilen, potkali jsme Egona

Bondyho. Kýho šlaka, nevěřil Egon, Vladimírku, vy na bicyklu, kam jedete? Povídám: Egone, skočte si na špačka nebo vás vezmu na rám, jedeme na zdravotní vyjížďku. Egon Bondy měl dobrou náladu, a tak si vyskočil na špačka a zahnul jsme do Ludmiliny a pak i s bicyklem jsme vešli do průjezdu, opřeli bicykly o zeď a poručili jsme si pivo. Pan Vaništa se děsil: Co v chodbě s těma kolama? Kam jedete? Povídám: Doktor nám doporučil jezdit hodně na kole. A pan Vaništa: A odkud jedete? Povídám: Od Fialů, od nás! A pan Vaništa křičel: To bude dneska hovno den! A najednou v chodbě v aktovce začal řinčet rakouský budík značky Rosskop a pan Vaništa naslouchal a lekal se, Bondy s ním. To je nějaký poplach, hasiči, do prdele, kurva fix! Nebo co? A pan Vaništa vyběhl, protože ten budík jak řinčel, tak strnul bicykly a řídítka udělaly šmouhy a rysku v omítkce chodby. A pan Vaništa už stál, držel aktovku, ve které řinčel budík, držel tu aktovku, jako by v ní byla puma nebo pekelný stroj. Vladimír klidně otevřel tu aktovku a vyjmul pořád řinčící budík, postavil jej na výčepní pult, ta dvě péra řinčela tak, že se budík pohyboval... A pan Vaništa vzal ten budík a hodil ho do dřezu a budík řinčel i v té vodě, tak sice, jako když dáte do křidlovky dusítko, ale řinčel dál... a pan Vaništa se smál, až slzel: Vopravdu je to nádhernej stroj, kam se kdo hrabe na starý Rakousko... když budík dořinčel, vytáhl jsem ho, tekla z něj voda, natáhl jsem ho, narafičil o kousek dál ručičku na zvonění a budík řinčel s ještě větší chutí a zvukem dál, vložili jsme budíka do aktovky, zaplatili a pak jsme vyvedli bicykly a Bondy vyskočil na špágra a zase jsme jeli ze zdravotní vyjížďky o ulici nazpátek domů. Egon Bondy nám udělal krásnou přednášku o tom, že když není Bůh a když neexistují přímo působící ideje, že hrdina moderní doby, aby dosáhl typičnosti, nutně musí být psychopatologický... Jednou jsme kráčeli s Vladimírem dopoledne Karlínem, a když jsme přešli hostinec U zeleného stromu, divili jsme se, že ač léto, u dveří stojí sánky. A vešli jsme do hospody, tam ještě na štaflích se kymácel malíř pokojů. Byl to pan Nejedly, který bydlel u Vaništů ve druhém patře, který, tak jako Vladimír, trpěl strangulací, strašlivě rád pil a věšel se jednou dvakrát za kvartál na kliku, když manželka kráčela pavlačí, takže ho včas odvázala. Měl krásné hnědé oči jako srna a měl nás rád. Výčepní stolice byla zastřená ubrusem pocákaným vápnem, regály rovněž pod ubrusem, avšak u stolu seděli dva staříci, udělali si maličko místa na stole a čekali, až za pár hodin se začne šenkovat, oba byli už bezzubí, že bylo léto, tak měli jen kalhoty a pantofle, a už si ani nezapínali poklopec, na stole měli každý v novinách dva namazané chleby, dva štamgasti, kteří už dva dny hynuli, že se maluje, tak aspoň seděli a dívali se upřeně na ubrus přehozený přes výčepní stolici. Pan Nejedly povídá: Kam jdete?, a tak jsme mu to řekli, že jen tak, a pan Nejedly zavolal do kuchyně a vešel hostinský a přinesl nám lahvové pivo, dva staříci sepnuli ruce, tak přinesl i jim... a tak jsme seděli se staříky, hostinský dostal s námi náladu, nosil pivo, pan Nejedly se kymácel dál a dál postříkával staříky i nás, a čím víc jsme byli plní cákanců, tím Vladimír byl nadšenější a tím dál a hlouběji vykládal o tom, jak rád se už od grafické školy věší, kopal jsem Vladimíra pod stolem, ale pan Nejedly dál na nás upíral na metronomu štaflí se pohybující ty svoje veliké srní oči, malbytem zacákaní staříci chodili močit a už se nezapínali, oba se vyučili a šli jako kováři stejný den do důchodu, oba byli na tom stejně, protože byli vdovci a z domova jim ráno namazali chleby, dali si je na sánky, aby ty sánky přitáhli navečer domů. Tak to má být, pochválil Vladimír jejich zповěď. A potom jsme se s panem Nejedlym rozloučili, Vladimír mi pravil, že ten malíř má tak krásné oči jako secesní dívky, jako celý Jugendstil. Za tři dny nato nás pan Vaništa pozval na pohřeb hostinského, hostinský spolek Hostimil pochovával svého člena a pan Vaništa jak hostinský měl tak krásný hlas, skoro jako Benj amino Gigli, pak jsme šli na pohřební hostinu do hotelu Splendid a nakonec pan Vaništa řekl, že půjdeme k němu do hostince a že nám přehraje pásku a na ní natočený svůj hlas zpívající Adio mare a k tomu bude točit čerstvě naraženou dvanáctku. A když jsme taxíkem přijeli do Ludmiliny ulice, ač bylo k půlnoci, barák byl otevřený. Pan Vaništa vyskočil a křičel na barák: Co je to za způsoby, nechat barák rozglábený, ještě mě vykradou! A chtěl zarýglovat dveře, ale shora vynášeli zřizenci černou rakev, kráčeli na tenkých křivých nožkách, Vladimír, hlavu vztyčenou, zíral a ani nemrkl, dokonce se poprvé vyděsil... A předjelo pohřební auto ze stínu noci a lesklá rakev byla zasunuta a dolů po schodech sešla domovnice paní Válecková, bývalá uhlířka, pořád s mourem podmalovanými očima, vrávorala, podrážkou zadupla rýgle veřeji a řekla: Láďo, jsem originál udělaná... víš, koho vynesli? Malíře pokojů Nejedly, voběsil se omylem na klíce... myslel, že jde Růža, ale já jsem se s ní dala do řeči, vona držela kliku, zatímco z druhé strany se na ni věšel... von... Kdybych to věděla... řekla paní Válecková a její ruce byly tak veliké jako hokejové rukavice... Vladimír mi pošeptal: Doktore, kdybych se zastřelil, podložil byste mi kapesníkem hlavu?

Jednou Egon Bondy se uvolil, že nám přečte něco ze svých próz. Koupil si k tomu účelu krásně červeně puntikovanou kravatu a potom se uvolil, že dojde s Vladimírem pro dva kbelíky piva, aby se před čtením uklidnil. Tak nejdřív přinesli dva kbelíky piva od Lišků, potom dva kbelíky piva ze Staré pošty. A nakonec se Bondy uvolil, že dojdou pro dva kbelíky piva k Hausmanům, že pořád ještě není schopen s důrazem přečíst svoji prózu, svůj artefakt. Avšak když přišli k Hausmanům, tak bylo zavříno. A Egon Bondy tloukl na dveře jednou pěstí, potom oběma, potom s Vladimírem tloukli cínovými kbelíky na zasklené výplně, naslouchali, ale pan Vaništa ještě neotvíral. Hergot kruci, křičel Egon Bondy, hej, putykáři, vstávej, básníci jdou pro pivo! A jednou ranou kbelíku vyrazil výplň, která s třeskotem dořinčela na betonové podlaze. Hej, ozdoby národa jdou pro pití a ty si tam hnípáš? hřímál Bondy, a když se sehnul, aby se podíval průvanem rozbitých výplní do výčepu, rozletěly se dveře a pan Vaništa vyletěl v trenýrkách, metrákový rozzlobený hostinský s bejkovcem v ruce, avšak když uviděl Vladimíra, kterého měl rád, ztuhl s napřaženou zdviženou paží, ze které tryskal bejčák, býkovec, ocelovým drátem vycpané býčí přirození. Co si to dovolujete? křičel Egon Bondy, zatímco Vladimír spínal ruce, vy jeden putykáři, vy jste vztáhnul ruku na básníky, he? křičel Bondy, ale pan Vaništa se rozkřičel taky: Kdo bude platit ty rozbitý výplně, kdo, kdo, kdo? A Egon Bondy: Okamžitě nám našenkujte dva kbelíky piva, pivo pro básníky! poroučel a pan Vaništa opět zdvihl bejkovec, ale Vladimír jej očima prosil. Tak vy takhle? rozkohoutil se Egon, víte, kdo já jsem? Já jsem básník Egon Bondy! Ale pan Vaništa: S tím mi polibte prdel, ale kdo mi zaplatí ty výplně? Já, jak seš básník, tak ti dám přes držku! A Egon Bondy hřímál: Komu? Mně, básníkovi? No počkejte, já to na vás řeknu filozofovi Zbyňkovi Fišerovi a ten vám nabije držku...! křičel Egon Bondy a já už jsem doběhl a zadržel ránu bejkovcem, tím ocelovým drátem vycpaným býčím přirozením, a volal jsem: Láďo, všecko zaplatím, dyk je to vopravdu

básník, copak nevidíš? A pan Vaništa zvadnul, zarudlý krk se uvolnil, ruka s bejkovcem klesla, usmál se a řekl: A víš, doktore, že jo, že to je básník? Já jsem ti to poznal hned, jak roztřískal ty výplně, tak pojďte, hoši, dál, tak říkáš básník? Trošičku nervózní, ale kdo má dneska být nervózní, když ne básníci, co...? A tak nám Na hrázi Věčnosti Egon Bondy četl krásnou prózu o Antonínovi, jak šel přes státní hranice do Bavorska a co všechno zkusal za čtyřicet hodin, ještě dvakrát s kbelíky jsme skočili pro pivo a pak teprve Antonín po strastech, když už myslel, že ta chalupa před ním je bavorské stavení, když s jásotem k ní doběhl, viděl, že je to zase ta chalupa, od které vyšel. A Egon Bondy propadl hrůze, že už všechny hospody zavřou a že budeme trpět žizní, tak vzbudil paní v přízemí, tam, jak býval mandl, a vypůjčil si od ní konev a kbelík a všichni tři jsme si ještě koupili do všech nádob pivo. Když jsme všechno vypili a Egon Bondy, aby z něj neteklo pivo, chodil s hlavou vztyčenou, jako by měl páteř v gypsu, Bondy se teprve uvolil, abychom jej doprovodili na tramvaj. A když jsme čekali na hlavní, Egon upadl naznak, hlavou sjel po roletě, když napřed do ní strašlivě udeřil. A to byla roleta, za kterou byly kanceláře SNB, a taky vyběhli dva příslušníci a s rozepnutým kabátem staršina, Bondy ležel na zádech, pomohli mu se posadit, a všech třicet stránek o Antonínovi, který šel přes hranice, ty stránky byly rozhozené po zemi, tak jako se nabízejí losy třídní loterie. S Vladimírem jsme hrůzou ani nedutali, ale Egon Bondy: Staršino, copak to nevidíte, ksakru! Sbírejte mi můj text, himl, hodte sebou, ať do toho nevjede tramvaj, kurva fix! A mladí esenbáci sbírali ty stránky o Antonínovi, který chtěl opustit rodnou zemi do nepřátelského Bavorska, a staršina, tak jak mu podával ty stránky, díval se chvíli do textu, někdy setrval skoro na celé stránce a přikyvoval, aby když zvolna dojeza skoro prázdná tramvaj, dal bradou znamení, a mladí esenbáci pomohli Egonovi Bondymu do električky, a rozjíždějící se Egon Bondy zpíval, trásl v prstech sevřenými stránkami, které mu podal staršina, Egon zpíval: Nikdo vo mně neví, že jsem marxist levý... a staršina řekl smutně: Na vobě ruce... a mávnul rukou a mladí esenbáci vklouzli do teplých kanceláří a staršina na posledním schodu se obrátil a řekl: Dobrou noc! A s hromovým rachotem stáhl roletu. Vladimír řekl: Ten Egon Bondy je stejně roztomilý a čiperný klučina, uspořádal nám příjemný večer... já ale asi budu blinkat, budete, doktore, taky...?

Vladimír, když bydlel Na hrázi Věčnosti, a ostatně tak nosil brýle i později... spíše ty brýle používal jako lorňon. Když bylo něco hodno jeho pozornosti, tak používal brejle tak, jak byly složené... jako nějaký přísežný znalec písma nebo filatelista... rád také nosil brýle, kterým něco chybělo, buďto jedno sklo, ale ještě častěji jedna z těch přípon, které se zasunují za ucho. Někdy, aby Vladimír zvýšil svůj přirozený půvab, tak přeražené brýle si drátoval, jindy si chybějící příponu přivazoval k okulárům provázkem, někdy ten provázek byl na uzel, který byl těsně ustřížený nůžkami, jindy ten špagát visel skoro až k bradě... vždycky to však bylo zařízeno tak, aby to bylo výtvarné, aby to slušelo... Vladimíra totiž nikdo nezastihl, aby nebyl výtvarný, sošný, tak jako v přírodě je srnec nebo divoká kočka...

Když Vladimír měl druhou svatbu v Krumlově, tak jsem byl pozván za svědka. Avšak jaké překvapení, když jsem nastartoval auto, tak jsem se nedostal z Prahy ani centrem, ani zadem, protože přijely spřátelené armády, aby likvidovaly to, co tady nebylo. Tak jsem se vrátil domů a šel jsem na výstavu do Valdštejnské jízdárny, tloukl na vrata, ale výstava byla odložena, protože přijely armády. Když se to dozvěděl Egon Bondy, křičel: Kurva fix! Ten Vladimír! Budu já mít taky někdy takový štěstí, aby kvůli mé svatbě se uvedlo do pohybu tolik armád? Jediný, co bylo krásné, doktore, když jsem poslal po vás pozdravení Rudimu Dutschkemu, že jste vstupoval s pozdravením do jeho baráku, zrovna když vynášeli Rudiho s prostřelenou hlavou. Ale pět armád v pohybu, aby zabránily svatbě, to je už něco, na to se já nikdy nezmotám! A proč? Protože Vladimír přitahoval vždycky velký události a neštěstí. Tak je to. Kurva fix, ten má štěstí!

Seděli jsme s přáteli U kocoura, hned naproti výčepu, Vladimír vedle básníka Maryska, který v letech padesátých taky přišel na Hráz Věčnosti se třemi kufry a bydlil s námi, spal za odstavenými kuchyňskými kamny, protože mu bylo neustále zima. Vladimír více než desetkrát chtěl sprovodit básníka Maryska ze světa jen proto, že mu pan Marysko při každém setkání kladl tu samou otázku: Uměl byste namalovat ruku? A Vladimír se pokaždé strašně rozcílil a pod našimi okny pilníkem si brousil sekyrku... dnes však na otázku pana Maryska: Uměl byste namalovat ruku? Vladimír se jen usmíval... A tak jsme seděli v pohodě s přáteli U kocoura, pan Čihák, který přešel od Zlatého tygra, točil fantastické hladinky, když se otevřely dveře, ruka odhodila červený závěs a do výčepu vstoupil režisér Forman, doprovázený svým asistentem Passerem, a když se slavný režisér zadíval k našemu stolu, začal nadšeně křičet: Ranidlo, ranidlo! Ranidlo! A ranidlo! A díval se do kouta na Vladimíra a znovu křičel: Vzpomínáte si? Ranidlo! No tak! Rozžhavený hák vznášející se nad mými klouby! A všichni jsme se dívali s obdivem na Vladimíra, jaká nádherná událost visí zase ve vzduchu Kocoura, avšak Vladimír si nemohl vzpomenout, jen se vztyčil, napřáhl ruku a pan Forman kráčel ke stolu, podal Vladimírovi ruku, díval se však na pana Maryska, básníka, který shrbený pod tíhou sexuálních a erotických problémů seděl vedle Vladimíra, a Forman se posadil, položil ruku na rameno básníka a nejen našemu stolu, ale i stolům sousedním nadšeně vykládal: Jste vy pan Marysko? Jste! Učil jste za protektorátu hudbu v Časlavi? Učil! Tak já jsem váš žák, desetiletý tenkrát Miloš Forman! Pánové! Pan Marysko mne při každé stupnici něžně tloukl dubovou holí, které říkal ranidlo. No tak, ranidlo! A já jsem říkal jednou: Pane učiteli, já hraju špatně, že je tady zima! A pan učitel Marysko pravil: Správně, žáku Formane, jdi k oknu a řekni, co tam vidíš? A já se díval z okna na náměstí a pravil jsem: Vidím tam, pane učiteli, sochu buditele, kněze Ulického. A pan učitel Marysko: Správně, žáku Formane, a co je podstatné na té soše? A já jsem řekl: Pane učiteli, že nemá ruce, protože mu je jeho nepřátelé uťali. A pan učitel Marysko zvolal: Správně, žáku Formane, a ty, když budeš hrát tak jako hraješ, tak dopadneš taky tak... a pojď cvičit, rozpálené ranidlo je připraveno! A já jsem pak hrál stupnice a pan učitel Marysko vytáhl z kamen rozžhavený hák a vznášel mi ho nad prstíčky a hřímál, tak když je ti zima, musejí se kloubečky nahřát, nahřát... Volal všem pan Forman a všichni byli nadšení a řičeli smíchem, gratulovali panu Formanovi, který se celý tou slávou narovnal, a nikdo si nevšiml, že Vladimír pořád stál, pořád měl ruku napřaženou tak, jak mu z ní vyzul pan Forman svoji, Vladimír zíral do ohniska nějaké zkázy, pak zaplatil, nikdo si jej nepovšimnul, a Vladimír tiše vyšel, za sebou dveřmi přiskřípl ryčný smích a hlahol a volání: Ranidlo! Ranidlo! Ranidlo...! Když se to všechno dozvěděl Egon Bondy, kterému na zkoušku vytrhli

osm zubů, Egon zajásal: Chachachachááá! Konečně! Konečně! Konečně! Konečně poetické nads skutečno uzavřelo svoje záračné kohoutky, konečně opustilo Vladimíra, konečně je konec jeho vítěznému chachachachááá! jásal Bondy opuchlými tvářemi, avšak hned dojásal a pravil hlasem plným zlé věštby: Takhle bych jásal před deseti lety, ale dnes nejásám, protože to, co se stalo U kocoura, jsou vstupní tympány nejen do Vladimírovy osudové symfonie, ale i bubny do mé ronivé a léčivé melancholické imaginace... protože já a Vladimír jsme dvě ohniska té samé elipsy, dvě spřažené nápravy... jsme napsaná a zaprotokolovaná firma tak jako Wichterle a Kovařík, Laurin a Klement... Jaj aj aj! zanařikal Egon Bondy a sepnul své bílé a jemné ruce a hodil je nad sebe do černého vzduchu hospody U Bonaparta, a zvrátiv hlavu, tiše nařikal, aby pak prudkými gesty, dirigentskými, rychle, na důkaz smutku, jedním rycnutím klopy kabátu urval všechny knoflíky a vysypal si na hlavu popelník i s doutnajícími vajgly... takže mu chytily ty jeho krásné, tesknoucí namaštěné vlasy, že hosté jej museli uhasit pivem. Kurva fix! křičel potichu Egon, to všechno ten klučina Vladimír.

Tu noc, co se to Vladimírovi stalo, to ráno jsem viděl doktora Drvotu, jak vyletěl po schodech na dvůr, už z dálky jsem viděl v jeho očích neštěstí, caploval klikou, pak tloukl na okno, přiclánel si rukou oči, aby skrz sklo lip viděl, jestli jsem doma, stál jsem mezi dvěma, které jsme s Vladimírem před lety zazdili a pak zase odezdili, stál jsem ve stínu a srdce mi tlouklo, pak jsem viděl vzdalující se záda psychiatra, vedoucího linky důvěry, jak sestupuje, a už jen busta a už jen hlava a vzdalující se klobouk... a lehl jsem si na zem a naslouchal minulému času, který se navracel tak barevný a sytý, čas vyplněný tunelem, který začal prvním setkáním s Vladimírem na Staroměstském náměstí, když ráno ve čtyři jsem se myl v kašně u rybiček a Vladimír také, ten přerušovaný tunel, kdy jsme se neviděli, abychom se zase setkali, navázali provázek a pokračovali v tom a tam, kde jsme přestali, viděl jsem, leže na zádech na koberci, že tunel se nekončí, ale napřimuje se, a Vladimír že dnes v noci odstartoval do Vesmíru po rozjezdové ploše, kterou si už dávno připravil, na kterou se trénoval, cvičil... A pak znovu někdo tloukl děsně na dveře a zase na okno a pak střídavě na okno a dveře jako tympány rozdílného ladění, viděl jsem skrz záclonu vyjevenou a popelavou tvář Vladimírovy sestřenky, která se ježila zděšením a hrůzou, a já jsem už měl z druhé strany potvrzeno a jisto, že s Vladimírem je definitivně konec, a shledal jsem, že se nemohu postavit, že mohu jen tak ležet na zádech a nemrkajícima očima zírat do stropu... A pak i sestřenka seběhla po schodech, pomáhal jsem ji tlačit do zad svými očima, pak bylo dlouho ticho a na dvůr se přes vysokou zeď sesmeklo slunce, oslnivé, slavnostní... a do tohoto slunce vběhl Egon Bondy, díval se nepřátelsky na okna a zamčené dveře a pak taky tloukl a volal, pak naslouchal tichu, potom odběhl doprostředka dvora, otočil se, rozpráhl svoje něžné ruce, nabídl své dlaně a tepny slunci, zvrátil vousatou a vlasatou hlavu nazad, teď hlavu plnou svatozáře, vonící s sršící prazdrojem, a volal plný extáze, jako doctor extaticus: Mein gutester Herr Vladimír! Teď už je odzvoněno fenomenologickým stressům, teď už je amen s adaptací, teď už tě nezajímá ani existence, ani imaginace, ani transcendence, teď už tě nezajímá dokonce ani metafyzika. Mister Vladimír! Teď letíš rovnou tam, kde žije a je podstata nelidských a tak lidstvu potřebných věcí. Loučím se s tebou jen na chvíli, protože moje útěcha je taky jen ontologie, neviditelná a přece skutečné království, do kterého teď vstupuješ daleko silnější raketou, než je raketa Apolla 12! Nepotřebuješ se nechat vynést nejdřív na oběžnou dráhu, ale ty rovnou letíš bez přestupního lístku, cestou milosti zrovna tak, jak zasahoval starý, ale mrtvý Bůh. Monsieur Vladimír! Teď tě vidím, jak letíš naznak, zapnut do poklopce ontologie, rovnou do samotného středu rovnostranného trojúhelníku, rovnou do centra a centrály bytí...! Panie Wladimirze! Panie Wladimirze! Panie Wladimirze! Co tady křičíte, co tady hulákáte a ze spaní rušíte můj dítě? volala paní Slavičková, dobrá matka, z balkónu pavlače, chcete, aby můj Jeníček dostal zase psotníček? A měla pravdu, tu krásnou pravdu střežící matky, zrovna tak jako Vladimír měl pravdu těch, kteří nás výtvarně předešli, tak jako jsem měl pravdu já, ležící nehnutě ochrnutý neštěstím na dně svého pokoje, zrovna tak měl pravdu Egon Bondy, proměněný ve Zbyňka Fišera, který hřímá svoji pravdu z odpalovací rampy dvora Na hrázi Věčnosti v Libni...

Dopis účastníkům vernisáže

Vy, kteří čtete tento text, vy všichni, kteří se díváte na Vladimírovy grafické listy, nemyslete jen a jen na výtvarné postupy, nezkoumejte, co Vladimír svou grafikou chtěl říci vzhledem k realitě, myslete současně na jiskřivost a záračnost skutečnosti, která tiská z vteřiny do vteřiny a tak až do věčnosti. Vy všichni myslete na Vladimíra, který všude se cítil doma, myslete na to, že jeho ateliér byl vždycky a právě tam, kde byl, myslete na to, jaké měl dětské a současně vědecké oči, které se rozhlížejí pozorně po kulové ploše kolem sebe tak, že vždycky to zdánlivě bezcenné a nepatrné, to, čím lidé pohrdají, že tomu lze propůjčit odsouzením hodnou vznešenost a monumentální krásu, byt ne na větší ploše, než je kapesník. Vy všichni, kteří chcete se stát výtvarnými umělci, vy nečekejte, až budete mít ateliér a budete v Praze, uvědomte si, že Vladimírov ateliér byl tak maličký, že se tam vešli tři lidé, čtvrtý už musel stát na chodbě... a přesto v tom svém kamrlíčku na Žižkově Vladimír dosáhl svojí aktivní grafikou téže velikosti, které gestickou malbou docílil Pollock a Mathieu. Vy, kteří jste pouhými diváky, vy všichni všichni, tak jako Vladimír snažte se poodhrnout kůži hmoty, usilujte se dostat do krásných sliznic živých i neživých tvarů, nebojte se a provádějte vivisekci nejen na sobě, ale na čemkoliv, protože jediné tak až do konce života se budete bavit žasnutím nad poznáním, že hmota stvořila lidské oči jen proto, aby v nich shledala a poznala svoji miliardostěnnou krásu. Vy všichni, kteří se díváte na Vladimírovy grafické listy, vězte, že Vladimír byl vyučený soustružník, že miloval všechny výrazové prostředky této práce a materiály, do kterých a s kterými se tvoří užitečné předměty a součástky, že Vladimír byl právě dokonalým poznáním všeho toho, co obsahuje pojem soustružnická dílna, že všechno dovedl v jistý čas tvořivě uplatnit ve své grafice tak, že žádný grafik na světě nestvořil tak posuvné a krásné a líbezné artefakty jako on. Jeho aktivní grafika dovede nadchnout jak výtvarného estetika, tak dělníka od černého řemesla, jeho aktivní grafické listy odolávají nejjemnějším pozorováním ducha zrovna tak jako detailnímu pozorování smyslů. Vy všichni, kteří se díváte na Vladimírovy grafiky, vězte, že i mne Vladimír děsival tím, že si okamžitě dovedl všimnout materiálů a událostí, kterých jsem si nevšiml já. Kdykoliv se s něčím podivuhodným setkal, vždycky se na jeho tváři objevil překvapený úsměv, a

když jsem šel ve směru je ho očí, těkal jsem... až jsem to uviděl! A vždycky to byly nějaké špony a piliny, převrácený vůz se ztuhlým asfaltem, prach pokrývající trámův a pece na Poldině huti, pták táhnoucí po diagonále stěblo na stavbu hnízda... A vůbec s Vladimírem se pořád kamarádila docela obyčejná zázračnost a zázraky. Když jsme vypili svoje piva a kráčeli cestou nad Vysočanami, usedli jsme a pod námi duněly vlaky a Vladimír pozoroval pod svými botama shrnutý hrubý písek, a jako ze Skylabu sledoval celá pohoří a celé velehory, tiše hovořil o tom, co na zemi viděl, o krásách Alp a Pyrenejí, shrnul botou písek a pokračoval ve výstupu na Andy a do Himalájí, aniž opustil vysočanskou stráň. Když jsme se koupali na navigaci v Libni, Vladimír často sedával na posledním schůdku, nechával si omývat vlnkami nohy a vykládal o tom, proč by jezdit po světě, když zrovna teď v Libni se plaví Černým mořem a Atlantickým oceánem s nemenším požitkem než Rimbaud, který psal Opilý koráb, sedě stulený na dně říčního člunu. Vladimíra byste také nikdy nenašli ve slavných pivnicích U tygra nebo U dvou koček nebo U Pinkasů nebo U Schnellů. Kdykoliv jsem Vladimíra hledal, musel jsem kráčet po trasách hostinců, které jako by byly doplňkem Vladimírovy romantiky. Když nebyl U zastávky ve Vysočanech, přešel jsem k Čížkům, když nebyl ani tam, hledal jsem jej U kaštanu, když nebyl ani tady, tak svítla naděje, že bude vstojе pít desítku U ruského dvora, když nebyl ani zde, skočil jsem do tramvaje a hledal jsem jej na Žižkově U růžového keře, když mi řekli, že Vladimír tady už dva dny nebyl, určitě jsem jej našel v podvečer když ne U babiček, tak sedícího U malvazu, kde obsluhoval gramofon. Někdy sedával v Ludmilině ulici v Libni u Hausmanů nebo o ulici dál U Přemysla... a všechna ta místa, ty hospody, voněly rozlitým pivem a ubrusy byly plné debaklů, které vytvořila rozlitá káva a alkoholické nápoje. A všechny ty hostince měly zdánlivě strašné pisoáry, ovšem s tak výtvarnými rezavými trubkami a s tak krásnými vodopády ztuhlého téru zdobeného kanárkově žlutými skvrnami po moči, že Vladimír častokrát tady stál, díval se do žlábků na sirky a vajgly zdobené dezinfekčními kuličkami a citróny, že křičival, jak by to bylo krásné, kdyby dostal sílu a umění prohnat celou tu térovou stěnu satýnkou a otisknout ji do grafického listu. Když jsme jednou vyšli z Modré hvězdy a když jsme přešli na chodník, Vladimír ohromen ochroml. A já jsem zase viděl na jeho tváři ten překvapený radostný úsměv, a už jsem zase žárlil a tnuł, že Vladimír něco vidí, kolem čeho jsem dávno chodil a nevšiml si toho. A když jsem nabral sílu a šel po směru jeho očí, viděl jsem na konci jeho očí obrovská plechová písmena, zasazená až do štítu čtyřpatrového domu, písmena, která dávala dojetí ve formě slova K R Á S A. A já jsem hned věděl, že to je zbytek slávy českého filozofa Ladislava Klímy, který bydlel v tom hotelu Krása, a tak jsme se s Vladimírem dohodli, že mi půjčí montérky a že hned příštího dne sundáme ta písmena a zasadíme je do Rudého koutku ČKD, a když je tam nebudou chtít, že je dáme do Mánesa. A tak jsme šli nazítří a nevěřili jsme svým očím. Když jsme se vyptávali v domě, řekli nám, že dopoledne sundali nádeníci domovní správy ta písmena a odvezli je do šrotu, protože ta KRÁSA ohrožovala pádem chodce... A zase, vy všichni, kteří se díváte na Vladimírovy grafiky, vězte, že Vladimír nebyl zklamán ani nenadával, ani neproklínal ty nádeníky, ale usmíval se celý večer a mlčel, byl dokonce blažený tím, že nádeníci nám udělali pointu k tak krásnému příběhu. A tak jsme chodili po těch hostincích a očekávali jsme další spiknutí a potměšilost, kterou nám provede skutečnost. A tak jsme stáli a vestoje jsme pili nádherná piva v automatu Svět a zase jsem užíval na Vladimírově tváři ten úsměv, muselo na konci jeho očí být něco silného, protože Vladimír nevydržel ten nápor skutečnosti a klopil oči. Když se vzpamatoval, jako by nevěřil, zadíval se znovu přes moje ramena a tentokrát vydržel koketování s čímsi tam v pasáži vedoucí ke kinu Svět. Vladimír se vždycky díval na ty předměty a události, které patřily do jeho poetiky, zrovna tak, jako by se zamilovaně díval a byl opěvován očima krásné ženské. A já jsem se otočil a díval jsem se tam, kam se díval Vladimír, a viděl jsem, jak cikánečka špendlíkem ryje do barvou natřené stěny ze skla jakési klikyháky... A Vladimír přinesl dvě sklenice piva a vyšli jsme se sklenicemi do pasáže, a co jsme viděli, to s námi zatřásl. Vladimír, když upil, sklenice mu jektala o zuby, tak parádní byl ten gigantický obraz tisíci lidskýma rukama vyrytý do skleněné stěny zvenčí natřené bílou barvou, na které děti a milenci, návštěvníci kina, pod dojmem několika let penízem nebo nožem, špendlíkem nebo hranou rtěnky celou stěnu pokryli znaky a znameními, monogramy a vzkazy, většinou ale kaligraficky vykreslené jen tak, jako když v zamyšlení si čmáráte na okraj novin nebo školního sešitu... Vladimír rozpráhl ruce i s pultírem a prohlásil, že jak sežene peníze, koupíme tu skleněnou desku, to okno magacínu automatu Svět a odneseme tu krásu domů. A taky ano, když jsme sehnali tisíc korun a druhý den jsme přišli, Vladimír už na prahu pasáže vydal svůj vítězný smích: Chachachachaaa! A když jsme došli k magacínu automatu Svět, natěrač v pokleku emailovou barvou pečlivě fládroval a zamazával poslední klikyháky a celá skleněná stěna byla bílá jako plátno našepsované a připravené jak tabula rasa, aby všechno začalo znovu. Vy všichni, kteří se podivujete Vladimírovým grafickým listům, vězte, že tyto malé příběhy se mohou stát i vám, myslím, že když jim propůjčíte osudovost podivuhodného setkání, že i vy začnete považovat svůj život za jedinečný, a tedy krásný. Jen s odvahou a po hlavě skočte do nenávratné přítomnosti, abyste okamžikem se ocitli v samém srdci věčnosti. Vzpomínám, jak jsme si vyjeli do Pikovic s Vladimírem, abychom navštívili jeho tetu. Avšak když jsme vystoupili z vlaku a viděli rozvodněnou kalnou Sázavu, netrvalo ani minutu a fascinování, mlčky jsme se vysvlékli a jeden po druhém vklouzli do proudů pozdně jarní povodně, která nás unášela rychlostí závodníka cyklisty, kopce a cesty uháněly nazad a Vladimír zase byl nadšený a krásný, a když proudy jarní vody nás přehrměly zvýšenou rychlostí přes ta místa, kde za normálu je jez, Vladimír křičel: Chachachachaaa!... A když nás řeka odnesla od našich šatů dál než kilometr, vynesla nás na tišíně... a proti proudu jsme kráčeli, abychom opakovali tu krasojízdu. Vladimír jen litoval, že bývalo by bylo pro něj krásnější, kdyby – jak jsme se řítili přes jez – roztrhl si maličko stehno o nějaký hřeb, aby měl prožitek z toho, kterak Albert Burri prořízl záměrně vystavované plátno. Pak dodal, že nemůže chtít všechno, že mu stačí alespoň prožitek, jaký má matiční deska, když ji prohání splavem satýnky na druhou stranu. To byl ten krásný čas, kdy Vladimír dovedl vytvářet kompresi, která pak byla úměrná jeho expresi ve formě grafických listů. Ten čas jsme s Vladimírem jezdili do Nymburka na motocyklu. Musel jsem jet takovou rychlostí, jaké ten můj pérák byl schopen. Avšak Vladimír nejráději vyprávěl o tom, jak jsme jeli spolu na péráku lesní pěšinou polabskými lesními dunami a dostali jsme smyk. Vzpomínám, jak Vladimír mne přeletěl a po hlavě se zasouval do křoviska, které jej nakonec pohltilo i s botama. Zděšen jsem obíhal křoví, a když jsem volal: Vladimíre, proboha, nestalo se vám něco?, našel jsem Vladimíra

v písku s boulí na čele, ale říčícího smíchem a nadšením, že jsem mu přichystal krásnou neděli, že pod dojmem toho pádu do křoví udělá jen pro mne kolekci grafických listů. Avšak nejkrásnější sérií monotypů, skoro pětácti velikých grafik, které tvoří poslední fázi Vladimírový tvorby, udělal Vladimír pod dojmem jízdy motocyklem JAWA 500, který řídil soustružník Kotrč, se kterým Vladimír přijel za mnou do Nymburka, sedě v malinkém sajdkáru jako v sedací vaně. Pod dojmem jediné jízdy a zanedbatelné půjčky Vladimír jen pro pana Kotrče pracoval dva dny s podmínkou, že pan Kotrč mu koupí barvy a bude mu nosit do dzbánu osmačtyřicet hodin pivo. Pak Kotrč byl malinký, nemluvný, bázlivý, musel svést nejstrašlivější boj v manželství, aby si mohl pověsit z těch pětácti skvostů... jen jeden... na zeď. Vy všichni, kteří se podívujete grafickým listům Vladimíra, vězte, že Vladimír, ač proletář, byl aristokrat, který svým životem vyzývá k následování ty, kteří si myslí, že život ještě stojí za to, aby byl plně žit.

Doslov aneb Abdikace

Tento traktát byl přečten skoro před třidvaceti lety v Libni, Na hrázi Věčnosti v č. 24, byl přednesen mladým mužem společnosti mladých lidí, z nichž někteří už byli na své cestě, jiní se teprve na ni chystali. Všichni tito mladí lidé chtěli vášnivě pracovat, milovali práci, ne každou práci, ale tu práci, ve které by svobodně realizovali směr svého talentu. Tak došli na rozcestí tito mladí lidé, podali si ruce, aby každý šel směrem, ke kterému se cítil povolán. Tento text byl ztracen a zapomenut, aby se zase objevil a shledán zajímavým, nakolik se splnil jako předsevzetí, jako věštba či romantický blábol. A bylo shledáno, že jeden grafik, jeden malíř, jeden sochař, jeden básník a filozof z té společnosti za těch třidvacet let práce ve dne i v noci dosáhli skutečných hodnot, stali se skoro za čtvrt století od té doby, co se rozešli, povědomím generace, která ač zdánlivě ztracená, se nejen neztratila, ale naopak, proslavila pražskou literaturu a obohatila výtvarné tendence o nové tvůrčí přístupy a postupy. Kdo tuto abdikaci tenkrát napsal, kdo ji přečetl? Přesně nevím, a ani není nutno to vědět. Možná Egon Bondy, možná Zbyněk Sekal, možná Krejcarová, možná Mikuláš Medek. Ostatně není důležité to, co je podepsané, ale to, co je obecné, anonymní, i když by to bylo podepsané... Nuže, ať čtenář kráčí za pohybujícími se perutěmi Abdikace, aby z ovívajících se křidel textu si zametl tolik peří, kolik potřebuje na svůj polštář, na svoji podušku...

Zbývá nám už jenom říci, co chceme. To všechno ostatní se už stalo. Říci, co chceme dělat, jak chceme žít, jak chceme myslet. Co chceme milovat.

Všechny ideologie, všechny světové názory se vyznačují bez výjimky nesnášenlivostí. Všechny jsou vytvářeny určitou společenskou skupinou pro ni samu anebo pro skupinu jinou, ale všechny si osobují právo mít platnost pro všechny lidi. Stačí se podívat kolem sebe, stačí se ohlédnout daleko nebo blízko nazpět.

Jsme si vědomi, že určitá společenská vrstva jsme i my. Naše místo bylo dosud takové: patřili jsme k buržoazii. V buržoazii jsme patřili k maloburžoazii. V maloburžoazii jsme patřili k inteligenci. V inteligenci jsme patřili... kam jsme jenom patřili? Kam patříme? Víme jenom to: náš vztah k výrobním prostředkům není žádný, protože nepracujeme a nemáme v úmyslu kdy pracovat. Jestliže jsme měli kdy takovou snahu anebo byli-li jsme kdy k práci donuceni, bylo to proti našemu vědomí a proti naší vůli. Víme, že i v budoucnosti tomu tak bude, totiž že budeme pracovat, ale i v budoucnosti to bude proti naší vůli. Jde jen o to, aby to nebylo proti našemu vědomí, abychom si toho byli zatraceně vědomi, jako si budeme čím dále tím více vědomi jiných věcí.

Ale zbývá ještě říci, co chceme. A tu je především třeba jednou provždy stanovit, jednou provždy vyslovit zásadu: vytvoříme-li mimoděk, z vnitřní potřeby anebo v sebeobraně nějakou ideologii, nikdy si nebudeme namlouvat, že by tato ideologie měla mít platnost pro kohokoliv, kdo není z nás. Na styčné body, které tu vždy budou, je lépe zapomenout. Nechceme spojení, stačíme si sami, protože si musíme stačit sami. Všechno ostatní je iluze, a proto lež. Přitom se nikterak nechceme vymykat ze společnosti, ve které žijeme, nikterak nechceme zavřít oči před skutečností, která nás obklopuje. To by znamenalo smrt a my život milujeme tolik, že to těžko někdo jiný pochopí.

Bylo by dobře uvědomit si, jak jsme došli až sem, co bylo předtím, jakou cestu jsme urazili. A také, a to není vedlejší, máme-li čisté svědomí.

Jisto je, že taková lidé, jako jsme my a jako jsme byli my, byli již před námi. Bylo to v jiné historické situaci, a proto to byli také jiní lidé. I oni odmítali věci, které odmítáme my, anebo přinejmenším podobné věci. Vždyť částečně víme právě od nich, jak si počínat. Rozdíl, alespoň hlavní rozdíl je v tom, že jejich naděje byla docela jinde než naše dnešní naděje. Doufali, že proletářská revoluce vyřeší všechny těžkosti, že to, čím se zalykali a čím opovrhovali, zmizí, že konečně bude možno dýchat a žít tolik, kolik je komu potřeba. Někteří z nich nakonec nedávno objevili smutnou skutečnost, že tomu tak není. Dělají ale tu chybu, že toto poznání zevšeobecňují, že svou ideologii povyšují, anebo lépe řečeno, rozšiřují na ideologii pro všechny, že své zklamání a svou katastrofu považují za zklamání a katastrofu všech, anebo se snaží ostatním namluvit, že tomu tak je. V tom se mýlí.

Nebudeme si namlouvat, že proletářskou revoluci se změnilo anebo se mění jen málo. (Jen aby bylo jasné, poznamenáváme, že pokládáme kapitalistický řád za odsouzený k zániku a že nás tato skutečnost naplňuje uspokojením. Aspoň se něco stalo.) Víme naopak, že změny, k nimž dochází nebo dojde, jsou skutečně tak významné jako žádné revoluční změny předtím. Chyba oněch zoufalců, ostatně hodných obdivu a úcty, zoufalců, které jsme vystřídali, spočívá v tom, že zaměňují své naděje a své zklamání s nadějemi a zklamáním těch ostatních, ocitli se na druhé straně vlastní vinou v takové izolaci, že stále více viděli svět kolem sebe nepřesně a zkresleně. A přece, i když odmítáme pomocníky a potlesk z kterékoliv strany, můžeme dokázat vidět věci objektivně. To je právě to, že většina lidí, kteří se najednou ocitli v tomto společenském řádu, není o nic nešťastnější než dříve, ba jsou a budou stále šťastnější a spokojenější.

Co by znamenalo, kdybychom svůj nesouhlas, své zklamání a svou nechuť chtěli vnuknout někomu z nich? Bránili bychom jim v jejich štěstí. Přivedli bychom zmatek do jejich jinak docela uspořádaného života, naplněného prací. A

ničeho bychom tím nedosáhli. Ani nás nenapadne, abychom byli prokletí. Nehledě k tomu, že z nějakého uplatnění našich myšlenek by nic nebylo, je dokonce nemožné, aby myšlenky, vlastní nám a několika znepokojeným divákům, zvětšily nějak podstatně počet svých vlastníků.

Jaké byly naše naděje? Velikánské, a zklamání bylo podle toho. Už to máme za sebou, ale neškodí trochu si to zopakovat.

V době, kdy se rozhodoval život lidí našeho věku a také náš život, byli jsme děti anebo nedávno ještě děti. To, co trápilo naše vrstevníky, bylo u nás ještě o mnoho pitomější, tupější, surovější a přitom i honosnější, náš odpor byl tedy zuřivější, bezvýhradnější, ale... také honosnější. Nemohli jsme vědět, jak to všechno dopadne. Proto jsme omylem, nedopatřením, nebo jak to nazvat, spojili své naděje s nadějemi ostatních (nevěděli jsme ještě jeden o druhém, nevěděli jsme ještě, že je nás víc), ačkoliv tu o nějaké příbuznosti nemohlo být řeči. Tak je tomu ale vždycky.

Ale co se v tom hrabat, beztak na to nikdy nezapomenem, alespoň vzpomínat co nejméně. Ale přece nám to nedá. Jak to tehdy bylo?

Vždyť jsme tehdy věřili všemu, všechno jsme poznali, všemu jsme rozuměli, všechno bylo možné. Naše naděje!

S opovržením nebo útrpností se odvracíme od těch, kteří se přece jen chtějí nějak zařídit a buďto prostituují, doufajíce v obdiv nebo úctu, čehož se jim ale bude dostávat čím dál tím méně, anebo vystupňovali svou již sdostatek nestvůrnou domýšlivostí do nesmyslných rozměrů a pokládají za nezbytné a neobyčejně prospěšné pro ostatní, když budou ustavičně vydávat komuniké o stavu své vysoce zajímavé a výjimečné bytosti, své duše, anebo zprávy o svých umolousaných avantýrách. Nikdy jsme se jim nepodobali, a bylo-li kdy nebezpečí, že se jim podobat budeme, přestáli jsme je a nikdy k tomu již nedojde. Chtějí se z toho nějak dostat? Tak tedy šťastnou cestu!

Stala se snad nějaká chyba? Podvedl nás snad někdo, slibovali nám snad něco, co nechťeli splnit? Ale kdež! Chyba byla v nás. Všechno je docela v pořádku. Nesmíme se dát zmást některými rozpory, které dosud zakrývají pravý stav věci. Všechna pouta, která dosud spojují tento řád s minulostí, jsou jen znaky přechodného stavu, usnadňující pouze tuto proměnu, opravdu kolosální, proměnu lidí pracujících z donucení v lidi pracující dobrovolně. Všechn starý arzenál, používaný dnešními ideologiemi a vypůjčený od buržoazních demokratů, to je jen sladidlo mající usnadnit užívání drogy, která většinu lidí přenese, ale nejen zdánlivě, nýbrž doopravdy, do zaslíbené země. Všechny úkazy příznacné pro období NEPu nebo budování socialismu, což je totéž, jsou přechodné. Z této strany je tedy opravdu všechno v pořádku. A náš nesouhlas neplatí tedy tomu, co je, nýbrž tomu, co bude. A to zase ne za všechny, nýbrž jen za nás několik. Aby bylo jasno: my jsme přeci do minulého systému nikdy nepatřili. A prosím... nepatříme ani do budoucího. To je náš úděl, na počátku tak těžký a pro některé z nás tak nebezpečný, úděl, který snadno vede k rezignaci, sebeklamu a kompromisům, úděl, který ale znamená také naši naděje, naši budoucnost a koneckonců, vzato do důsledku, nesmrtelnost našeho druhu. To jsme již poznali, ale závěry jsme z toho nevyvodili.

Rezignace: to znamená útěk, únik, nesmyslná konstrukce, ale to znamená také smrt. A my milujeme život, tolik chceme žít, že se až zajíkáme láskou k životu.

Naše naděje není ale v tomto: Vždy budou lidé, kteří po nějakou dobu, anebo už vůbec navždy si uvědomí, že nemají s ostatními lidmi nic společného. To jest: bude jim zpočátku zatěžko smířit se s tím, že by měli až do smrti žít jako ti druzí, že by měli až do smrti pracovat. Znamená to sice, že nejsme na vyměření, ale to je také všechno. Bude to záležitostí těch, kdo nás vystřídají, těch, kteří koneckonců ale budou zase jiní, než jsme my. Není to ani naše starost, ani naše naděje. Vždyť jim budeme nakonec k smíchu a k pláči, protože jejich žal a jejich naděje bude větší než naše.

Je nám snad skutečnost k smíchu? Je náš postoj k ní ironický? Či snad se pro nás hodí úloha povznesených kritiků?

Dočista ne. Proto také termíny, které až donedávna měly určit a definovat náš vztah ke skutečnosti, mají příchut' schválnosti a ironie, a proto nejsou přesné, i když, hlavně ve výsledcích těchto termínů chápaných jako program, je hodně pravdy. Jsme tedy na počátku cesty. Je třeba, abychom ji nastoupili a pokračovali v ní co nejdříve, abychom ji nastoupili vědomě, abychom byli připraveni, nebo bude pozdě. To je potom ideologie, náš světový názor, chcete-li. Je třeba, abychom se opravdu postavili skutečnosti tváří v tvář, jen u nás je to doopravdy možné. Je třeba usilovat o maximum vědomí všeho, co je kolem nás, je třeba to zaznamenávat co nejpřesněji, chápat to vše v pravdivých souvislostech. Bude to zpočátku těžké, ale je nutno již jednou začít a skoncovat se strašpytlovským váháním, přešlapováním na místě, ohlížením se zpátky anebo přežvykováním protestních litaní, které nejsou nic platné a už dlouho nejsou pravdivé. Dále je třeba nepočítat se souhlasem kohokoliv mimo nás. Ne že by na nich nezáleželo, záleží na nich pro ně samé, i nám jsou potřební, vždyť je to materiál, který denně ochotně přistupuje k té nejkrásnější pitvě pod naše nevzrušené prsty. Vivisekce. Záleží na každém z nás, nakolik se mu podaří zbavit se zájmů společných s ostatními lidmi. Ať nikomu ani ve snu nenapadne, aby zakládal nějakou novou církev. To se podařilo pouze komunistům, a ti měli předpoklady tkvící v podstatě jejich věci. Ne že by nám to uškodilo, ale zahubilo by to každého z nás, kdo by se o to vážně pokusil. A takový člověk by určitě hodně lhal sobě nebo druhým, anebo obojí najednou. Chceme jít svojí cestou, kterou ještě skoro vůbec neznáme. Nechceme se podobat ostatním lidem, jejich tváře se stále víc a více podobají tvářím idiotů. Na tomto zjištění ostatně mnoho nezáleží, vždyť oni nás také pokládají za idioty, tak to bylo vždycky. Nechceme být šťastni po jejich způsobu. Komu z nás bude zatěžko pokračovat v této cestě, není ještě ztracen. Otvírá se mu šťastná budoucnost v socialismu.

Brána je dokořán otevřena.